

Kommunstyrelsen
Magnus Lindberg
Epost: Magnus.Lindberg@vasteras.se

Kopia till
Samtliga nämnder och berörda bolag samt
kommunalförbund

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Årsplan 2023 med utblick till 2026

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Fastställa den kommunala skattesatsen för år 2023 till 20,36 procent.
2. Fastställa resultatbudgeten för år 2023 med ett resultat på 151,0 mnkr.
3. Godkänna långsiktiga finansiella mål enligt följande:
  - a. Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent, (%).
  - b. Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent, (%).
  - c. Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, bidrag och kostnadsutjämning, (%).
  - d. Västerås stads nettoupplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 mdkr.
4. Driftbudget och resultatkrav för respektive nämnd och styrelse för 2023 fastställs enligt följande:

Driftbudget 2023	Belopp, mnkr
Förskolenämnden	1 120,8
Grundskolenämnden	2 354,7
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	960,8
Skultuna kommunaldelsnämnd	137,3
Äldrenämnden	1 835,1
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	969,4
Individ- och familjenämnden	955,7
Överförmyndarnämnden	16,5
Kulturnämnden	208,0
Stadsarkivet	9,7
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	344,0

Tekniska nämnden	570,3
Byggnadsnämnden	41,9
Miljö- och konsumentnämnden	26,9
Kommunstyrelsen	243,7
Kommunrevisionen	5,3
Valnämnden	2,3
Stadsgemensamma kostnader	199,1
Resultatkrav	
Fastighetsnämnden, exploatering	30,0
Fastighetsnämnden, övrigt	0,0
Summa verksamhetens nettokostnad	9 855,0

5. Investeringsbudget för 2023 fastställs till 1 954 mnkr.
Investeringsbudget för respektive nämnd och styrelse fastställs enligt följande:

Investeringsram	Belopp, mnkr
Fastighetsnämnden	1 257
Fastighetsnämnden, Mälarporten (netto)	-34
Kommunstyrelsen	21
Förskolenämnden	18
Grundskolenämnden	38
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	14
Skultuna kommundelsnämnd	1
Äldrenämnden	12
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	2
Individ- och familjenämnden	7
Kulturnämnden	14
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	40
Tekniska nämnden, ordinarie investeringar	40
Tekniska nämnden, gatuunderhåll	52
Tekniska nämnden, strategiska investeringar	98
Tekniska nämnden, övriga	3
Byggnadsnämnden	2
Summa investering exkl exploatering	1 582
Fastighetsnämnden, exploatering och markförvärv	372
Summa investeringar	1 954

6. Kulturfondens utdelning 2023 beslutas vara 2 976 000 kr och tillfaller kulturnämnden.
7. Låneram för Västerås stadshus AB ska för år 2023 uppgå till 11 800 mnkr, för moderbolaget att löpande fördela inom Västerås stadshus AB.
8. Västerås stad totala upplåningsram för år 2023 ska uppgå till 14 100 mnkr, i syfte att finansiera hela kommunkoncernen med kommunen, dess bolag och kommunalförbund.
9. Ekonomidirektören får mandat att göra teknisk justering av resultaträkningens olika poster och teknisk justering mellan nämnder, under förutsättning att det inte påverkar budgeterat resultat för året.

Ärendebeskrivning

Stadsledningskontorets förslag till årsplan 2023 bygger på skatteprognosen från den 30 september samt befolkningsutveckling enligt prognos framtagen i mars 2022. Befolkningsutveckling följs löpande under året och faktiskt utfall till och med augusti styrker den prognos som staden tagit fram.

Demografikompensation har tilldelats nämnderna baserat på den befolkningsutveckling vi ser främst inom skola och äldre men även inom övriga delar i verksamheten.

Pensionskostnader samt inflationen ökar kraftigt främst under inledningen av planperioden, pensionskostnaderna drivs både av inflationen och av nytt pensionsavtal som börjar gälla från och med årsskiftet. Premien ökar med 1,5 procentenheter jämfört med tidigare avtal, pensionskostnaderna ökar med 220 mnkr till 2023. Bland de övriga kostnaderna är det främst lokalkostnader, el, drivmedel samt livsmedel som ökar kraftigast. Den största kostnadsposten i kommunen är personalkostnaderna som uppgår till ca 70% av bruttokostnaden.

Totalt sett kompenseras nämnderna med ca 50% av förväntade pris och lönekostnadsökningar inför 2023. Vilket gör att ekonomin förväntas vara ansträngd under inledningen av planperioden.

Investeringsnivån är fortsatt hög, framförallt i början av planperioden. Förslaget är att nämnderna kompenseras med 90% av förväntade driftskostnadsökningar till följd av investeringar. Detta för att skapa incitament till prioritering av framtida investeringar och på det sättet säkerställa en långsiktig betalningsförmåga. Det är också viktigt att nämnderna följer befolkningsprognosen för att kunna anpassa lokalbehoven framåt. Trots att investeringsplanen innebär en nedrevidering av angivna investeringsbehov i planeringsunderlaget 2024 och framåt i detta förslag, så kommer nettobelåningen (det vill säga belåning exklusive likviditetsfond) att överstiga det finansiella målet om en belåning som ej får överstiga 3 miljarder kronor för stadens egen räkning inom planperioden.

Resultatet föreslås uppgå till 1,5% av skatter, bidrag och kostnadsutjämning exklusive exploatering och reavinster. Detta understiger det uppsatta resultatmålet, vilket ska ses mot bakgrund av de kraftigt ökade pensionskostnaderna och den höga inflationen.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att bereda ärenden till kommunfullmäktige.

Ekonomisk bedömning

Med den föreslagna budgeten bedömer stadsledningskontoret att Västerås Stad har en ekonomi i balans 2023. De finansiella målen bedöms uppnås både i Västerås stad och Västerås stads koncern under planperioden med undantag för målet om nettolåneskuld om maximalt 3 miljarder kronor för stadens egen räkning.

Hållbar utveckling

Resultatkrav och budget är framtagna för att kunna finansiera en hållbar utveckling av Västerås stad.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Hans Nyström
Ekonomidirektör

Årsplan 2023 med utblick mot 2026 - Tjänstemannaförslag

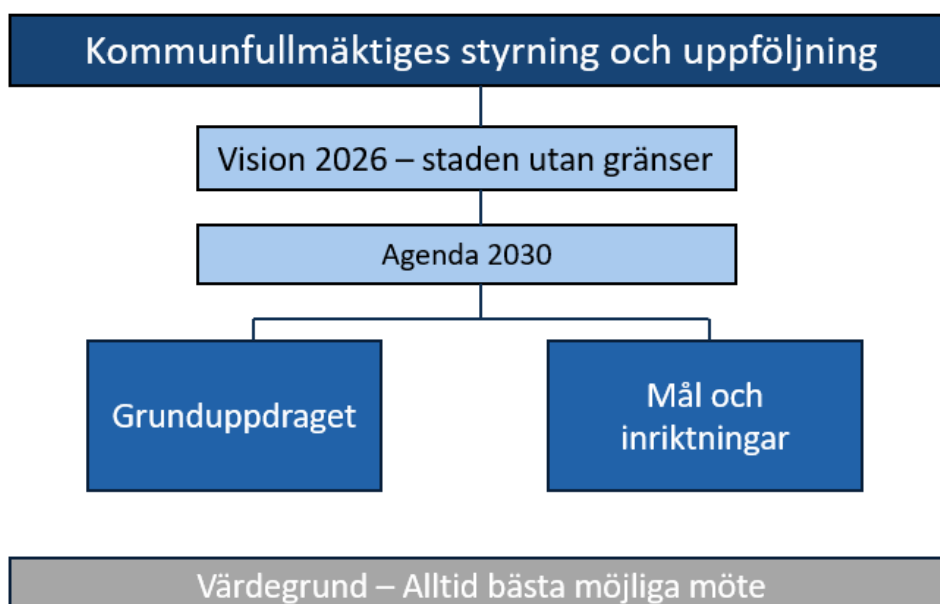
Innehållsförteckning

Årsplan 2023 med utblick mot 2026 - Tjänstemannaförslag	1
Så här styrs Västerås stad	3
AGENDA 2030	4
GRUNDUPPDRAG	4
MÅL OCH INRIKTNINGAR	5
God ekonomisk hushållning	6
Måluppfyllelse för verksamhetsmål	6
KUND OCH KVALITET	7
MEDARBETARE	13
EKONOMI	14
Västerås stad som arbetsgivare	22
Omvärld och ekonomi	23
Befolkningsutveckling och bostadsbyggande	24
Ekonomiskt läge i Västerås stad 2022 – Preliminärt ej fastställt	32
Finansiering av den kommunala verksamheten	35
Budget 2023 och planering 2024–2026	39
PENSIONS FÖRPLIKTELSER INFÖR 2023	51
KÄNSLIGHETSANALYS	52
Investeringsbudget 2023 med planering mot 2027	54
VÄXANDE INVESTERINGSBEHOV	54
DRIFTSKOSTNADSKONSEKVENSNÄR FÖR PLANERADE INVESTERINGAR	55
STÖRRE INVESTERINGAR 2023	57
LÅNEBEHOV MED ANLEDNING AV ÖKAD INVESTERINGSNIVÅ	57
Bolag och kommunalförbund i koncernen	62
Nämndernas ansvarsområde och ekonomiska ramar	67
ALLMÄNNA BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR	67
GENOMGÅNG AV DE OLIKA NÄMNDERNA	68
Finansiella rapporter och tabeller	87
Bilaga: Utdrag ur Pwc:s långsiktiga ekonomisk analys, augusti 2022	100
Bilaga: Statens budget för 2023	106

Så här styrs Västerås stad

Kommunfullmäktige beslutar om finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning och även mål och riktlinjer för den kommunala verksamheten och för den verksamhet som bedrivs i bolag och kommunalförbund.

Basen utgörs av Västerås Stads värdegrund och vision. Dessa präglar arbetet här och nu, men fungerar också som kompassriktning för strategier och vägval framåt.

Vision 2026 – Staden utan gränser

Västerås 2026 – Staden utan gränser är en visionsbild för det Västerås vi vill ska vara verklighet 2026. Hur ska vår stad vara och se ut då? Visionsbilden ska ge alla oss som arbetar i staden en gemensam riktning och ett mål att arbeta för. I visionen finns ett antal mål att sträva mot. De är uppdelade i fem rubriker:

- Världsledande kunskap - vi ser framför oss en stad som framgångsrikt kombinerar teknisk utveckling med mänskliga behov.
- Tillsammans för Västerås - vi vill att du ska känna dig delaktig och vilja vara med och bidra till en trygg och harmonisk stad.
- Den målarnära staden - vårt sjönära läge ger förutsättningar för att expandera och utvecklas som stad.
- Västerås i världen, världen i Västerås - genom kreativa samarbeten skapar vi mervärden som alla kan ta del av.
- Handlingskraft och stolthet - vi kombinerar innovationer och mänsklig samverkan vilket ger resultat. Vi visar handlingskraft och förmåga att leverera.

AGENDA 2030

Västerås stad ska fortsatt växa hållbart och starkt. Det betyder att arbetet fortsätter den inslagna vägen och tar avstamp från Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen i all vår planering och i vårt arbete. De strategiska utvecklingsområdena för mandatperioden har en tydlig koppling till hållbarhetsmålen.

Kommunfullmäktige har antagit två program för att konkretisera hållbarhetsarbetet till lokal nivå. Ett ekologiskt program och ett socialt hållbarhetsprogram vilka innehåller mål och ambitioner för hållbarhetsarbetet.

- **Ekologiskt program:** uttrycker att Västerås ska vara långsiktigt ekologiskt hållbart. Det innebär att inverkan på miljö- och klimatförändringar kontinuerligt minskat, påverkan på miljön ligger inom de planetära gränserna och de ekologiska fotavtrycken är på en hållbar nivå.
- **Socialt hållbarhetsprogram:** uttrycker att Västerås ska verka för en stad och en landsbygd som för lång tid framöver och med gemensamma vägval skapar jämlika förutsättningar, en stark tillit som leder till en aldrig sviktande tro på en god framtid. För att uppnå jämlika förutsättningar krävs att insatser prioriteras mot målgrupper som har sämre förutsättningar att infria sina rättigheter. Jämlika förutsättningar är Västerås stads sätt att arbeta med Agenda 2030-devisen *Ingen ska lämnas utanför* vilket hänvisar till att allt arbete ska jämställdhetsintegreras och att ett barnrättsperspektiv ska genomsyra alla beslut som rör barn.

Programmen ska utgöra ett underlag för de gemensamma och enskilda aktiviteter som upprättas för att nå de övergripande målen för att nå en hållbar utveckling av staden.

GRUNDUPPDRAG

Grunduppdraget formuleras i reglementet för nämnderna, i förbundsordning för kommunalförbund och i ägardirektiv för bolag.

MÅL OCH INRIKTNINGAR

Kommunfullmäktiges mål utifrån de fyra perspektiven, Kund, Kvalitet, Medarbetare och Ekonomi, ska bidra till en helhet gällande finansiella mål och mål för den kommunala verksamheten.

KUND

Vi har nöjda **kunder** och invånare

KVALITET

Vi har rätt **kvalitet** i våra verksamheter och levererar rätt resultat

MEDARBETARE

Vi har engagerade **medarbetare** med rätt kompetens

EKONOMI

Vi har en effektiv verksamhet med **ekonomi** i balans

Kund och Kvalitet ligger nära varandra, genom en god kvalitet är sannolikheten stor att kunden blir nöjd. För att kunna leverera god kvalitet krävs tydliga uppdrag och fokus på resultatet. Medarbetare med rätt kompetens och en god arbetsmiljö är viktiga förutsättningar för en kostnadseffektiv verksamhet. En effektiv verksamhet med en ekonomi i balans ger hållbarhet över tid och sätter ramarna för verksamheternas finansiella utrymme.

Värdegrund – alltid bästa möjliga möte

Värdegrunden "Alltid bästa möjliga möte" bygger på Västerås stads vision - Staden utan gränser. Genom att leva värdegrunden i vardagen hjälper vi till att förverkliga visionen.

Alltid bästa möjliga möte

- Öppenhet och kreativitet *för lärande och utveckling*
- Samarbete och handlingskraft *för resultat*
- Ansvarstagande och delaktighet *för kvalitet och effektivitet*
- Respekt och omtanke *för de människor vi möter*

Det är inte i de ambitiösa dokumenten våra värderingar blir verklighet, utan i alla våra möten, hundratusentals gånger varje dag. När vi klipper gräset i parken. När vi möter eleverna i förskolan, ungdomarna i våra fritidsgårdar, de individer som

kommer i kontakt med socialtjänsten, de äldre på våra boenden eller personer som ansöker om bygglov. När vi svarar på frågor i telefon, på webben eller i sociala medier. Eller när vi träffar kollegor i olika typer av interna möten. Fyra enkla ord, som talar om precis vad vår verksamhet och insatser i grund och botten handlar om: Alltid. Bästa. Möjligen. Möte.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning betyder att varje generation ska bära kostnaderna för den service som de själva konsumerar. Vi behöver vårda våra tillgångar, värna kvaliteten och i hög grad finansiera våra investeringar med egna medel. En långsiktig planering är viktig för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Den tioåriga prognosen är ett viktigt verktyg.

I Västerås stad definieras god ekonomisk hushållning som god måluppfyllelse för verksamhetsmålen inom styrmodellens fyra perspektiv - kund, kvalitet, medarbetare och ekonomi. Uppnådda verksamhetsmål behöver vägas mot nedlagda resurser.

Den sammanvägda bedömningen är att Västerås stad och Västerås stads koncern i grunden har en god ekonomisk hushållning, men att det samtidigt finns områden som behöver utvecklas och förbättras. Den demografiska utvecklingen ställer krav på att effektivisera verksamheten samtidigt som lokalutnyttjandet ses över för att hålla tillbaka investeringstakten och därmed ökningen i lokalkostnader. Fördjupad jämförelse med andra kommuner ger förutsättningar för att hitta nya sätt att höja kvaliteten och samtidigt effektivisera verksamheten.

Måluppfyllelse för verksamhetsmål

Analys är viktigt för att få en utveckling i rätt riktning. Övergripande kan Västerås jämföras med landets övriga kommuner. Jämförelser kan även göras med de kommuner som har bäst utfall för att hitta bra exempel att lära från. Utfall för verksamheterna avseende perspektiven kund och kvalitet behöver även ställas mot insatta resurser.

Utfallen på nyckeltalen är färgmarkerade för att visa jämförelse med övriga kommuner enligt följande:

- Västerås resultat är bland den högsta fjärdedelen av alla resultat.
- Västerås resultat är ungefär i mitten av alla resultat.
- Västerås resultat är bland den lägsta fjärdedelen av alla resultat.

KUND OCH KVALITET

Det övergripande målet är att våra kunder och invånare ska vara nöjda med våra tjänster och den service vi ger dem. Det åstadkommer vi genom att alltid ha kunden och invånaren i fokus och vi ska även ha deras fokus, det vill säga sätta oss in i och se frågorna från kundens perspektiv. Genom att leva

värderingarna i vår värdegrund skapar vi goda relationer och förtroende från dem vi är till för. Att vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar bra resultat ger nöjda kunder och invånare. Det bidrar också till en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer i linje med Agenda 2030. Ramen för verksamheten utgår från tillgängliga resurser. Utmaningen är att utifrån detta skapa så kvalitativ verksamhet som möjligt, med nöjda kunder och goda resultat. Policy för kvalitetsutveckling ska säkerställa ett systematiskt och strukturerat arbetsätt för ständig utveckling och förbättring av Västerås stads service och tjänster.

Vi har nöjda **kunder** och invånare

Vi har rätt **kvalitet** i våra verksamheter och levererar rätt resultat

Inom verksamhetsområdet **Barn och utbildning** placerar sig Västerås i mellanskiktet eller i den lägre fjärdedelen av landets kommuner vad gäller andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven och andelen elever som tar examen inom tre respektive fyra år. Ser man till kostnadssidan så är Västerås inom mellanskiktet av kommuner avseende nettokostnadsavvikelse för grundskolan och gymnasieskolan medan för förskolan är Västerås bland den fjärdedel kommuner med mest negativ nettokostnadsavvikelse. Gymnasieskolan och grundskolan uppvisar samtidigt en relativt låg kostnad per elev jämfört med andra kommuner. Lokalkostnader är en central post inom verksamheterna och Västerås är på denna punkt inom mellanskiktet av landets kommuner.

Nyckeltal – Barn och utbildning	2019	2020	2021	Mål 2025
Barn som är mycket positiva gällande "Vuxna lyssnar på mig på förskolan", kommunala förskolor, andel, %	83	82	80	87
Elevers uppfattning om trygghet, åk 9, kommunala skolor, (index 0–10) Skolinspektionens index	7,8	7,4	7,8	8,5
Elevers uppfattning om delaktighet och inflytande, åk 2 på gymnasiet, kommunala skolor, (index 0–10) Skolinspektionens index	5,7	5,7	5,8	6,4
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%) (N15418)	73,6	72,2	72,1	Öka
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) (N15419)	66,6	63,9	65,8	75,5
Gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, andel (%) (N17464)	73,9	68,9	69,9	Öka

2022-09-15

Gymnasieelever med examen inom 3 år för nationella program, kommunala skolor, andel, %	72,3	73,3	77,2	79,0
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%) (N11024)	-5,4	-7,1	-9,1	
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%) (N15001)	-9,0	-6,3	-3,2	
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%) (N17001)	2,6	3,2	-1,7	
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn (N11008)	151 220	154 383	155 349	
Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev (N15027)	97 667	102 606	108 476	
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev (N17005)	121 191	123 940	119 454	
Nettokostnad lokaler i kommunal förskola, kr/inskrivet barn (N11020)	22 874	24 652	24 060	
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev (N15061)	15 905	17 242	17 334	
Kostnader för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev (N17008)	26 191	26 398	24 170	

Omsorg och stöd saknar ännu utfall för brukarbedömning inom äldreomsorgen 2021 då Socialstyrelsens undersökning "Så tycker de äldre om äldreomsorgen" är senarelagd. Brukarbedömningen inom LSS uppvisar en förbättrad nivå senaste året. Andelen ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ökade något 2021. Nettokostnadsavvikelsen är i mellanskiktet för samtliga verksamheter men de har olika position vad gäller kostnad per invånare.

Nyckeltal – Omsorg och stöd	2019	2020	2021	Mål 2025
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) (U21468)	89	88		Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) (U23471)	79	77		Öka
* Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%) (U28532)	87	76	83	Öka
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%) (U31462)	70	71	72	Öka
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%) (N20900)	-9,2	-5,4	-2,7	
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%) (N28018)	-3,6	-3,0	-3,2	
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%) (N30001)	32,2	23,1	10,5	
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+ (N20048)	210 023	222 152	228 440	
Kostnad funktionsnedsättning totalt (Sol, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv (N25018)	6 445	6 543	6 572	
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv (N30101)	6 793	6 641	6 217	
*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030				

Verksamhet **Uppleva och göra** ligger i mellanskiktet av landets kommuner för de uppsatta indikatorerna. Vad gäller aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek förbättrades positionen mot tidigare år. Anmällda våldsbrott per invånare har sjunkit de senaste åren.

2022-09-15

Nyckeltal – Uppleva och göra	2019	2020	2021	Mål 2025
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv. (N09809)	239	193	167	Öka
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år (N09805)	21,5	7,5	12,6	Öka
Elever i musik- eller kulturskola, 6-19 år, andel (%) (N09888)	7,7	7,7		
* Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv (N07403)	1 147	999	963	
*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030				

Inom **Bo, bygga och miljö** så har Västerås en placering bland den bästa fjärdedelen av landets kommuner avseende färdigställda bostäder i flerfamiljshus och tillgång till snabbt bredband.

Nyckeltal – Bo, bygga och miljö	2019	2020	2021	Mål 2025
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv (N07905)	0,7	1,5	1,0	8**)
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv (N07906)	5,7	4,9	5,1	8**)
Andel av vägnätet med ny beläggning	3,2	3,4		Öka
* Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) (N07900)	92,7	93,3	93,9	
* Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%) (U07514)	44	50		Öka
* Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%) (U07414)	38	38		
*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030				
***) Målet för färdigställda bostäder är sammantaget cirka 1 250 bostäder per år, vilket motsvarar cirka 8 per 1 000 invånare. Det omfattar småhus och flerfamiljshus tillsammans.				

Inom **Näringsliv och arbete** så har Västerås har en mellanposition vad gäller företagsklimatet och nedlagda nettokostnader för näringslivsfrämjande åtgärder.

Nyckeltal - Näringsliv och arbete	2019	2020	2021	Mål 2025
* Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI (U07451)	75	75	77	Öka
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%) (U40455)	28	24	28	Öka
Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/inv (N40009)	122	114	137	
*) Nyckeltal kopplade till Agenda 2030				

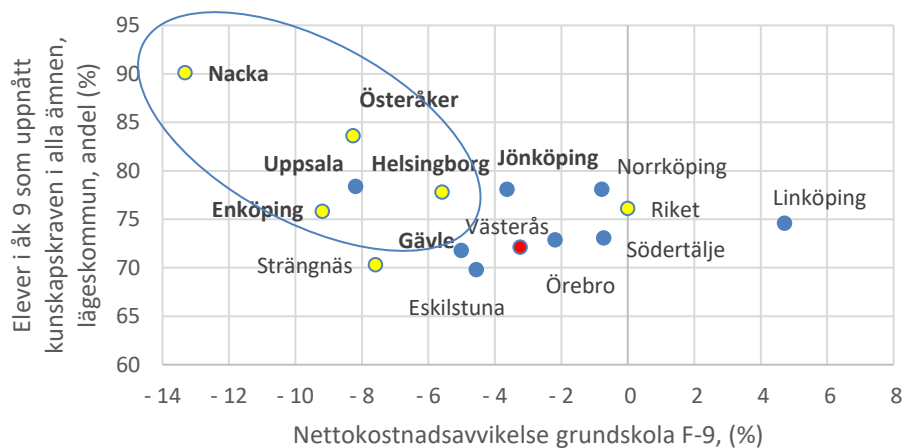
Sambandet mellan kvalitet och kostnad

Sambandet mellan kvalitet och kostnad. Kvaliteten i Västerås verksamheter och tillförda resurser kan som visats jämföras med landets kommuner i stort. För att ytterligare belysa hur sambandet mellan kvalitet och tillförda resurser ser ut kan Västerås även jämföras med kommuner inom jämförelsenätverket R9. Där ingår de nio större mellansvenska kommunerna Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås, och Örebro. Till dessa läggs i analysen Enköping, Helsingborg, Nacka, Strängnäs och Österåker. Dessutom ingår Riket som är genomsnittet för landets kommuner. Innebär högre kostnader oftast bättre kvalitet? Om inte, finns det lösningar i andra kommuner att lära sig av? Några indikatorer har valts ut inom de olika verksamhetsområdena och ställts mot nettokostnadsavvikelsen. Detta visas i diagramform för samma urval av kommuner plus genomsnittet i form av Riket. Kommunerna inom R9 har blå markering medan övriga kommuner och Riket har gul samt Västerås röd.

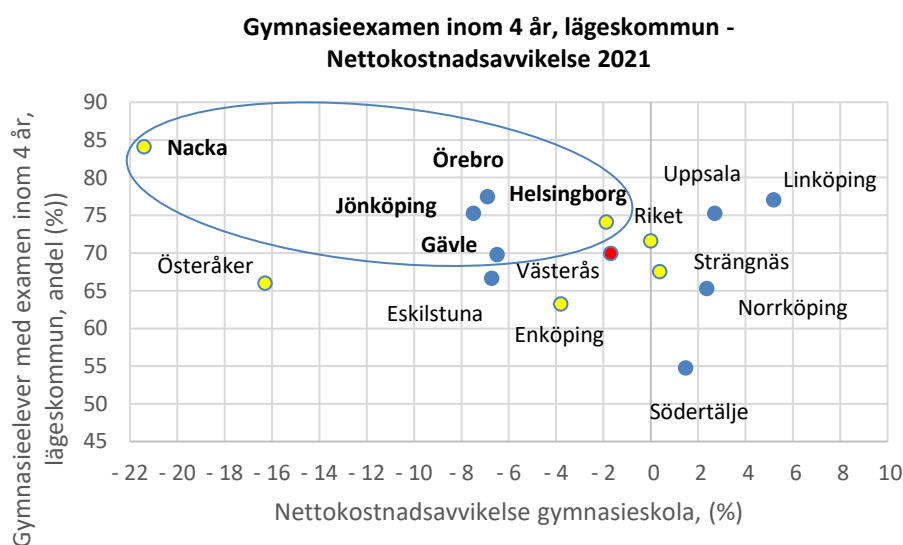
Nettokostnadsavvikelsen är skillnaden mellan nettokostnad och referenskostnad, alltså kostnad som tar hänsyn till skillnad i struktur mellan kommuner (bland annat åldersfördelning, befolkningsutveckling, bebyggelsestruktur och, löner). Referenskostnaden beräknas i det kommunala utjämningsystemet och ska ses som den förväntade kostnaden. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. En stor negativ nettokostnadsavvikelse innebär alltså en låg faktisk nettokostnad i förhållande till hur den "borde" vara utifrån kommunens förutsättningar.

Barn och utbildning

Uppnått kunskapskrav åk 9, lägeskommun -
Nettokostnadsavvikelse 2021

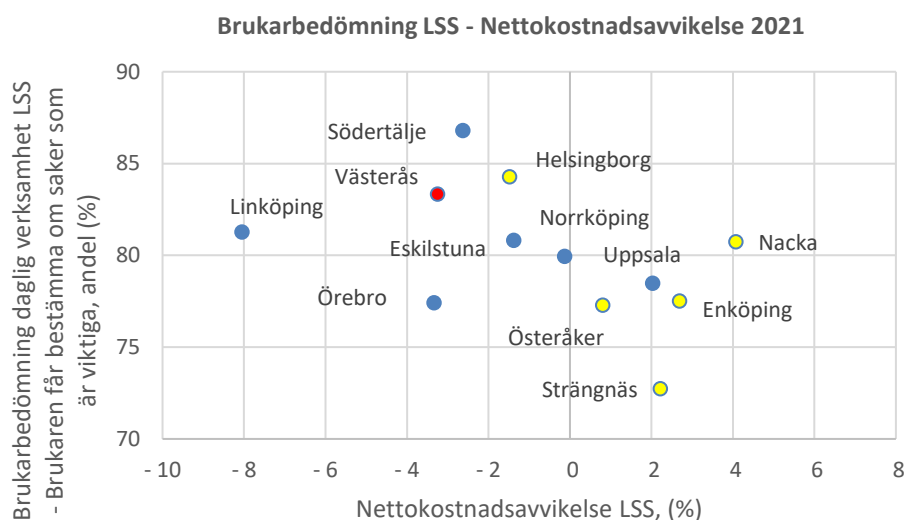

En jämförelse med en grupp andra kommuner visar att Västerås ligger relativt lågt avseende andelen elever i årskurs 9, lägeskommun, som uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Västerås är samtidigt i mittersta skiktet inom gruppen när det gäller nettokostnadsavvikelse. Nacka har den största negativa nettokostnadsavvikelsen i gruppen och även den högsta andelen elever som uppnått kunskapskraven. Motsvarande gäller Uppsala om man ser till kommunerna inom gruppen R9.

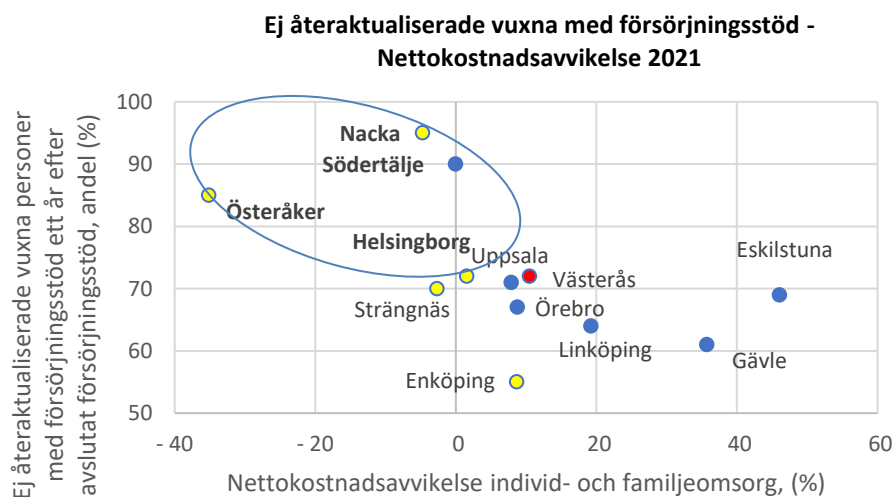

Vad gäller gymnasieelever som tar examen inom fyra år, lägeskommun, så ligger Västerås i mellanskiktet av kommuner i jämförelsegruppen och något under Riket. Nettokostnadsavvikelsen för verksamhetsområdet är negativt och Västerås har även här en mellanposition i jämförelsegruppen. Det finns kommuner både inom R9 och bland de övriga kommunerna i gruppen med både en högre andel elever som tagit examen inom fyra år och mer negativ nettokostnadsavvikelse jämfört med Västerås.

Omsorg och stöd

Sett till brukarbedömning inom LSS, " Brukaren får bestämma om saker som är viktiga", så ligger Västerås högt inom jämförelsegruppen och ingen kommun har högre brukarbedömning och samtidigt mer negativ nettokostnadsavvikelse.

Västerås är i mellanskiktet i jämförelsegruppen avseende ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd inom ett år. Samtidigt är Västerås bland de med högre nettokostnadsavvikelse inom guppen.

MEDARBETARE

Kompetensförsörjning och att erbjuda Västerås stads verksamheter jämlika förutsättningar är aktuella utmaningar. Viktigt är att

skapa förutsättningar för en hållbar och långsiktig kompetensförsörjning genom en proaktiv process för hela Västerås stad. Att aktivt arbeta med att skapa bästa möjliga förutsättningar för alla medarbetare i Västerås stad är en förutsättning för att kunna klara kompetensförsörjningen.

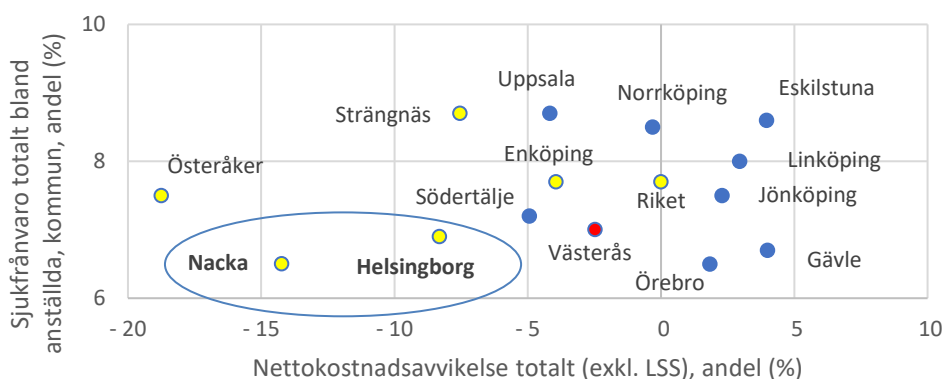

Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens

Västerås stad har en sjukfrånvaro som ligger i mellanskiktet av landets kommuner, efter att ha varit inom den bättre fjärdedelen året före.

Nyckeltal – Medarbetare	2019	2020	2021	Mål 2025
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex (U00200)	77	78	78	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Ledarskapsindex (U00202)	76	77	77	80
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Motivationsindex (U00201)	77	77	78	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Styrningsindex (U00203)	79	79	79	85
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun, andel (%) (N00090)	6,2	7,3	7,0	max 5,0
Ambassadörskap /intern stolthet (%)	9	12	11	Öka

Sjukfrånvaro kommunalt anställda - Nettokostnadsavvikelse 2021

Inom jämförelsegruppen av kommuner ligger Västerås bland de lägre och lägre än Riket. Det är bara Nacka och Helsingborg inom gruppen, och ingen kommun inom R9, som har lägre sjukfrånvaro och samtidigt mer negativ nettokostnadsavvikelse än Västerås. Vad gäller hållbart medarbetarengagemang (HME) och ambassadörskap finns inte jämförelsen med övriga kommuner.

EKONOMI

Ekonomi i balans är en grundläggande förutsättning för att kunna leverera verksamheter med god

Vi har en effektiv verksamhet med ekonomi i balans

kvalitet. Västerås stad har en stabil ekonomi. Men det ekonomiska läget innebär ökade krav på ekonomisk återhållsamhet. Demografiutveckling, svagare ekonomisk konjunktur samt stigande priser och räntor påverkar de ekonomiska förutsättningarna negativt. Det kvarstår också en osäkerhet kring utvecklingen av pandemin. Genom en effektiv resursfördelning, god kostnadskontroll och verksamhetsutveckling finns förutsättning för en balanserad ekonomi. Våra finansiella mål mäter att vi klarar våra långsiktiga åtaganden.

De kommande åren har Västerås stad och dess koncern ett stort investeringsbehov. Västerås stad hade vid ingången av 2022 egna lån motsvarande 575 mnkr. All upplåning som fanns i staden i övrigt hänförde sig till bolag och kommunalförbund. Investeringsvolymen påverkar kommunkoncernens låneskuld och kreditvärdighet och det är därför viktigt att följa hela koncernen.

Enligt 11 kap. 1 § kommunallagen ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. (Alla verksamheter i "kommun", bolag och kommunalförbund). En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att kommuner och landsting ska kunna leva upp till kravet på en god ekonomisk hushållning. Kommunallagen är tydlig med att kommunen ska utvärdera god ekonomisk hushållning för den kommunala koncernen. Det innebär bland annat att ekonomin ska utvärderas i sin helhet och där investeringar utgör en del och påverkar målen. Från 2021 har kommunfullmäktige, förutom finansiella mål för respektive bolag och kommunalförbund, fattat beslut om ett finansiellt koncernmål.

Västerås stad och koncernen uppfyller soliditetsmålet enligt prognosen i augusti 2022. Västerås Stad klarar även det uppsatta målet kring nettobelåning, prognosen pekar också på att resultatmålet på 2,5% av skatteintäkter exklusive realisationsvinster och exploatering nås (3,9% enligt prognos 2022). Budgeterat resultat för 2022 är 1,6%.

Utmaningen framåt är att möta ökade behov inom verksamheterna utifrån bland annat demografi och investeringsbehov. Ökningstakten i lokalkostnader är en central faktor i den framtida kostnadsutvecklingen. Till detta kommer en för närvarande hög prisökningstakt, särskilt för energi, livsmedel och insatsvaror i investeringsprojekt.

2022-09-15

Nyckeltal	2019	2020	2021	Prog 2022	Bud 2023	Mål 2025
Västerås stad						
Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent (%)	52,4	44,7	47,8	50,0	50,8	Minst 40
Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter (%)	1,7	4,7	5,6	3,9	1,5	2,5
Västerås stads nettopplåning* för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor	0	0	0	-0,2	1,1	Högst 3,0

Västerås stads finansiella mål – Budget 2023

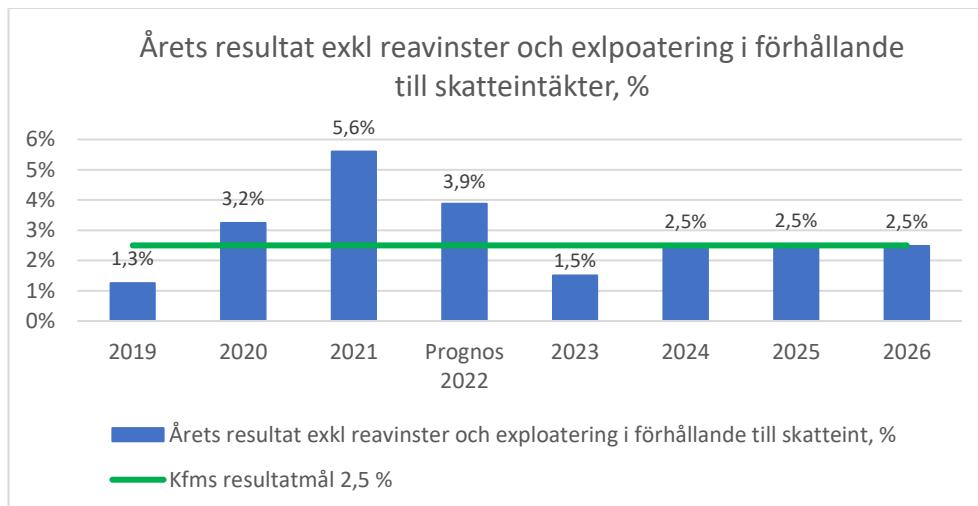
De finansiella målen ska säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi för staden och därigenom klara generationsprincipen, undvika en stor skuldsättning och försämrade soliditet. Ett starkt resultat behövs för att kunna finansiera de investeringar som överstiger årets avskrivningar. Om kommunen börjar låna större belopp till investeringar, finns risk att räntekostnad, amorteringar och driftskostnader kommer att ta för stor del av kommunens ekonomiska utrymme och tillgängligt utrymme för välfärdstjänster kommer att minska.

Resultatmål

Kommunfullmäktige har beslutat om ett resultatmål på 2,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag exklusive realisationsvinster och exploatering, vilket 2023 motsvarar 251,3 mnkr. Resultatet tillsammans med reavinster och exploateringsvinster ska bidra till att finansiera investeringar och utgöra en buffert för större förändringar vid exempelvis lågkonjunktur eller oförutsedda händelser.

Budgeterat resultat 2023 exklusive realisationsvinster och exploatering motsvarar 151 mnkr eller 1,5% av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning. Ökade pensionskostnader och till viss del höjda drivmedels- och elpriser är grunden till att kommunfullmäktiges mål inte bedöms kunna uppfyllas under kommande år, förutsatt bibehållen skattesats.

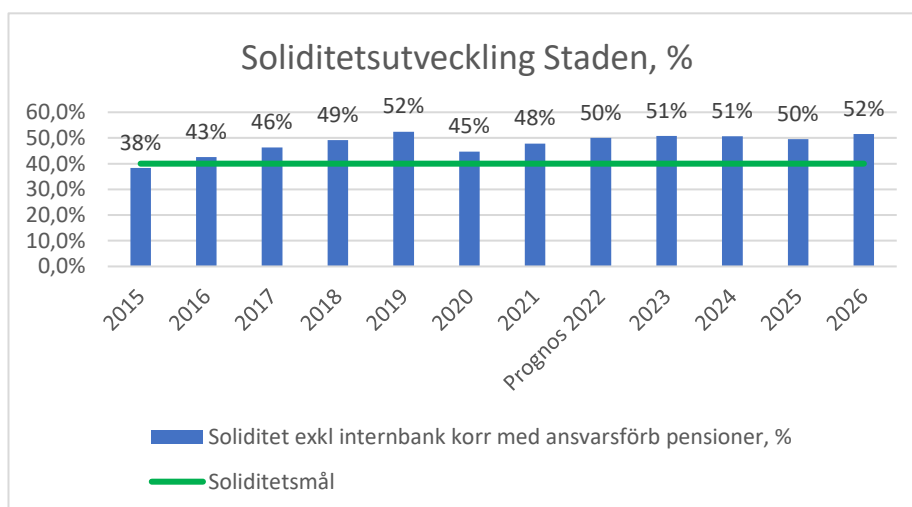
2022-09-15

För att nå ett bra resultat i Västerås stad är det av yttersta vikt att alla nämnder har ekonomi i balans.

Soliditetsmål

Västerås stad har i grunden en god soliditet och har historiskt finansierat sin verksamhet och sina investeringar med egna medel. Kommunens soliditet riskerar att försämrans när den egna belåningen ökar, tillsammans med högre räntekostnader för den egna belåningen. Det blir således viktigt att efterleva planerade resultat för att inte soliditetens ska försämrans. Soliditeten, förutsatt planerade resultatnivåer, bedöms efterleva kommunfullmäktiges uppsatta mål om minst 40%.

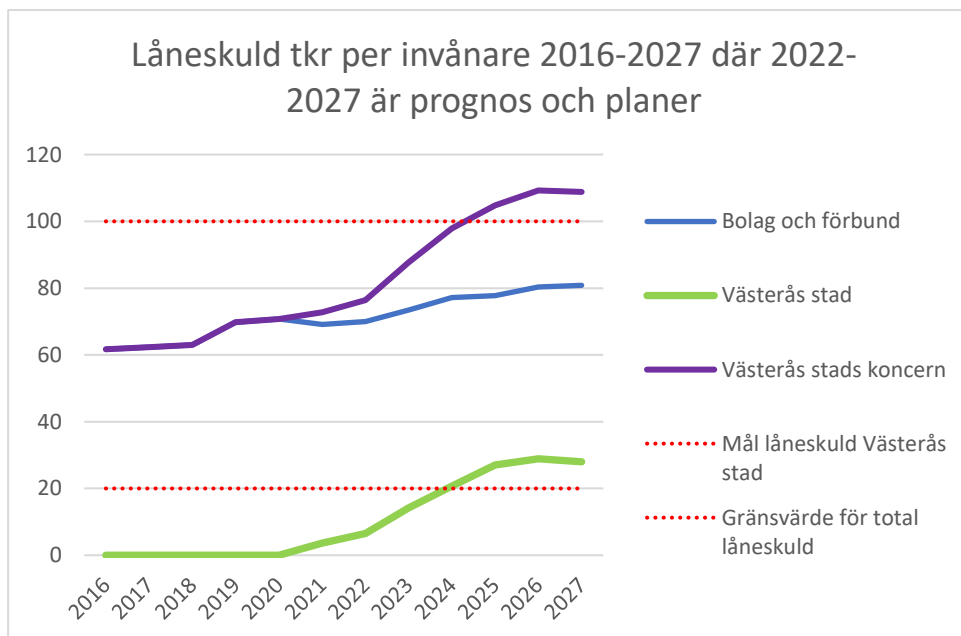

Mål för upplåning

Västerås Stads nettouplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 mdkr. Likviditeten bedöms till 1,2 mdkr under 2023 för att sedan ligga kvar på den nivån under hela planperioden, likviditeten är viktig för att bibehålla stadens kreditbetyg.

Utifrån investeringsplanering och efterlevande av resultat, bedöms lånebehovet vara 2,3 mdkr vid slutet av 2023 för stadens egen räkning om Västerås stad ska behålla en likviditet om 1,2 mdkr. Västerås nettobelåning bedöms därmed vara 1,1 mdkr i slutet av 2023. Västerås stad kommer därmed börja låna för att finansiera sina egna investeringar. Kommunfullmäktiges mål om en nettobelåning för stadens egen räkning om maximalt 3 mdkr uppfylls.

Vid slutet av planperioden (2026) så förväntas stadens egen belåning uppgå till 4,8 mdkr, vilket innebär en nettobelåning motsvarande 3,6 mdkr. Stadens mål om upplåning bedöms därmed inte längre efterlevas. Detta förutsätter att resultatet inte blir lägre än 2,5% från 2024 och framåt samt att resultatet 2023 efterlevs. Nettobelåningsmålet bedöms återigen efterlevas först 2032 med nuvarande planeringsvolym.

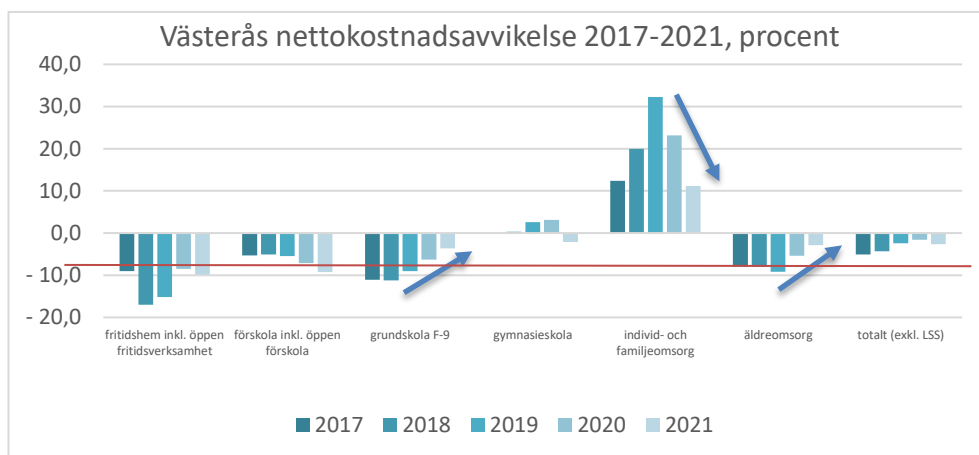

Nettokostnadsavvikelse

Västerås stad har i nästan alla verksamheter en faktisk kostnad som är lägre än den förväntade kostnaden, den kostnad som kommunen förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Det är detsamma som en negativ nettokostnadsavvikelse. Undantaget är individ och familjeomsorgen.

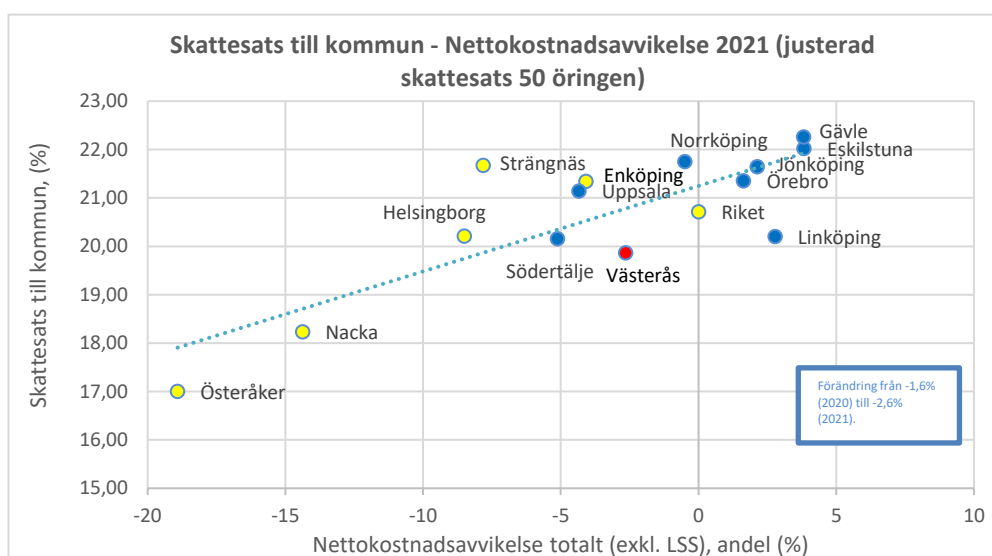
Men där har samtidigt utvecklingen de senaste åren varit att den faktiska kostnaden stegvis närmade sig den förväntade kostnaden.

Detta framgår av diagrammet "Västerås nettokostnadsavvikelse 2017–2021". För verksamheterna äldreomsorg och grundskola har istället utvecklingen varit en minskad negativ nettokostnadsavvikelse. Röd linje nedan visar den nettokostnadsavvikelse som bedöms behöv för att motivera den lägre skattesatsen, -8%.

2022-09-15

I diagrammet "Nettokostnadsavvikelse 2021, procent" jämförs Västerås med övriga kommuner inom nätverket R9, vilka är Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala och Örebro, plus kommunerna Enköping, Nacka, Strängnäs och Österåker. Jämförelsen visar att för verksamheterna förskola och LSS så har Västerås en mer negativ nettokostnadsavvikelse än jämförelsegruppen. Däremot pekar nettokostnadsavvikelsen för de övriga verksamheterna på att det kan finnas möjligheter till effektiviseringar inom områden.

*Skattesats endast justerad för Västerås i bilden ovan. Justeringen 50 öring avser finansiering av kollektivtrafik i Västerås. Enligt denna trendlinje behöva en nettokostnad motsvarande -8% för att motivera skattesatsen.

Västerås ligger i den lägre halvan av jämförelsegruppen avseende skattesats och lägre än Riket. I relation till trendlinjen inom gruppen ser Västerås ut att behöva öka den negativa nettokostnadsavvikelsen för att varaktigt behålla nuvarande skattesats. Diagrammet ovan visar skattesatsen justerad för del av skattesatsen som finansierar kollektivtrafiken (50 öringen), utifrån detta scenario så behövs en generellt större nettokostnadsavvikelse totalt för att motivera kommunens skattesats, -8%.

Finansiella mål och ägardirektiv koncernen

Nyckeltal	2019	2020	2021	Bud 2023	Mål 2025
Västerås stads koncern					
Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent (%)	36,3	33,8	36,9	37,0	Minst 30

2022-09-15

Mål enligt ägardirektiv	Utfall 2021	Prognos 2022	Måluppfyllelse 2022	Mål 2023
Mälarenergi-koncernens avkastning på totalt kapital exklusive VA ska i genomsnitt över fyra år vara 5,0 procent.	6,6	4,6		Minst 5,0
Mälarenergi-koncernens soliditet exklusive minoritetens andel ska vara minst 30 procent.	42,3	43,0		Minst 30,0
Bostads AB Mimers koncern ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent och den får inte understiga 20 procent.	27,7	27,7		Minst 20,0
Koncernen ska långsiktigt ha en avkastning på totalt kapital på minst 4 %, affärsplanen (tioårsplanen) skall senast 2022 påvisa en avkastning på totalt kapital på minst 3 %, exklusive större försäljningar av hyresbostäder i det ordinära beståndet.	2,9	3,0		Minst 3,0
Bolaget ska ge ägaren årlig utdelning i enligt Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.	Statslåneränta + 1%	Statslåneränta + 1%		Statslåneränta + 1%
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent.	64,7	87,8		Minst 30,0
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska minst ha ett positivt resultat efter skatt.	38,4	98,0		Positivt resultat
Västerås Parkerings ABs soliditet ska uppgå till minst 12 procent under uppbyggnadsfasen och därefter minst 30 procent	16,4	15,0		Minst 15,0
Västerås Parkerings ABs avkastning på totalt kapital ska vara minst 5 procent. Under uppbyggnadstiden kan avvikelser förekomma enskilda år. Affärsplanens tioårsplan ska över tiden visa en avkastning på minst 5 procent.	1,7	1,5		Minst 5,0
Nya Västerås Flygplats ABs resultat efter finansnetto ska vara bättre än – 22 mnkr per år.	-26,8	-23,0		Bättre än - 22,0
Mälarhamnar AB ska ge en avkastning på lägst 5 procent på totalt kapital.	3,9	<0		Minst 5,0

2022-09-15

Mälarhamnar ABs soliditet ska vara lägst 30 procent.	62%	54%		Minst 30,0
Mälarhamnar AB ska erlägga en årlig utdelning till ägarna om 0,7 mnkr.	0,7	0		0,7 mnkr
Vafab Soliditeten ska öka, målvärde år 2030 >15 %.	6,0	6,0		Minst 15,0
Vafab Skuldsättningsgraden ska minska, målvärde år 2030 <10	15,6	15,5		Högst 10,0
Ekonomiskt resultat i kommunal avfallsverksamhet ska vara i balans	-0,9	-0,9		0
Ekonomiskt resultat i övrig avfallsverksamhet ska vara minst 5 %.	2,8	2,8		Minst 5,0

Västerås stad som arbetsgivare

Västerås stad är Västmanlands största arbetsgivare med omkring 11 000 medarbetare som varje dag möjliggör att välfärdsuppdraget till västeråsarna fullgörs. Uppdraget är omfattande, komplext och inom vissa verksamheter utmanande. Det utförs av engagerade och kompetenta medarbetare.

Framtidens kompetensförsörjning, ledarskap och medarbetarskap

Att systematiskt och proaktivt arbeta med en strategisk kompetensförsörjning är nödvändigt för att klara rekryteringsutmaningen. Strategisk kompetensförsörjning handlar om att förstå innebörden av att utveckla och behålla befintlig kompetens, attrahera och rekrytera ny kompetens samt att på det bästa sättet utveckla och använda nya arbetssätt och roller.

Välfärdens behov av kompetens behöver tryggas. Heltid som norm är därför en prioriterad fråga för Västerås stad. Heltid som norm kan i förlängningen dessutom minska behovet av visstidsanställningar och leda till ökad jämställdhet, då det framförallt är kvinnor som innehar deltidsanställningar.

Chefsförsörjning är ett annat prioriterat område för staden. Västerås stad har stora utmaningar framåt avseende chefsförsörjningen då ett stort antal chefer går i pension de kommande åren. Fler interna chefsförmågor behöver identifieras, via till exempel aspirantprogrammet, för att delvis trygga den framtida chefsförsörjningen. Det är viktigt att koppla ledarutvecklingen till chefsförsörjningen så ledarskap och ledarutveckling är därför centralt.

Medarbetarskap och medarbetarens uppdrag att leverera en väl utförd välfärdstjänst är av största vikt. Att ha en pågående och aktiv diskussion om medarbetarskap och ta stöd i stadens bemötandekod bedöms vara framgångsfaktorer.

Attraktiv arbetsplats med likvärdiga förutsättningar

Chefer och medarbetare i olika kommunala förvaltningar kan ha mycket olika arbetsvillkor. Generellt kan man säga att chefer och medarbetare i Västerås stads tekniska förvaltningar har bättre förutsättningar än förvaltningar inom vård, skola och omsorg. Resurserna och förutsättningarna är genomgående ojämnt fördelade mellan de kvinnodominerade och de mansdominerade förvaltningarna. Med början 2018 och åren framöver bedrivs ett intensivt arbete i syfte att skapa mer jämställda förutsättningar inom Västerås stads alla förvaltningar. Västerås stad har under flera år arbetat aktivt för att sänka sjuktalet. Målet är att sjukfrånvaron inte bör överstiga 5 %. Ett strategiskt och aktivt arbetsmiljöarbete bedrivs för att på sikt kunna nå målet avseende sjukfrånvaron.

Tiden med pandemin har lärt oss att jobba mer digitalt och på distans vilket skyndat på arbetet med att ett modernt, flexibelt och hållbart arbetsliv.

Västerås stad är en stor och komplex organisation med flera olika förvaltningar, med olika uppdrag och verksamheter samt med olika förutsättningar och krav. För flertalet medarbetare kommer fortsättningsvis arbetet att utföras på arbetsplatsen, men för en del medarbetare kommer det att vara möjligt med distansarbete och ett mer flexibelt arbetsliv.

Omvärld och ekonomi

Återhämtningen i den svenska ekonomin bromsar in redan under 2022 enligt de senaste prognoserna. Den höga inflationen och stigande räntor både globalt och i Sverige påverkar alla ekonomiska sektorer och urholkar köpkraften för företag, hushåll och kommuner. Europa präglas i hög grad av kriget i Ukraina med höjda priser på energi och råvarupriser som en direkt följd.

BNP-tillväxten dämpas på grund av händelser i omvärlden som påverkar företags och hushålls drivkraft att investera. De flesta analytiker drar nu ner sina prognoser och förväntar sig en BNP tillväxt kring 2 % under 2022 med risk för ytterligare nedgång på sikt. SKR gör bedömningen att BNP-tillväxten försvagas ytterligare och endast ökar med 1% under 2023.

SKR skriver i sin ekonomirapport att arbetade timmar och sysselsättningen bedöms befinna sig på en högre nivå än före pandemin på kort sikt. Den bedömt svaga BNP tillväxten gör läget på arbetsmarknaden ansträngt över tid med en dämpad sysselsättning och en ökad arbetslöshet som följd under våren 2023.

Det kommunala skatteunderlaget växer starkt i nominella termer tack vare högre priser, löner och högre pensionskostnader. Men i reella termer så ökar inte finansieringen till landets kommuner. Detta beror på att inflationen även slår hårt mot de kommunala budgeterna. Stora kostnader är att vänta främst inom de garanterade avtalspensionerna där premien i det nya avtalet ökar tillsammans med en höjning av inkomstbasbeloppet drivet av den höga inflationen. Ett annat exempel är kollektivtrafiken som drabbas hårt av stigande priser på biogas pådrivet av kriget i Ukraina. Livsmedel, drivmedel och framförallt elpriserna påverkas också av kriget där gaspriserna har en direkt påverkan på de elpriserna vi idag ser i Europa. Investeringsprojekten bedöms bli dyrare, byggkostnadsindex ligger på ca 13,8 % i augusti, vilket tillsammans med ett höjt ränteläge ställer högre krav på prioritering bland önskade investeringar.

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025
Nominellt skatteunderlag	5,3	4,9	4,7	4,4	4,5
Prisökning	3,0	3,4	5,8	3,8	1,4
Realt skatteunderlag	2,6	1,9	-1,9	0,6	3,1

Källa: Pensionsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner.

Skatteunderlaget utveckling kommande år kan således inte förväntas räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden. Vi går in i lågkonjunktur under 2023, skatteunderlagsprognosen vilar på antagandet om konjunkturuppgång under 2024 där gapet som skapas under 2023 börjar hämtas igen. Dock är priser och pensioner fortsatt höga vilket leder till att 2024 bedöms bli ett ansträngt år ekonomiskt.

Procentuell förändring om inte annat anges

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP*	-2,4	5,0	2,1	1,0	2,2	2,5
Sysselsättning, timmar*	-3,8	2,2	1,2	1,1	1,4	1,6
Relativ arbetslöshet, procent	8,5	8,8	7,7	7,9	8,0	7,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,8	3,5	4,3	2,8	3,0	3,1
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,1	2,6	2,8	3,1	3,3	3,4
Inflation, KPIF	0,5	2,4	7,1	4,5	2,2	2,0
Inflation, KPI	0,5	2,2	7,7	6,6	2,6	2,0
Befolkning, 15–74 år	0,4	0,0	0,4	0,6	0,5	0,5

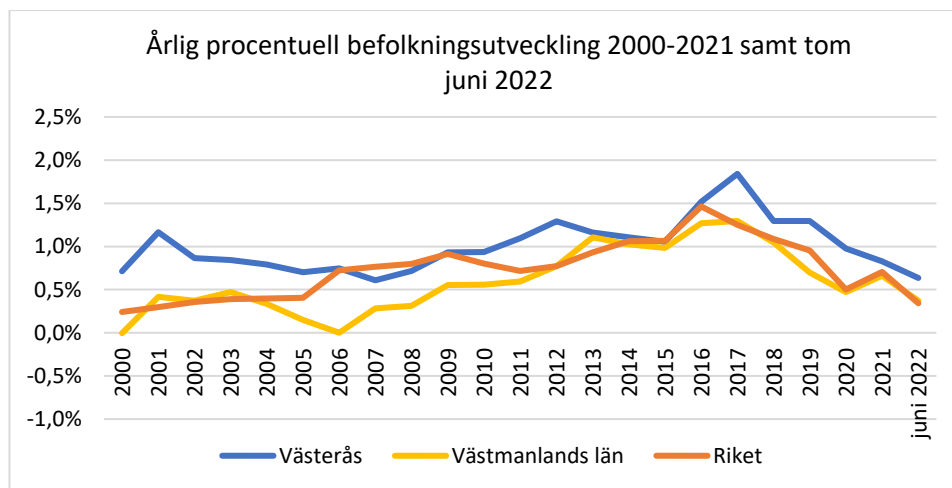
*Kalenderkorrigerat.

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Befolkningsutveckling och bostadsbyggande

Sedan 2005 har befolkningen ökat snabbt i riket, med en topp 2016. Därefter bromsat in, främst beroende på minskad invandring och coronapandemin. Ökningstakten per år är nu nere kring en halv till en procent i riket.

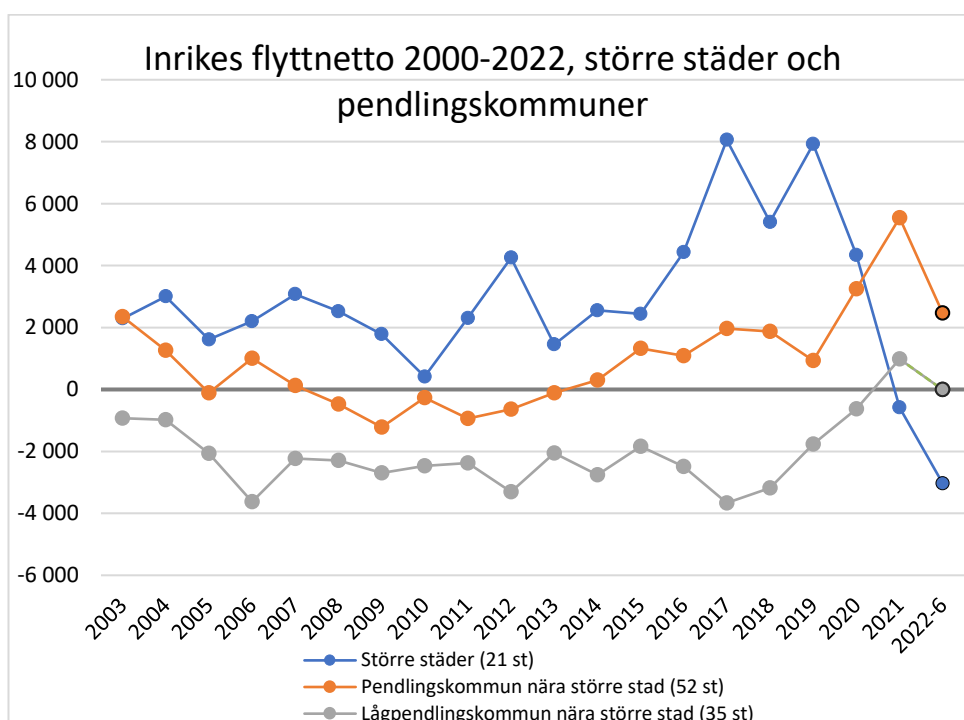
Västerås följer den nationellt nedåtgående trenden men växer snabbare än riket och länet.

2022-09-15

*Fram till och med den 31 december 2006 låg Heby kommun i Västmanlands län, men överfördes från och med 1 januari 2007 till Uppsala län. Detta genomfördes enligt riksdagsbeslut den 30 november 2005. Detta förklarar att kurvan avviker under 2006 för länet.

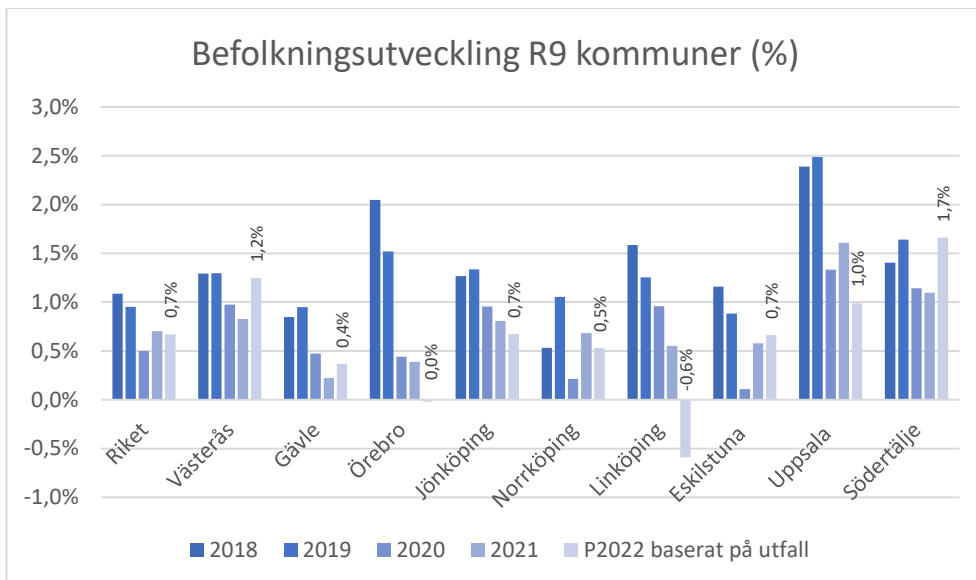
Efter coronapandemin så har många arbetsplatser blivit mer flexibla och hemmaarbetet mer socialt accepterat. Detta skifte återspeglas även i befolkningens inrikes flyttande. Under 2021 så ökade inflyttningen till pendlingskommuner nära större stad då på bekostnad av den större stadens totala inflyttning. Denna trend syns även 2022 enligt diagram nedan.

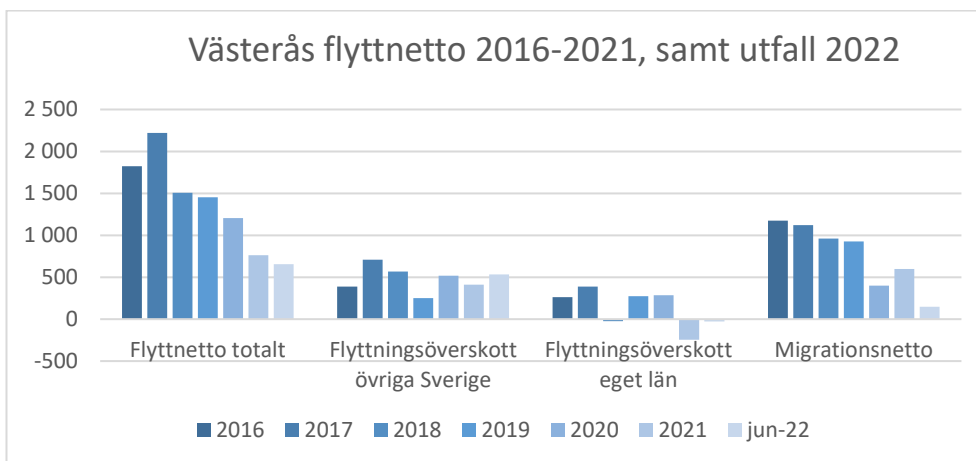
Under 2021 ökade folkmängden i Västerås stad med 1 287 personer, från 155 551 till 156 838 invånare eller 0,8 procent. Under året föddes 1 689 barn, 70 barn färre än 2020. Antalet personer som avled var 1 326 vilket var 133 färre än året innan.

Bland R9-kommunerna växer Västerås näst snabbast, bara Södertälje har en snabbare befolkningsutveckling. Halvårsutfallet för 2022 pekar på en befolkningsminskning i Linköping och att Örebro står still jämfört med 2021.

Alla kommuner har växt långsammare 2021 och 2022 än under åren 2016 till 2020.

Födelsenettot-födda minus döda- för Västerås är relativt stabilt, men det har skett större förändringar inom flyttnettot, inflyttade minus utflyttade.

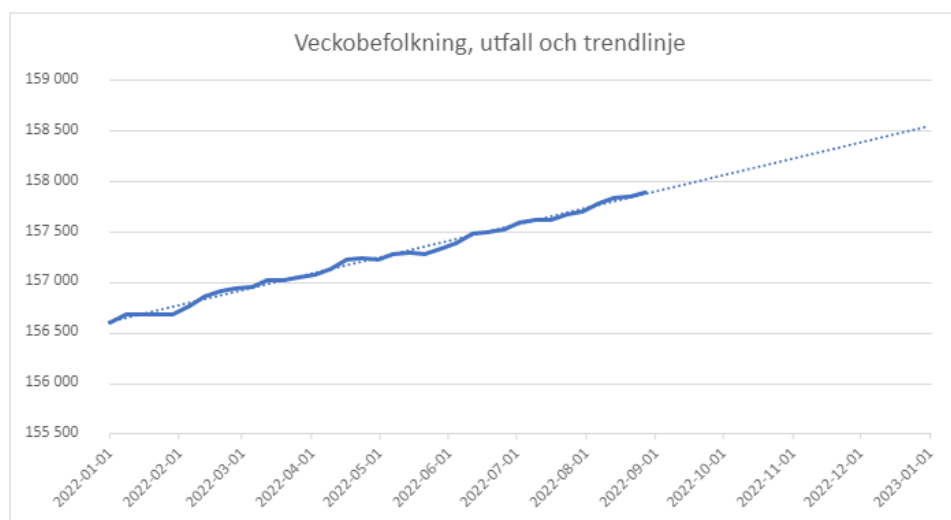

Det totala flyttnettot har sedan toppen 2017 med drygt 2 200 personer minskat och det beror framförallt på att invandringsöverskottet minskat de senaste åren. År 2021 uppgick flyttnettot till drygt 760 personer och för 2022 förväntas det öka.

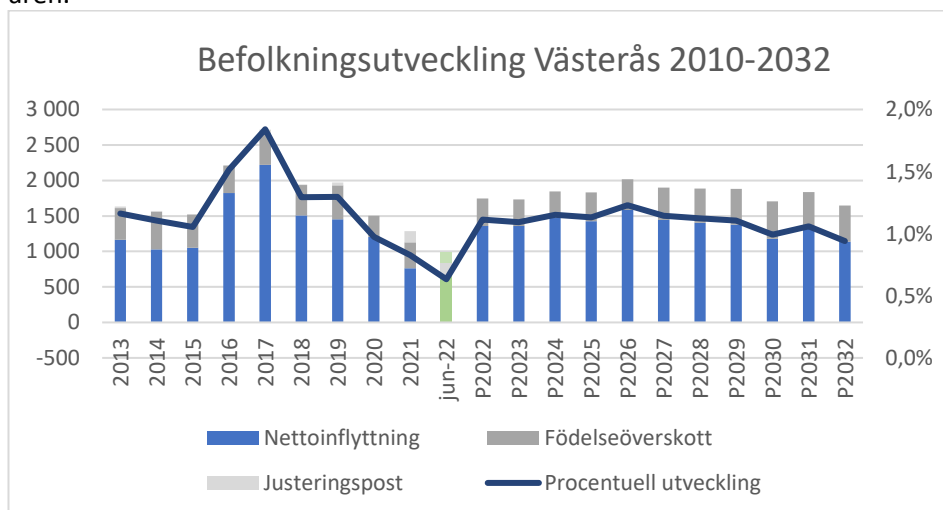
De senaste åren ser vi en ökning i flyttningsöverskottet från övriga län som sannolikt beror på ökad inflyttning från Stockholms län.

Befolkningsutveckling i Västerås fram till 2032

Enligt befolkningsprognosen för Västerås Stad från mars 2022 är bedömningen att befolkningen förväntas öka med 1,1 procent 2022. Befolkningen förväntas öka från 156 838 till 158 585, vilket motsvarar 1 747 individer, detta antagande styrks av halvårsutfallet 2022.

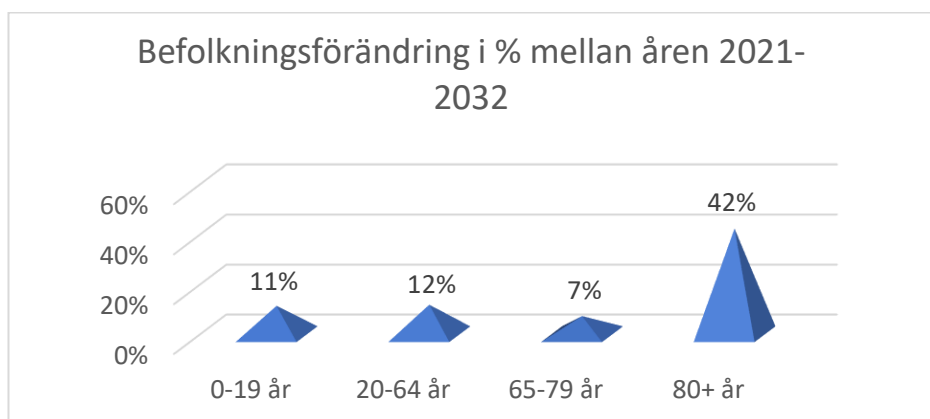
Befolkningstakten mellan 2023 och 2032 bedöms enligt senaste prognosen ligga på cirka 1,1 % per år, i likhet med innevarande år. Vilket innebär en total befolkningsökning om 1 800 individer i snitt per år. Detta är trots en nedrevidering från 2 500 individer per år enligt tidigare prognos en högre nivå än de senaste två åren.

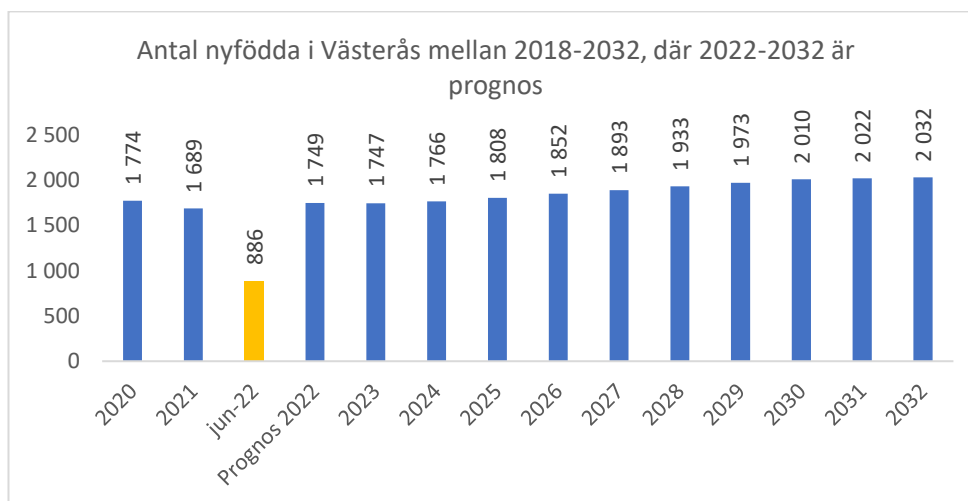
Den befolkningsgrupp som ökar mest på sikt är den äldre befolkningen. Vi ser i den senaste prognosen från mars 2022, vilket även återspeglas nationellt, att delen av befolkningen i arbetsför ålder minskar medan den äldre delen av

2022-09-15

befolkningen ökar. Ökningen för barn och unga minskar jämfört med tidigare prognoser och växer nu på sikt i samma takt som befolkningen i arbetsför ålder.

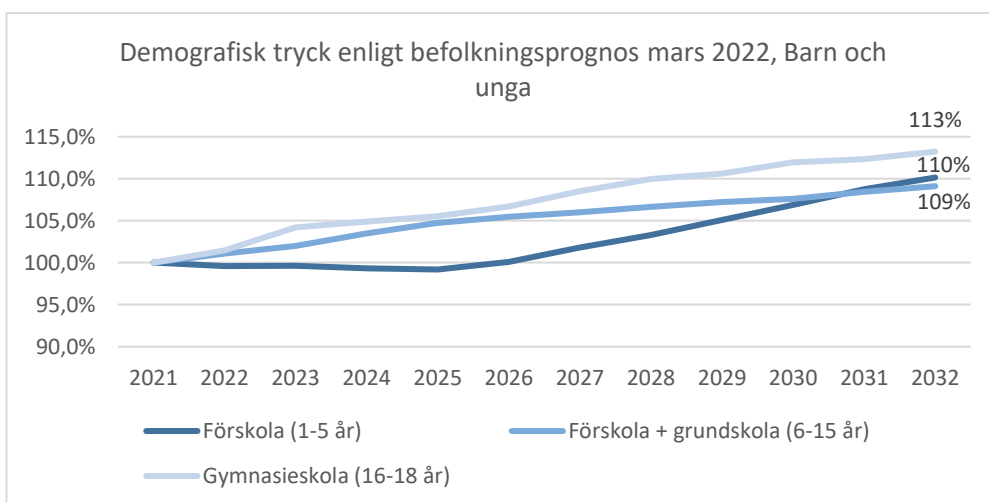
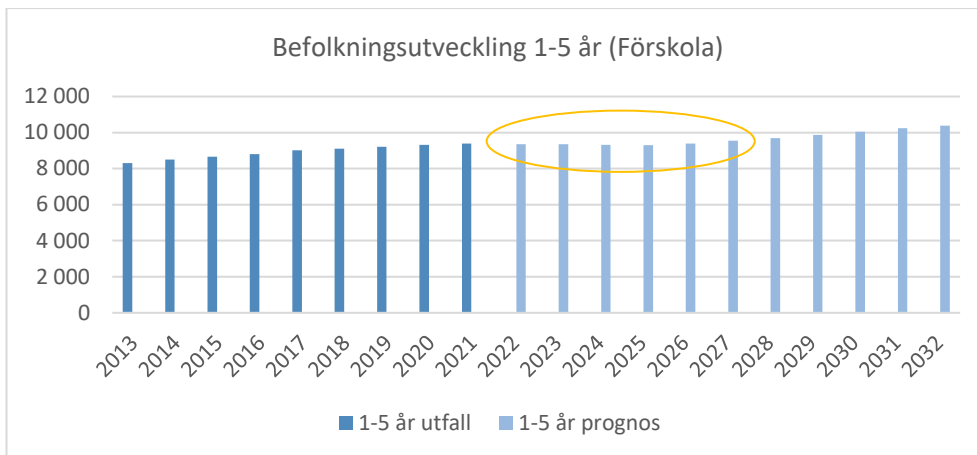

Det låga barnafödandet under 2021 får effekter på befolkningsprognosen framåt. På kort sikt så minskar antalet barn inom förskola jämfört med tidigare för att på sikt även minska andelen barn i grundskolan. Det demografiska trycket minskar jämfört med tidigare prognoser. Befolkningen i åldrarna 1–5 ökar endast med 8 individer tom 2026 enligt senaste prognosen.

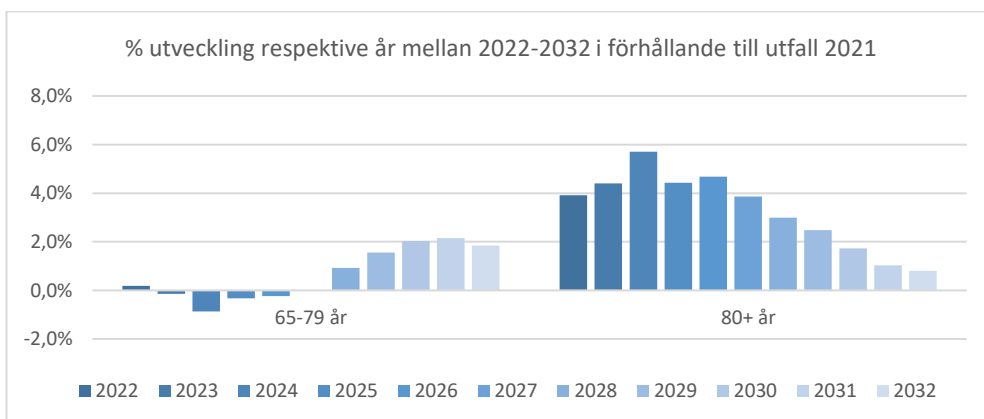

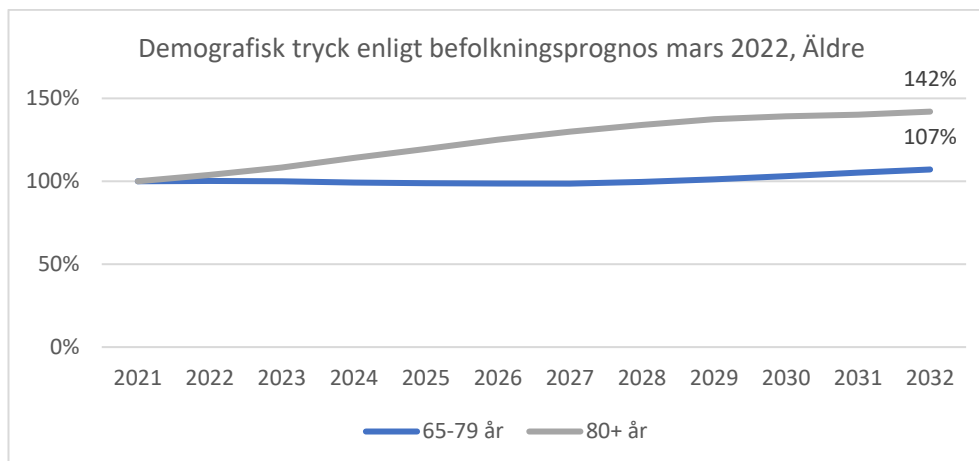
2022-09-15

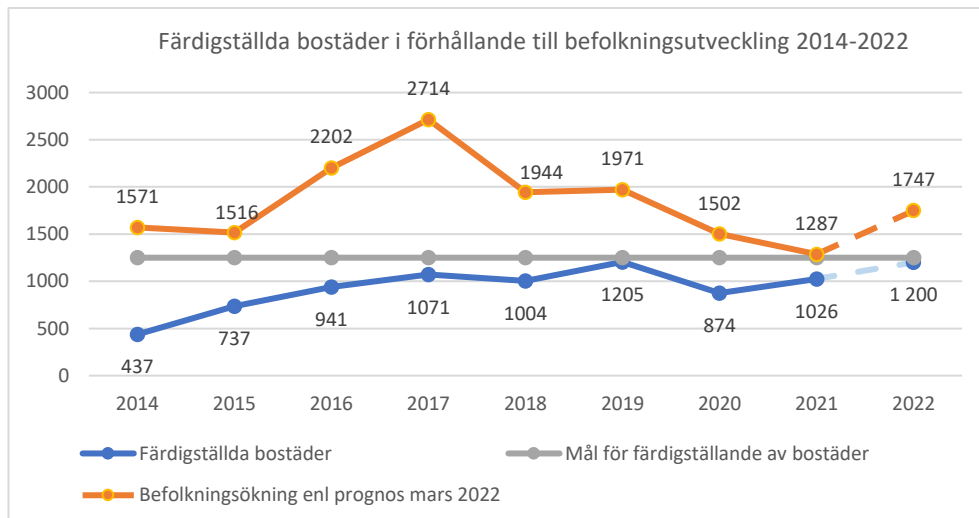
Den äldre delen av befolkningen fortsätter att öka både i Västerås stad och nationellt. Och det är främst de äldsta invånarna som ökar mest (80+). Fram till 2032 ökar 80+ befolkningen med 3 629 personer enligt den senaste prognosen.

2022-09-15

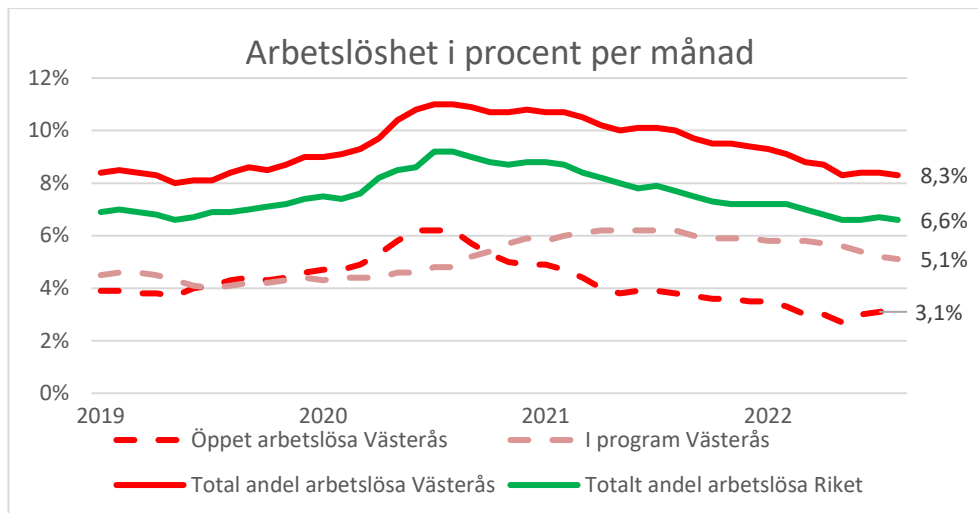

Utvecklingen av befolkningen kontra bostadsbyggandet visar att de senaste årens höga byggnation har minskat gapet. Prognosen för helåret är att 1 200 bostäder kommer att färdigställas och 1 600 påbörjas. Kvoten befolkningsökning kontra nybyggd lägenhet förväntas vara ca 1,5 nya individer för varje färdigställd bostad.

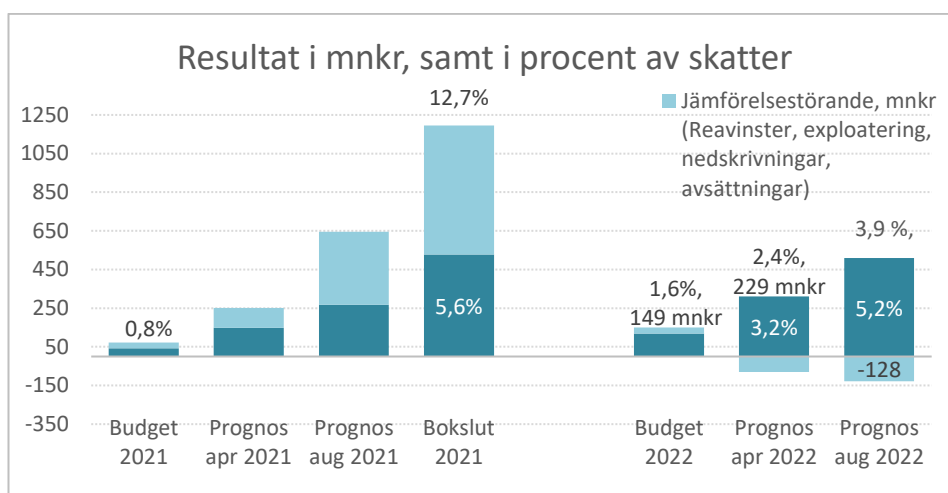
Arbetslösheten i landet är lägre än innan coronapandemin, så även i Västerås. Enligt senaste mätningarna (aug 2022) så är den totala arbetslösheten nu 8,3% procent, 1,7% mindre än vid samma tidpunkt föregående år. Motsvarande siffra för riket är 6,6%. Långtidsarbetslösheten är dock fortsatt stor i kommunen och andelen arbetslösa i program är större än i riket. Det är en överrepresentation av utomeuropeiskt födda i gruppen långtidsarbetslösa. Regeringen föreslår flera åtgärder för att bryta segregationen, till exempel att se över möjligheterna att införa aktivitetsplikt i försörjningsstödet.

2022-09-15

Ekonomiskt läge i Västerås stad 2022 – Preliminärt ej fastställt

Den senaste prognosen (augusti) 2022 visar ett överskott om 381 mnkr, att jämföra med budgeterat resultat på 149 mnkr. Prognosen för året är 3,9% av årets skatteintäkter exklusive reavinster och exploatering, men högre i år om jämförelse-störande poster räknas bort, beroende på nergångar på börserna.

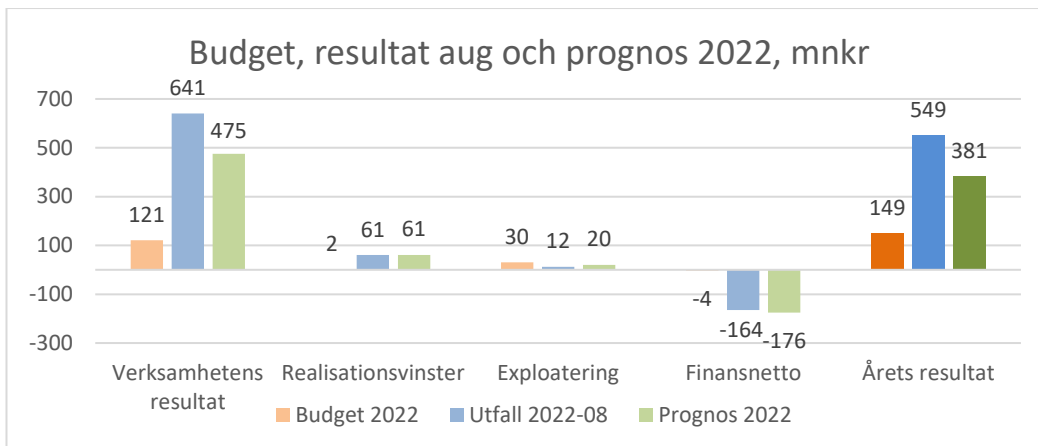

Att prognosen är positiv beror främst på högre skatteintäkter och generella statsbidrag med +253 mnkr. Prognosen innehåller även högre övriga intäkter än budgeten. De högre intäkterna beror främst på realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar i fastighetsnämnden, men även på grund av ökade statsbidrag, bland annat ersättning för sjuklönekostnader och statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan.

Prognosen för realisationsvinster för försäljning av materiella och finansiella anläggningstillgångar är beräknad till 66 mnkr (61 mnkr + 5 mnkr), nära utfallet för perioden, huvudsakligen från försäljning av tomträtter.

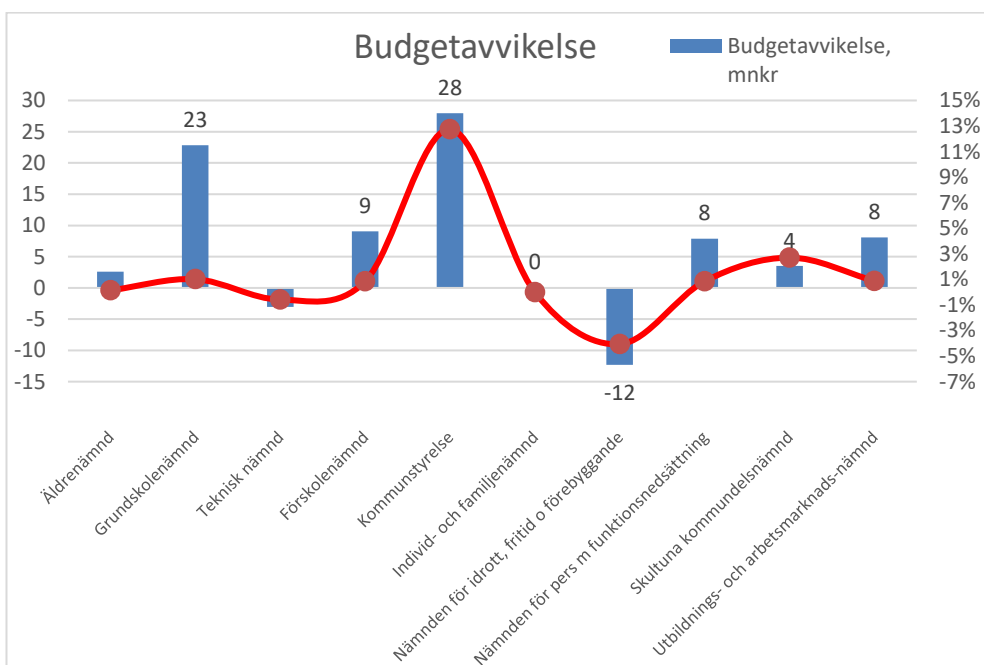
Finansnettot har en negativ prognos på -176 mnkr beroende på fortsatta nedgångar på börserna.

2022-09-15

Diagrammet visar budget, utfall i augusti och prognos för 2022. I prognosen för verksamhetens resultat finns skatter och generella statsbidrag med +253 mnkr.

Nämnderna redovisar en sammanlagd prognos på +66 mnkr, exklusive realisationsvinster och överskott för leasing. Per augusti är det endast nämnden för idrott, fritid och förebyggande samt tekniska nämnden och fastighetsnämndens exploateringsverksamhet som har en negativ prognos.

2022-09-15

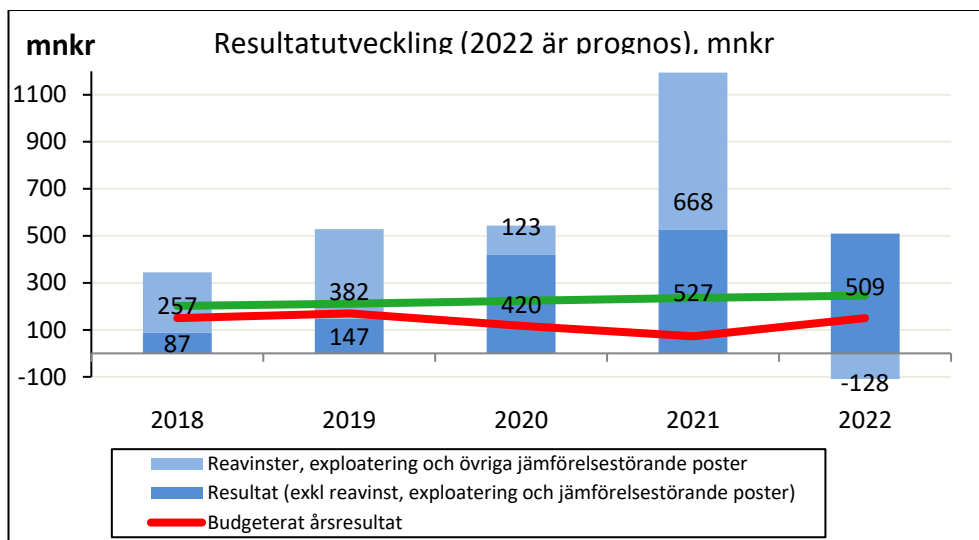
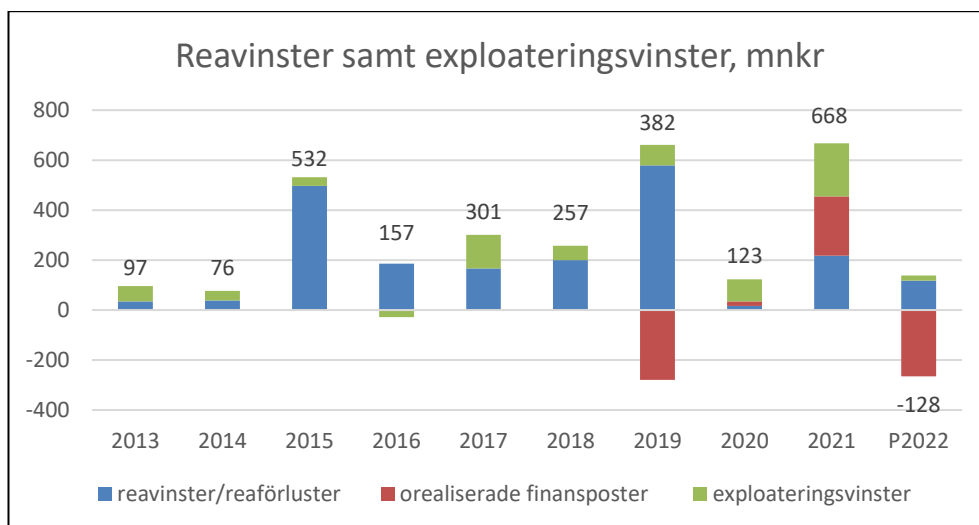

Diagram ovan visar stadens totala resultat. Av diagrammet framgår att stora delar av Västerås stads resultatet har åstadkommit genom jämförelsestörande poster i form av reavinster, exploateringsresultat och övriga jämförelsestörande poster (ljusblå del).

I budgeterade resultat ingår inte eventuella vinster vid försäljning av anläggningstillgångar och värdeförändringar på finansiella placeringar. De senaste åren har vinster vid försäljning av anläggningstillgångar och resultatet för exploateringsverksamheten omfattat i storleksordningen 150–200 mnkr i snitt. Vinsterna uppkommer framförallt genom att vi har låga bokförda värden på mark. Försäljningar av anläggningstillgångar i form av tomträtter minskar på sikt de årliga intäkterna för tomträttsavgälder. Under 2022 så ser vi ett negativt utfall totalt sett beroende på fortsatt nedgång på börserna.

Finansiering av den kommunala verksamheten

Finansiering av den kommunala verksamheten utgörs till störst del av skatteintäkter, utjämning och generella bidrag samt riktade statsbidrag. Men finansieringen består också av taxor och avgifter samt finansnetto och utdelning från Stadshus AB.

Kommunal skattesats

Budgetförslaget för 2023–2026 bygger på en oförändrad kommunal skattesats. Skattesatsen för Västerås ligger på 20,36 procent. Att jämföra med snittet i riket på 20,71 procent.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Kommunens största intäkter är skatteintäkter inklusive generella bidrag och utjämning mellan Sveriges kommuner, ca 80% av total finansiering.

Planeringen baserar sig på SKR:s skatteunderlagsprognos från augusti 2022. Befolkningsprognosen tom 1 november året innan budgetåret styr skatte-, utjämnings och bidragstilldelningen inför kommande år. Befolkningsprognosen framtagen i mars 2022 är grunden för Västerås stads skatteprognosutveckling.

Budgerade skatteintäkter 2023 bedöms öka från 9 576 mnkr år 2022 till 10 051 mnkr 2023. Dvs en ökning om 475 mnkr jämfört med föregående år, eller 5,0%. Anledningen till att vår skatteprognos nominellt ökar mer än rikets beror på att vår befolkningstillväxt bedöms något högre än riksgenomsnittet.

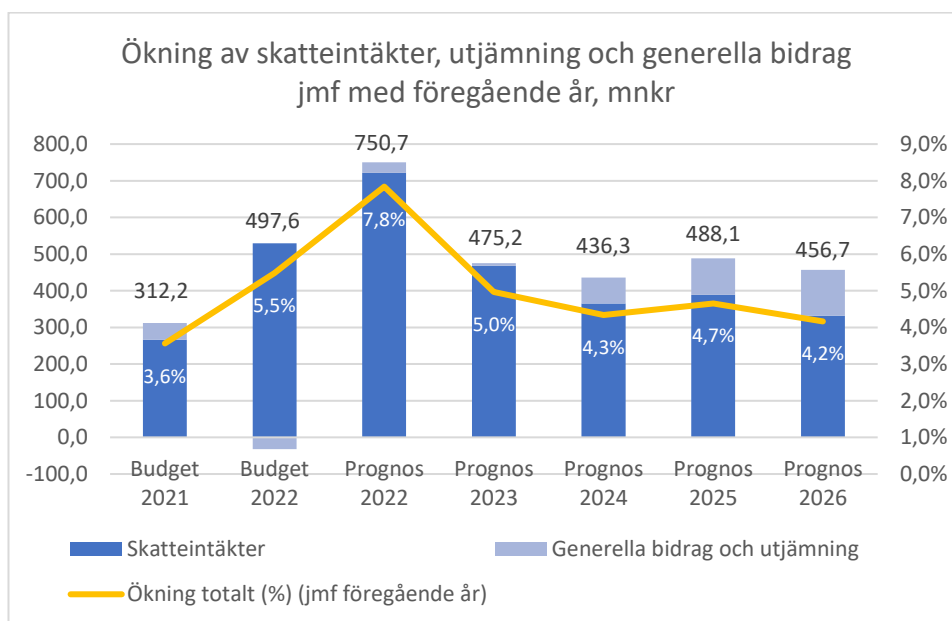
Skatteintäkter och inkomstutjämnningen är de största delarna i skattesystemet. Västerås stad är nettobetalare (*på grund av en bedömd mer fördelaktig struktur än rikssnittet*) i kostnadsutjämnningen och får därmed ett avdrag med totalt 45 mnkr 2023, vilket dock är ett mindre avdrag än tidigare. I LSS där avdraget är 121 mnkr, ökar avdraget 2023.

Regleringsposten minskar väsentligt i budget 2023 i förhållande till 2022 (ca 153 mnkr lägre) och bedöms till 241 mnkr. Regleringsposten påverkas av minskade statsbidrag. Under 2023 så finns ett förslag om skattelättnad för arbetsresor vilket påverkar skatteintäkterna positivt men det kompenseras av en sänkning av de generella bidragen. Det underliggande skatteunderlaget är därmed lägre än det faktiska och påverkar regleringsbidraget.

2022-09-15

	Budget 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Prognos 2023	Jämfört budget 2022	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026
Skatteintäkter	7 300	7 829	8 021	8 297	468	8 662	9 051	9 383
Inkomstutjämnning	1 134	1 235	1 219	1 379	144	1 494	1 626	1 757
Kostnadsutjämnning	-81	-66	-70	-45	21	-70	-82	-92
Regleringspost	464	394	433	241	-153	236	216	222
LSS-utjämnning	-72	-106	-106	-121	-15	-122	-123	-125
Införandebidrag	69	20	20	0	-20	0	0	0
Fastighetsavgift	265	270	276	287	18	287	287	287
Generella bidrag	0	0	23	13	13	0	0	0
Summa	9 078	9 576	9 816	10 051	475	10 487	10 976	11 432

Skatteintäkter, utjämnning och generella bidrag ökar i snitt med 4,5% under kommande planperiod.

Tabell, skatteintäktsökning jämfört med budget föregående år. Prognos 2022 jämförs med budget 2021. Ökningen jämfört med budget 2022 är 240 mnkr enl prognos från augusti.

Trots ökat skatteunderlag så är den reala finansieringen för kommunerna svagare än tidigare främst under åren 2023 och 2024. Detta beror på att skatteunderlagets pådrivande faktorer även slår mot kommunernas kostnader.

Hög inflation slår hårt mot pensionskostnaderna genom en kraftig upprevidering av prisbasbeloppet.

2022-09-15

Vilket genererar en ekonomisk urholkning på kort sikt. Det underliggande skatteunderlaget bedöms bli lägre än de senaste 10 årens genomsnittliga utveckling.

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025
Nominellt skatteunderlag	5,3	4,9	4,7	4,4	4,5
Prisökning	3,0	3,4	5,8	3,8	1,4
Realt skatteunderlag	2,6	1,9	-1,9	0,6	3,1

Källa: Pensionsmyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner.

Finansnetto

Västerås stads finansnetto består av utdelning från kommunala bolag, finansnettot för internbanken, avsättningar till pensionskulden, värdeförändringar på placerade medel.

Vid ingången av 2022 fanns en bruttolåneskuld i staden motsvarande 575 mnkr, en överbelånad likviditet. Under året har 500 mnkr flyttats från likviditetsfonden till pensionsportföljen. All inlåning som fanns i staden i övrigt var för att finansiera de kommunala bolagens anläggningstillgångar.

Prognosen för 2022 är att upplåningen för stadens egen räkning kommer uppgå till 1 027 mnkr, vilket innebär en nettolåneskuld om -0,2 mnkr vid en bibehållen likviditet om 1 200 mnkr.

Västerås stad har en omfattande låneportfölj med varierande löptider, varför den genomsnittliga räntekostnaden är något högre än dagens räntenivåer. Under planperioden bedöms upplåningsräntan stiga till i snitt ca 2%, att jämföra med snittränta på ca 1% enligt prognos 2022.

Finansnettot exklusive räntekostnader på utbetalning av ansvarsförbindelsen och räntekostnader på finansiell leasing bedöms vara 71 mnkr 2023, för att sedan sjunka i takt med den ökade egna belåningen som investeringsplanen för staden för med sig.

Inkluderas även finansiella poster i form av prognostiserad räntekostnadsökning via ansvarsförbindelsen samt räntekostnaderna för finansiell leasing (fastigheter) så bedöms finansnettot totalt sett bli negativt under 2023, -45 mnkr.

	Utfall 2021	Prognos 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Finansnetto, mnkr						
Total	278	-176	-45	-50	-70	-67

2022-09-15

Utdelning från kommunala bolag

Västerås stads utdelning från Västerås stadshus AB prognostiseras till 63,4 mnkr 2023 och baseras på resultatet 2022. Utdelningen delas ut efter Västerås stadshus AB bolagsstämma under 2023.

Utdelning utökas med 34,6 mnkr jämfört med budget 2022. Till följd av den bolagsflytt som skett 2022 där bolaget VMNAB flyttats och numera drivs inom kommunal förvaltning samt för att täcka stadens andel av bidraget till flygplatsen, där Västerås äger 50% och Region Västmanland äger 50%. Av denna extra utdelning är 11 mnkr att härleda till flygplatsen och resterande 15,6 mnkr avser kostnader för flytten av VMNAB. Övrig extra utdelning är till för att hjälpa till att finansiera ökade elkostnader i staden.

Utdelningen baseras till största del på utdelning från Mälarenergi AB under 2023 utifrån bolagets resultat 2022. Mälarenergis resultat 2022 förväntas bli bättre än föregående år, baserat på deras senaste prognos. Västerås stad beräknas även få en utdelning från Mälarhamnar på cirka 0,4 mnkr.

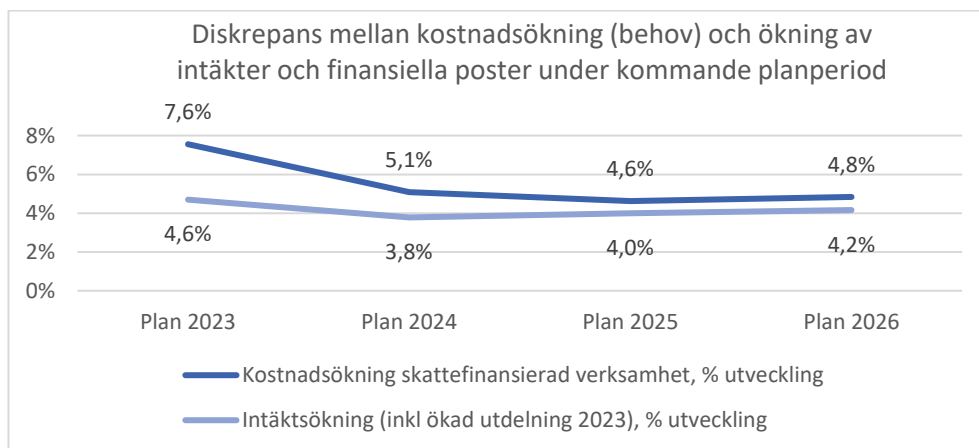
Budget 2023 och planering 2024–2026

Även före pandemin förväntades en svagare utveckling av skatteintäkterna de kommande åren jämfört med tidigare år till följd av en åldrande befolkning. Under 2021 stimulerade en expansiv finanspolitik välfärden för att klara de utmaningar som Corona förde med sig. Under början av 2022 bröt kriget i Ukraina ut vilket medfört kraftig inflation och höjda el och livsmedelspriser. SKR:s senaste prognoser är inte lika hoppfulla inför 2023 som dom varit tidigare. Med en BNP-tillväxt som bedöms bromsa in under 2022 för att sedan nästan helt stanna av under 2023 så står vi inför en kommande lågkonjunktur. Arbetade timmar och därmed sysselsättningen, som återhämtat sig bra sedan coronapandemin, bedöms nu återigen försämrats och ge effekter under 2023 på skatteunderlaget och därmed finansieringen till välfärden. SKR, Sveriges kommuner och regioner, bedömer att ekonomisk konjunkturuppgång först är att räkna med från 2024. Skatteunderlaget utveckling kommande år kan således inte förväntas räcka till att finansiera en ökande kommunal verksamhetsvolym i samma utsträckning som under den senaste tioårsperioden.

Tillsammans med det tuffa ekonomiska läget med högre räntor och ökad inflation så finns fortsatt demografiska utmaningar framöver vilket riskerar att leda till svagare resultat samtidigt som investeringsbehovet är stort. Det är av största vikt att upprätthålla resultatnivåer som anses motsvara god ekonomisk hushållning för att kostnader och skulder inte ska flyttas över på kommande generationer.

Arbetskraft kommer också vara svårare att få tag i på sikt vilket sätter krav på digitalisering och nya arbetssätt för att klara av välfärdsuppdraget.

Under planeringsperioden förväntas ekonomin vara ansträngd vilket ställer krav på prioriteringar, effektiviseringar samt att tillvarata marginaeffekter som uppstår i en växande verksamhet. Kostnadsökningarna enligt behov är högre än intäktsökningen.

2022-09-15

Nämndernas angivna behov är ca 450 mnkr större än tillgängliga intäkter inför 2023 givet uppsatt finansiellt resultatmål på 2,5%. Detta förutsatt en oförändrad skattesats och efterlevnad av uppsatta resultatmål. Det nya pensionsavtalet innebär en extra påfrestning 2023 på totalt cirka 220 miljoner kronor. Mot bakgrund av detta förslås budgeterat resultat 2023 vara 1,5% av skatteintäkter, statsbidrag och kommunal utjämning, vilket innebär 151 mnkr (exklusive reavinster och exploatering).

Kommunfullmäktiges resultatmål för att bibehålla en god ekonomisk hushållning är beslutat till 2,5% av skatter och bidrag exklusive reavinster och exploatering, föreslaget budgetresultat för 2023 uppfyller alltså inte det ekonomiska målet.

Kommande år i planperioden är föreslaget resultat 2,5% vilket bedöms behövas för att bekosta de investeringar som staden planerar att genomföra, och därmed skulle också resultatmålet efterlevas. Planerade ramar bygger på SKR:s bedömningen att inflationen kommer ned 2024 och att konjunkturen då vänder uppåt för att nå mer av ett normalläge året efter.

Under 2023 ökar verksamhetens nettokostnad med 434 mnkr (4,6%). Vilket ska jämföras med intäktssidan som ökar med 436 mnkr (4,6%) inklusive förändring inom de finansiella posterna.

Förändring jämfört med budget föregående år, mnkr	Budget	Budget	Plan	Plan	Plan
	2022	2023	2024	2025	2026
Skatteintäktsökning	498	475	436	488	457
Finansnetto förändring*	-84	-39	*-5	-19	2
Skatt och finansnetto	413	436	431	469	459
Kostnader					
Demografisk effekt	-67	-107	-99	-88	-107
Pris- och löneökning	-173	-264	-187	-179	-182
Pensionskostnader**		-216	0	0	0
Effektiviseringsbehov	0	344	171	0	27
Lokalkostnader, hyra och kapitalkostnader	-41	-69	-84	-105	-127
Lokalkostnader, övrig drift	0	-33	-57	-43	-58
Effekt av tidigare beslut	-120	-6	11	5	0
Resultatkrav exploatering, fastighet	0	0	-10	-20	0
Kollektivtrafik ökad kostnad		-22	-9	-9	-10
Övriga kostnadsökningar	0	-111	-28	-7	10
Justering post externa finansposter	66	50	-33	-3	-6
Summa kostnadsökning inkl besparing	-336	-434	-324	-449	-452
Resultat	149	151	258	278	285
Resultat (% av skatt och utjämning)	1,6%	1,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Budgetreserv	40	0	0	35	30

2022-09-15

*Finansnetto förändring är liten 2024 samt 2026 trots en ökad räntekostnad för staden då den egna belåningen ökar. Detta beror på att finansnetto i denna bild inkluderar förändring i finansiell leasing samt räntekostnader via ansvarsförbindelsen (Pensioner). Detta ligger utanför internbankens ansvar.

**Pensionskostnaderna ökar endast med 216 mnkr i denna tabell. 220 mnkr ökar kostnaderna med totalt men ca 4 mnkr avser Fastighetsnämnden som inte har någon ram.

Verksamhetens nettokostnad i budget 2022 uppgår till 9 421 mnkr och förväntas öka till 9 855 mnkr 2023.

Nämndernas ramar utökas från 9 357 till 9 803 mnkr, vilket motsvarar en ökning med 446 mnkr eller 4,8%. Utöver detta tillkommer ca 59 mnkr i riktade statsbidrag till Äldrenämnden som tidigare funnits i ram. Skulle dessa inkluderas blir kompensationen till nämnderna 505 mnkr.

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2022	Plan 2023	Ökning ram	Ökning %
Förskolenämnden	1 075,1	1 120,8	45,7	4,2%
Grundskolenämnden	2 249,9	2 354,7	104,8	4,7%
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	918,1	960,8	42,7	4,7%
Skultuna kommundelsnämnd	129,4	137,3	7,9	6,1%
Äldrenämnden	*1 802,3	*1 835,1	32,8	1,8%
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	927,0	969,4	42,4	4,6%
Individ- och familjenämnden	923,8	955,7	31,9	3,4%
Överförmyndarnämnden	15,8	16,5	0,7	4,5%
Kulturnämnden, kulturverksamheten	201,4	208,0	6,6	3,3%
Kulturnämnden, Stadsarkivet	9,6	9,7	0,1	1,0%
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	302,7	344,0	41,3	13,7%
Tekniska nämnden	517,9	570,3	52,4	10,1%
Byggnadsnämnden	29,2	**41,9	12,7	43,6%
Miljö- och konsumentnämnden	23,2	26,9	3,7	16,1%
Kommunstyrelsen	219,4	243,7	24,3	11,1%
Kommunrevisionen	4,9	5,3	0,4	9,0%
Valnämnden	6,8	2,3	-4,5	-66,2%
Total nettokostnad	9 356,5	9 802,5	446,0	4,8%

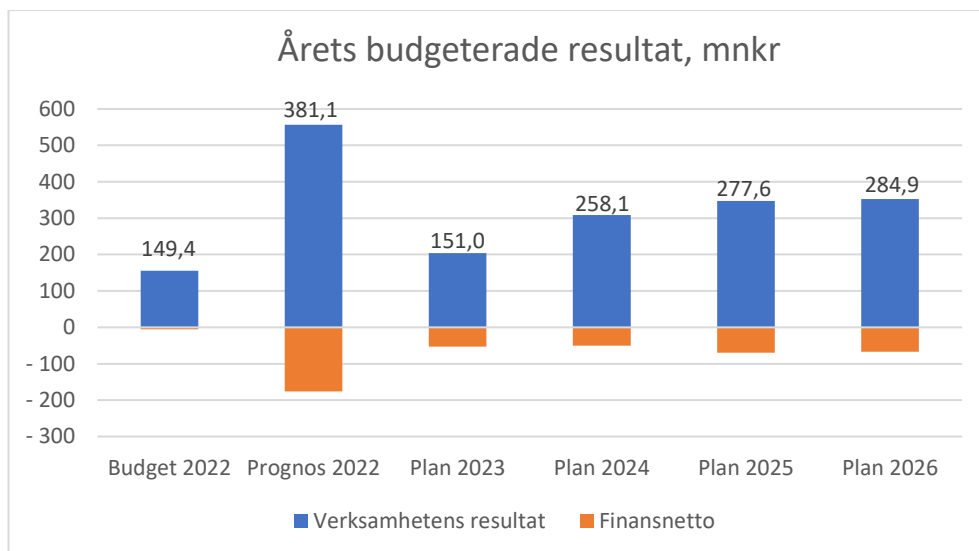
*Äldrenämndens ram är justerad i detta förslag, ramtillskott tilldelades under 2021 när ett nytt generellt statsbidrag aviserades. Numera är detta statsbidrag riktat varpå förslag är att ram lyfts bort och att medel söks som för övriga riktade bidrag med återrapporteringsplikt. Intäkten finns således kvar men inte inom ramen.

**Tidigare beslutad satsning kring detaljplanearbete (tom 2023) föreslås läggas direkt i ram hos byggnadsnämnden.

Förändring jämfört med ram 2023, detaljerad, finns som bilaga under avsnitt finansiella rapporter.

Budgeterat resultat 2023 är lägre än kommunfullmäktiges mål om 2,5%. Men trots detta krävs åtgärder i stadens verksamheter i form av effektiviseringar eller utnyttjande av stordriftsfördelar för att klara det ekonomiska utrymmet.

2022-09-15

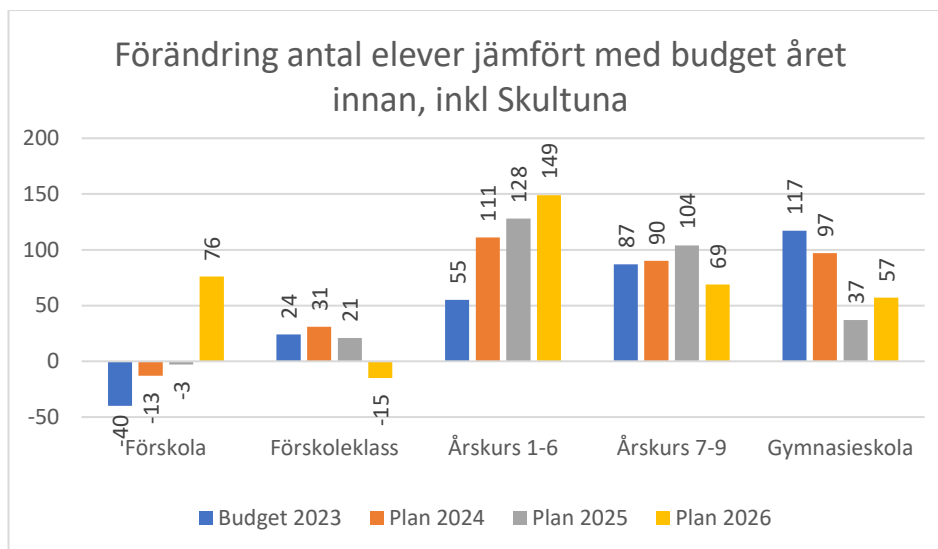
Demografi- och volymökningar

Den demografiska effekten bedöms enligt förslaget medföra ramkompensation motsvarande 86 mnkr under 2023. Totalt kompenseras nämnderna med 382 mnkr under planperioden.

Demografi och volymer per område, mnkr	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Total 2023–2026
Skolverksamhet	20,1	23,6	31,7	38,7	114,1
Äldreomsorg	28,0	37,8	31,1	34,2	131,1
Personer med funktionsnedsättning	18,0	11,5	9,6	9,3	48,4
Individ och familjeomsorg	13,3	13,0	12,7	13,7	52,7
Övrigt	6,9	13,0	3,3	12,7	35,9
Total	86,3	98,9	88,4	108,6	382,2

Inom skolverksamheterna har elevprognoserna justerats utifrån prognostiserad andel elever 2022 samt med hänsyn tagen till ny befolkningsprognos framtagna i mars 2022. Effekten av den nya prognosen syns framförallt inom förskolan där andelen barn i åldrarna 1–5 år minskar de kommande åren och förskolan minskar sina elevprognoser i början av planperioden. Under slutet av planperioden syns effekten inom grundskolan.

2022-09-15

Demografi skolverksamhet, mnkr	20,1	23,6	31,7	38,7	114,1
varav förskola	-4,6	0,6	0,2	7,3	3,5
varav grundskola	11,5	22,8	27,9	22,8	85,0
varav Skultuna kommunalnämnd	0,6	0,8	-0,4	2,6	3,6
varav gymnasiet	12,6	-0,6	4,0	6,0	22,0

Inom äldreomsorgen beräknas antalet individer som tar del av daglig verksamhet, personlig assistans samt andelen boendeplaceringar öka i takt med ny befolkningsutveckling.

De demografiska behoven kompenseras till 100%. Undantag är volymökningar inom Individ och familjenämnden (18,2 mnkr), mot bakgrund av den höga nettokostnadsavvikelsen. Samt så kompenseras inte Kulturnämnden för att bibehålla personaltäthet inom museer och bibliotek (0,6 mnkr) och inte heller eftersläpningseffekter inom Nämnden för idrott och fritid avseende föreningsstödet (2,0 mnkr).

Lokalkompensation

Hyres och kapitalkostnader för tillkommande lokaler bedöms öka under 2023 med 69 mnkr. Förslaget är att 90% av dessa kostnader kompenseras.

Av dessa är 50 mnkr drivet av demografi. Merparten av hyreskostnadsökningen sker inom stadens skolverksamheter. Under övrig verksamhet finns ökade kapitalkostnader till följd av investeringar främst inom tekniska nämnden, nämnden för idrott, fritid och förebyggande samt civil beredskap.

2022-09-15

Hyres och kapitalkostnadsökning till följd av planerade investeringar per område, mnkr	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Total 2023-2026
Skolverksamhet	38,8	59,5	80,4	79,1	257,8
Äldreomsorg	2,0	6,6	1,7	6,1	16,4
Personer med funktionsnedsättning	0,8	1,2	1,5	1,8	5,3
Individ och familjeomsorg	1,8	2,1	0,8	0,8	5,5
Övrigt	19,1	14,3	20,3	39,0	92,7
Total	62,5	83,7	104,7	126,8	377,7
varav Demografi och volym	50,4	75,9	98,1	110,5	334,9
varav Reinvestering (Underhåll/Kvalitet)	7,6	5,9	4,7	4,8	23,0
varav Övrigt (Ambition)	4,5	1,9	1,9	11,5	19,8

Summa skolverksamhet	38,8	59,5	80,4	79,1	257,8
varav förskola	13,3	22,3	29,3	8,7	73,6
varav grundskola	22,4	23,5	41,5	57,1	144,5
varav Skultuna kommunalnämnd	1,1	1,9	8,2	12,1	23,3
varav gymnasiet	2,0	11,8	1,4	1,2	16,4

Övriga driftskostnader till följd av planerade investeringar bedöms öka med 33 mnkr under 2023. Förslaget är att 90% av dessa kostnader kompenseras.

Främst ökar detta inom skolverksamheterna och vårdomsorgen. Inom skolan så handlar det om bidrag till fristående aktörer som enligt lag ska ha rätt till bidrag på lika villkor. I Västerås så är andelen fristående verksamhet mellan 30–37% beroende på verksamhet. Inom äldreomsorgen så är det driften av nya lokaler som ökar behoven mer än själva hyran och kapitalkostnaden.

Driftskostnadskonsekvenser till följd av planerade investeringar per område, mnkr	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Total 2023-2026
Skolverksamhet	11,8	19,1	22,7	19,3	72,9
Äldreomsorg	9,0	29,5	8,0	23,9	70,4
Personer med funktionsnedsättning	5,4	6,0	9,0	9,5	29,9
Individ och familjeomsorg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	3,9	2,4	3,6	5,1	15,0
Total	30,1	57,0	43,3	57,8	188,2
varav Demografi och volym	29,1	56,8	43,2	55,8	184,9
varav Övrigt)	1,0	0,2	0,1	2,0	3,3

Summa skolverksamhet	11,8	19,1	22,7	19,3	72,9
varav förskola	5,0	8,3	10,8	3,2	27,3
varav grundskola	6,1	6,5	11,4	15,7	39,7
varav Skultuna kommunalnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
varav gymnasiet	0,7	4,3	0,5	0,4	5,9

Övriga kostnadsökningar samt tidigare beslutade kostnader

Övriga kostnadsökningsbehov hos nämnderna kompenseras till viss del under kommande planperiod.

Övriga kostnadsökningar och beslutade satsningar, mnkr	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Total 2023-2026
Skolverksamhet	4,7	0,6	-1,7	-1,3	2,3
Äldreomsorg	13,3	4,5	1,0	0,0	18,8
Personer med funktionsnedsättning	0,5	3,2	0,0	0,0	3,7
Individ och familjeomsorg	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Övrigt	60,1	11,2	15,4	10,1	91,8
Total	79,4	19,5	9,7	8,8	117,4
<i>Varav Lagkrav</i>	<i>5,1</i>	<i>-3,1</i>	<i>2,3</i>	<i>-1,8</i>	<i>2,5</i>
<i>Varav Demografi och volym</i>	<i>23,0</i>	<i>10,7</i>	<i>9,8</i>	<i>9,5</i>	<i>53,0</i>
<i>Varav Övrigt</i>	<i>21,0</i>	<i>-6,7</i>	<i>5,5</i>	<i>1,1</i>	<i>21,0</i>
<i>Varav Ambitionsökning</i>	<i>6,5</i>	<i>29,2</i>	<i>-2,9</i>	<i>0,0</i>	<i>32,8</i>
<i>Varav Tidigare beslutade kostnader</i>	<i>23,8</i>	<i>-10,7</i>	<i>-5,0</i>	<i>0,0</i>	<i>8,1</i>

Övriga kostnadsökningar exklusive redan tidigare beslutade kostnader kompenseras med 56 mnkr under 2023.

Tekniska nämnden kompenseras för ökade kostnader inom befintligt kollektivtrafiksutbud (22 mnkr). Det ökade behovet är en följd av kraftigt stigande drivmedelspriser för biogas där 55% av den biogas som Vafab levererar är marknadsutsatt. I övrigt kompenseras nämnden för att kunna delta i detaljplaneprocessen (6 mnkr) och för att täcka detaljplanekostnader till följd av ny redovisningsregel (3,5 mnkr, ettårig satsning).

Byggnadsnämnden kompenseras med 10 mnkr vilket är en flytt av sedan tidigare beslutad satsning kring detaljplaneprocessen, ingen ökning total sett för staden då ram tidigare funnits inom den stadsgemensamma budgeten. Äldrenämnden kompensera för en sjuksköterskesatsning (9,3 mnkr) vilket möts upp av ökade generella bidrag inför 2023 dessutom kompenseras nämnden med ytterligare (2 mnkr) för att trygghetskapande teknik och säkra transportmedel. Stadsarkivet kompenseras med (0,2 mnkr) för att kunna införa nytt system som upphandlats under året enligt satsning i årsplan 2022. Nämnden för idrott och fritid kompenseras med (0,7 mnkr), samma summa reduceras skolverksamheternas ramar, för övertagande av ansvar för verksamhet kopplat till en kommun fri från brott. Miljönämnden kompenseras ökad tillsyn enligt lagkrav och nytt avgiftssystem samt för att kunna delta i detaljplaneprocessen (2,0 mnkr). Överförmyndaren kompenseras med (0,1 mnkr) för att kunna utbilda ställföreträdare enligt nytt lagkrav. Kommunstyrelsen kompenseras för upphandling av kommungemensamma system (1,0 mnkr). Kommunrevisionen

2022-09-15

kompenstras för överlappning av revisorer, ettårig satsning, samt för nytt avtal kring sakkunniga revisorer (0,5 mnkr). Skolverksamheternas ramar reduceras med (0,9 mnkr) för utfasning av tidigare satsning gällande införande av nytt skoladministrativt system.

Kostnadseffekten av tidigare beslutade satsningar omfattar totalt ca 24 mnkr 2023 hos nämnderna. Beslut om utökning av samhällsorientering medför inte ekonomisk kompensation då volymerna bedöms lägre än tidigare och utökning av antalet timmar bedöms därmed kunna finansieras inom ramen för den externa flyktingschablonen.

Ingår i budgetram för, mnkr	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Förskolenämnden		2,5	2,9			
Grundskolenämnden			1,7			
Utb- och arbetsmarknadsnämnd			1,5			
Skultuna kommunalnämnd			0,2			
Äldrenämnden	59,0		2			
Nämnden för pers. med funktionsnedsättning			0,5			
Individ och familjenämnden			0,8			
Kulturnämnden, kulturverksamhet			0,7			
Kulturnämnden, stadsarkiv		0,3	-0,3			
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande		3,4	1,6	5,0	-5,0	
Kommunstyrelsen		5,0	11,8	-5,7		
Tekniska nämnden			0,2			
Byggnadsnämnden			0,2	-10,0		
Totalsumma nämnder	59,0	11,2	23,8	-10,7	-5,0	0
Stadsgemensamma kostnader	*-49,0	18,0	-18,0			
Totalsumma inkl stadsgemensamma poster	10,0	29,2	5,8	-10,7	-5,0	0

*Under 2021 placerades satsning på 10 mnkr avseende detaljplanekostnader inom den centrala budgeten. 59 miljoner i utökade generella intäkter in-tecknades och ram delades ut till Äldrenämnden. Ram för detaljplaner föreslås direkt till Byggnadsnämnden inför 2023 samt att ram plockas bort från Äldrenämnden då den generella intäkten ändrats till att bli ett riktat statsbidrag from 2022.

År 2023 kompenstras berörda nämnder för den lönesatsning för jämställda löner som fått ekonomisk effekt under 2022, motsvarar totalt 5 mnkr.

Västerås Marknads och Näringsliv drivs from 2022 inom kommunal förvaltning, utdelningen från stadshus har ökat som en effekt av detta, driften av verksamheten sker numera inom Nämnden för idrott och fritid, Utbildning och arbetsmarknad samt Kommunstyrelsen, kompensation i ram motsvarar 15,6 mnkr totalt inför 2023.

2022-09-15

Kommunfullmäktige beslutade i mars 2022 att revidera arvoden till förtroendevalda för att hamna på en nivå mer i paritet med riket. För detta kompenseras nämnderna totalt med 3 mnkr inför 2023.

Förskolan kompenseras för tidigare beslutad satsning avseende ökad vistelsetid i förskolan, 2,5 mnkr av den satsning återstår fördela till nämnd.

Under 2022 beslutade kommunstyrelsen att utöka olycksfallsförsäkringen inom kommunförsäkringen till att numera innefatta olycksfallsförsäkring på heltid istället för enbart under verksamhetstid. För detta kompenseras berörda nämnder med totalt 1 mnkr inför 2023.

Ovan reduceras av att ettåriga satsningar inom den centrala budgeten plockas bort inför 2023 (-18 mnkr), i denna summa ingår satsning kring Scenkonstbiennal.

Flerårssatsningar inom kommunstyrelsen minskar ramen inför 2023 (-3 mnkr) samt så minskas den ettåriga satsningen för upphandling av nytt e-arkiv hos stadsarkivet (-0,3 mnkr).

Under 2024 och 2025 minskar de beslutade satsningarna. Under 2024 försvinner den tidigare beslutade satsningen kring detaljplanarbetet, satsning kring trygghetsskapande insatser plockas bort samt att ytterligare satsningar hos kommunstyrelsen fasas ut. Det som tillkommer under 2024 är satsning för att finansiera SM-veckan, en ettårig satsning som plockas bort från ram igen inför 2025.

Pris och lönekompensation

PKV-index (förväntad prisutveckling inom kommunal sektor) som SKR tagit fram i sin senaste prognos från augusti visar på en ökning av kostnaderna med 5,8% inför 2023. Detta drivs upp av den höga inflationen som framförallt slår mot personalkostnaderna via en högre pensionskostnad.

Prisindex kommunal verksamhet [PKV]	2023	2024	2025	2026
Personalkostnad*	6,6	4,2	1,6	1,6
Övrig förbrukning**	3,8	2,7	2,7	2,7
Prisindex kommunal verksamhet	5,8%	3,7%	1,9%	1,9%

Totalt ökar kompensationen till nämnderna för pris och lönekostnader (inklusive pensionskostnader) med 2,8% under 2023. Vilket motsvarar ca 50% av bedömt behov inför kommande år.

Extra kompensation för ökade elpriser har tilldelats Nämnden för idrott, fritid och förebyggande, Tekniska nämnden, Skolverksamheterna samt Äldrenämnden med

anledning av det högre förväntade elpriserna under kommande år. Ettåriga satsningar som justeras inför 2024.

Som beskrivits ovan har även Tekniska nämnden fått ökat anslag för att möta den ökade kostnaden kopplat till drivmedelspriser.

Även under år 2024 bedöms pris och lönekomensation inte kunna kompenseras fullt ut, detta för att klara det resultatmål som staden har och för att inte riskera att öka den egna belåningen. Ovan antagande förutsätter oförändrad skatteprognosutveckling.

Resultatkrav fastighetsnämnden

Resultatkrav för fastighetsnämnden är justerat inför 2023 baserat på nya prognoser för hamnverksamheten. Beräkningar baserat på den senaste investeringsprognosen visar att Fastighetsnämndens behov av anslag för Hamnverksamheten har ändrats och övergått till ett resultatkrav. Resultatkravet inför 2023 bedöms till 1,4 mnkr högre än under 2022.

Exploateringsverksamheten budgeteras med överskott om 30 mnkr likt föregående år, varav 10 miljoner ska användas för att finansiera tidigare beslutad satsning för att påskynda detaljplaneprocessen.

Ökade kostnader hos fastighetsnämnden för att finansiera investeringar och drift av Mariaberget motsvarar ca 6 mnkr. Budget för detta planeras inom de stadsgemensamma kostnaderna (centrala budgetposter).

Internhyra

Energieffektiviseringsinvesteringar finansieras inte idag av internhyresmodellen. För att finansiera energieffektiviseringsåtgärder har fastighetsnämnden minskat sina underhållsinsatser. Det bedöms inte vara långsiktigt hållbart eftersom standarden på Västerås stads fastigheter försämras. Kostnaden för genomförda energieffektiviseringsinvesteringar har bedömts vara 20 mnkr. Under 2022 räknades hyresnivåerna om till förskolan vilket innebar en hyresökning om 3,5 mnkr. De kvarvarande 16,5 mnkr fördelas under 2023 och 2024 i takt med att hyrorna hinner räknas om. Under 2023 beräknas hyresnivån höjas med 10 mnkr och under 2024 beräknas hyrorna höjas med ytterligare 6,5 mnkr, för att öka fastighetsunderhållet. Den höjda ramen kommer fördelas ut på beställarna som ska finansiera hyreshöjningen. Budget för detta sätts av under de stadsgemensamma kostnaderna tills omräkning av hyrorna är klar.

Vid sidan av ovan nämnda satsning så har fastighetskontoret aviserat en indexhöjning på befintliga avtal med 7% inför 2023. Detta har kompensrats nämnderna via pris och lönekomensationen.

Övrigt

Inom de stadsgemensamma kostnaderna finns en årlig kostnadsökning för Mälardalens brand- och räddningsförbund som baseras på ett medlemsbidrag som räknas upp med PKV-index. Medlemsbidraget fördelas utifrån befolkningens mängd i dom olika medlemskommunerna. Utifrån att kommunens övriga verksamheter enbart får en pris och löneuppräknings motsvarande ca 2,8% så föreslås att samma effektivisering ska riktas mot räddningsförbundet. Medlemsbidraget räknas därför upp enbart med 2,8% inför 2023 vilket skulle innebära en ökad kostnad inför 2023 om 2,1 mnkr, en effektivisering om 2,8 mnkr.

Under 2023 sker en ramförflyttning från Grundskolan och Utbildnings och arbetsmarknad till Nämnden för idrott och fritid och förebyggande avseende verksamhet kopplat till en kommun fri från våld. Belopp som justeras är 0,7 mnkr och har ingen påverkan på det totala resultatet för staden.

Ramjusteringar mellan nämnder	Budget 2023
Grundskolan	-0,35
UAN	-0,35
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	0,7

Verksamhetsutveckling/Effektivisering

Det ekonomiska läget inför 2023 och 2024 är mer ansträngt än på länge med höga inflationsnivåer, räntehöjningar, ökade el och livsmedelspriser samt ökade byggkostnader. Dessutom ökar kommunernas pensionskostnader kraftigt som följd av nytt pensionsavtal och inflationstakt.

Även om resultatnivån inför 2023 inte når upp till KF beslutade resultatmål så behövs verksamhetsanpassning motsvarande 344 mnkr jämfört med förväntad prisutveckling och kommunicerat behov från stadens nämnder för att klara det planerade resultatet.

Verksamhetsanpassningen förutsätter bibehållen skatteprognos och demografisk utveckling, behovet av verksamhetsanpassning är lägre under resterande del av planperioden.

2022-09-15

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Behov 2023	Budget 2023	Effektivisering
Förskolenämnden	1 136	1 121	-15
Grundskolenämnden	2 395	2 355	-40
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	977	961	-16
Skultuna kommundelsnämnd	142	137	-4
Äldrenämnden	1 914	1 835	-79
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1 006	969	-36
Individ- och familjenämnden	1 012	956	-56
Överförmyndarnämnden	18	17	-2
Kulturnämnden, kulturverksamheten	228	208	-20
Kulturnämnden, Stadsarkivet	10	10	-1
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	363	344	-19
Tekniska nämnden	592	570	-21
Byggnadsnämnden	44	42	-2
Miljö- och konsumentnämnden	27	27	0
Kommunstyrelsen	259	244	-15
Kommunrevisionen	6	5	0
Valnämnden	2	2	0
Delsumma Nämnder	10 130	9 803	-327

Övrig effektivisering sker inom de stadsgemensamma kostnaderna där bland annat den kommundemensamma reserven plockats bort samt så har bidraget till Räddningstjänsten minskat i förhållande till önskat behov. Totalt en neddragning om 17 mnkr.

PENSIONSFRÖPLIKTELSE INFÖR 2023

I december 2021 kom SKR och de fackliga organisationerna överens om ett nytt pensionsavtal som börjar gälla från januari 2023. Det nya avtalet AKAP-KR är helt avgiftsbestämt till skillnad från det äldre avtalet (KAP-KL), där anställda som har en lön över 7,5 prisbasbelopp har rätt till en förmånsbaserad pension.

Avgiften både under och över 7,5 prisbasbelopp räknas upp med 1,5% enhet jämfört med tidigare avtal.

De anställda som har ett aktivt intjänande av en så kallad förmånsbestämd pension (över 7,5 basbelopp) kvarstår i det äldre avtalet (KAP-KL), men kommer erbjudas att byta till det nya helt avgiftsbestämda avtalet (AKAP-KR). Övriga anställda som inte har ett aktivt förmånsintjänande i det äldre avtalet flyttas automatiskt över till det nya avtalet. De anställda som aktivt väljer att byta till det nya avtalet trots förmånsintjänande kommer erbjudas ytterligare tilläggsavgifter på avgiften över 7,5 prisbasbelopp. Storleken på avgifterna beror på när personen är född.

En annan nyhet är att avgiften räknas upp med inflationen, till skillnad mot det äldre avtalet där avgiften betalades ut årsvis i efterskott utan inflationskompensation. Inför 2023 så räknas prisbasbeloppet upp med inflationstakten (snitt mellan juni 2021 och juni 2022) vilket innebär en ytterligare ökning med 8,7%.

Fördelen med det nya avtalet är att den förmånsbestämda pensionen över tid försvinner som garanterar en viss procent av en individs slutlön när personen i fråga går i pension. När alla avtal är premiebestämda så minskar skuldbelastningen och pensionskostnaden kommer då bestå av endast årliga avgifter.

Kostnaden för pensioner består av två delar, intjänande av pension för dagens anställda och utbetalning av pensioner till tidigare anställda. Den gamla ansvarsförbindelsen som inte redovisas i balansräkningen minskar i omfattning i takt med att utbetalningar till pensionärer aktualiseras. Inflationen slår även på dessa pensionsunderlag inför 2023 och gör att kostnaden inte minskar mellan 2022 och 2023 utan ligger kvar på ungefär samma nivå vilket ökar på kostnadsbelastningen under kommande år.

Prognosen 2023 är att pensionskostnaderna ökar med totalt 220 mnkr jämfört föregående års budget inklusive löneskatt. Inför 2022 var motsvarande prognos att pensionskostnaderna skulle öka med ca 20 mnkr inklusive löneskatt.

En del av denna kostnadsökning finns centralt. Pensionskostnadens utveckling bygger på prognosen från KPA i augusti 2022.

Västerås stad har frigjort ett större kapital för långsiktig förvaltning med syftet är att skapa en pensionsfond. Det huvudsakliga målet med kapitalförvaltningen är att minska belastningen från stadens pensionsåtagande, både vad gäller

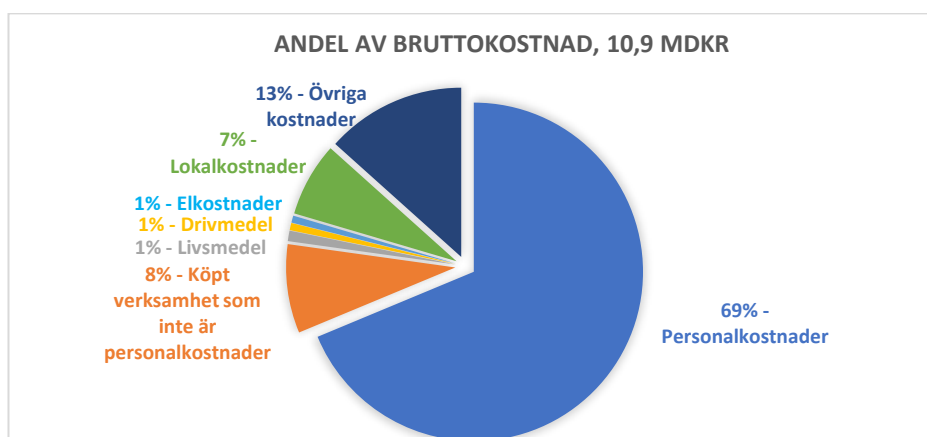
likviditetsbehov och pensionskostnader. För att möta den ökande likviditetsbelastningen och kostnaderna för pensioner bör pensionsmedlen ökas med hjälp av avkastning och nya avsättningar.

Under 2022 så fördes ca 500 mnkr över från likviditetsfonden. Pensionsfonden täcker i dagsläget cirka 49% av Västerås stads pensionsförpliktelse.

KÄNSLIGHETSANALYS

Kostnaderna för el, livsmedel och drivmedel ökar kraftigt. Påverkan i förhållande till den totala bruttokostnaden är inte särskilt stor. De stora kostnadsposterna i kommunen består av personalkostnader 77%, lokalkostnader (exklusive el) samt köp av verksamhet 13%.

Inom kategorin köp av verksamhet återfinns bland annat kollektivtrafikkostnader och omsorgsresor vilket påverkas av drivmedelspriserna. Bilden nedan illustrerar förhållandet mellan olika typer av kostnader i staden.

Västerås stad har en elstrategi på eget bestånd, där elen är helt prissäkrad inför kommande år, två år framåt är elpriset säkrat till 62% och tre år framåt är elen säkrat till 33%. Målet är att staden ska bibehålla en låg kostnadsnivå på elinköp. Priset per kWh timme ökar med det dubbla inför 2023, alla avtal berörs dock inte av det högre priset. Vad gäller inhyrda fastigheter är osäkerheten kring elkostnaderna större.

Vad gäller drivmedelspriser så har Svealandstrafiken signalerat att kollektivtrafiken kommer bli påtagligt dyrare med tanke på höjda drivmedelspriser, främst inom biogas. Vafab som leverera biogas har en egen förbrukning som motsvarar 45% av behovet som finns, inom denna förbrukning är prisläget oförändrat. Övriga 55% av behovet upphandlas på den externa marknaden vilket gör driften dyrare.

2022-09-15

Om befolkningen minskar eller ökar med 100 personer så har det en effekt på skatteintäkten med 6,3 mnkr. En ytterligare person medför i snitt 63 472 kr mer i skatteintäkt.

Skatteintäkter, mnkr	
Skatteintäktsökning 100 personer	6,3
Skatteintäktsminskning 100 personer	-6,3
Skatteintäkt, kr per person	63 472

Om skattesatsen förändras med 10 öre medför det 31 mnkr i ökade intäkter inför 2023.

Löneökning med 1 % motsvarar ca 65 mnkr och prisökning med 1 % motsvarar ca 43 mnkr, det vill säga 108 mnkr totalt.

Investeringsbudget 2023 med planering mot 2027

VÄXANDE INVESTERINGSBEHOV

Västerås stads investeringsbehov bedöms vara stora under de kommande tio åren och i synnerhet de första åren av perioden. De främsta anledningarna är en växande befolkning och upprustningsbehov. Västerås stad har gått från att tidigare haft investeringsutgifter på en nivå kring 300–500 miljoner kronor per år till att investeringarna 2021 uppgick till 1 084 miljoner kronor. Till detta kom motsvarande 393 miljoner kronor för inhyrningar som redovisas som finansiell leasing. Prognosen för investeringar 2022 är 1 108 miljoner kronor (prognos augusti 2022).

Bedömningen i befolkningsprognosen för Västerås från mars 2022 är att befolkningen kommer öka med ca 1,1 procent år 2022, för att öka i samma takt mellan 2023–2032. Vilket motsvarar cirka 1 800 personer per år. Tidigare prognos innehöll en ökning med omkring 2 500 personer per år. På kort sikt så minskar antalet barn inom förskola jämfört med tidigare för att på sikt även minska andelen barn i grundskolan. Den äldre delen av befolkningen fortsätter att öka och det är främst de äldsta invånarna som ökar mest (80+). Planeringen av stadens investeringsbehov sker mot bakgrund av vilka behov av verksamhetslokaler som befolkningsutvecklingen skapar samt behov av upprustningar.

Investeringar behövs i nya förskolor och skolor. Behov finns även av fler äldreboenden och gruppboendestäder. Ett växande Västerås innebär också att nya bostadsområden och verksamhetsområden kommer till. Infrastrukturen behöver utvecklas med nya gator, vägar, parker och ytor för idrott. Inom projekt Mälarporten påbörjas genomförandet av stadsdelsutvecklingen. Befintliga förskolor, skolor och infrastruktur behöver även rustas upp.

De växande behoven av investeringar behöver vägas mot det ekonomiska utrymmet. Genomförda investeringar innebär efterföljande kostnader under lång tid. Planeringen sker därför utifrån bedömningar av utrymmet för kommande kostnader i enlighet med god ekonomisk hushållning. Kostnader och skulder ska inte flyttas över på kommande generationer.

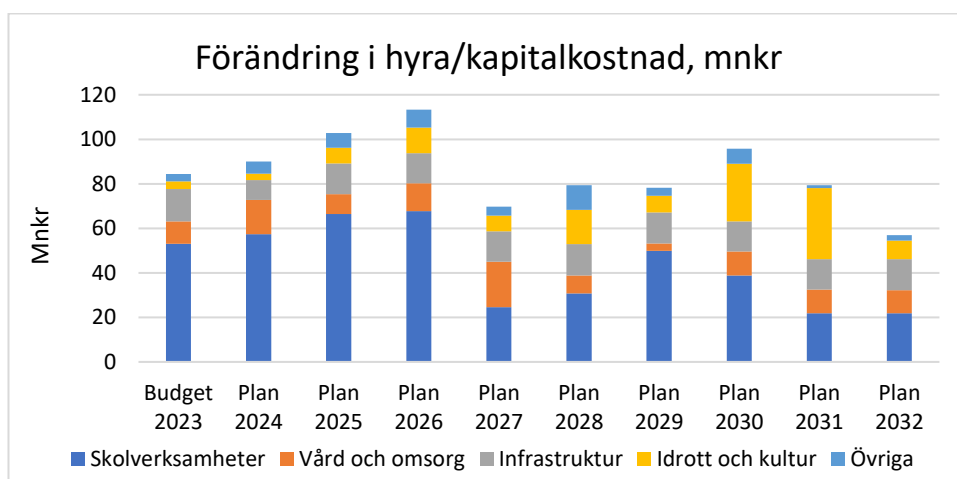
De planerade investeringarna de kommande åren är historiskt höga med 8,9 miljarder kronor för perioden 2023–2027 och 5,9 miljarder kronor för perioden 2028–2032. Huvuddelen avser fastighetsnämndens investeringar. Utöver de planerade egna investeringarna finns planer på att hyra in lokaler och anläggningar vilket innebär långsiktiga åtaganden i form av finansiell leasing.

Välfärdsinvesteringar i skolor, förskolor, äldreboenden, gruppboenden, idrottsanläggningar med mera är den största delen i investeringsplanen, med lokaler för skolor och förskolor som den största posten. Därefter kommer investeringar i infrastruktur utifrån exploatering, nya gator, parker, gatuunderhåll och hamnens utveckling. Mälarporten är det enskilt största projektet. Det innefattar ett nytt stationsområde för Västerås, där planering och förprojektering pågår för ett nytt resecentrum som första etapp. I kommande etapper, efter den nuvarande planeringsperioden, ingår exploateringsintäkter som möter en del av projektets investeringsutgifter.

DRIFTSKOSTNADSKONSEKVENSNEN FÖR PLANERADE INVESTERINGAR

Kommunens driftskostnader i form av hyror och kapitalkostnader ökar betydligt som en följd av väsentligt högre investeringsnivåer än tidigare. Till detta kommer kostnader för inhyrningar av lokaler. Sammantaget beräknas tillkommande hyres- och kapitalkostnader på cirka 0,5 miljarder kronor de närmaste fem åren och 0,4 miljarder kronor de följande fem åren, efter att avgående hyreskostnader har räknats från. Utöver detta tillkommer ökade kostnader till fristående utförare av skolverksamhet när Västerås stads kostnadsnivå ökar.

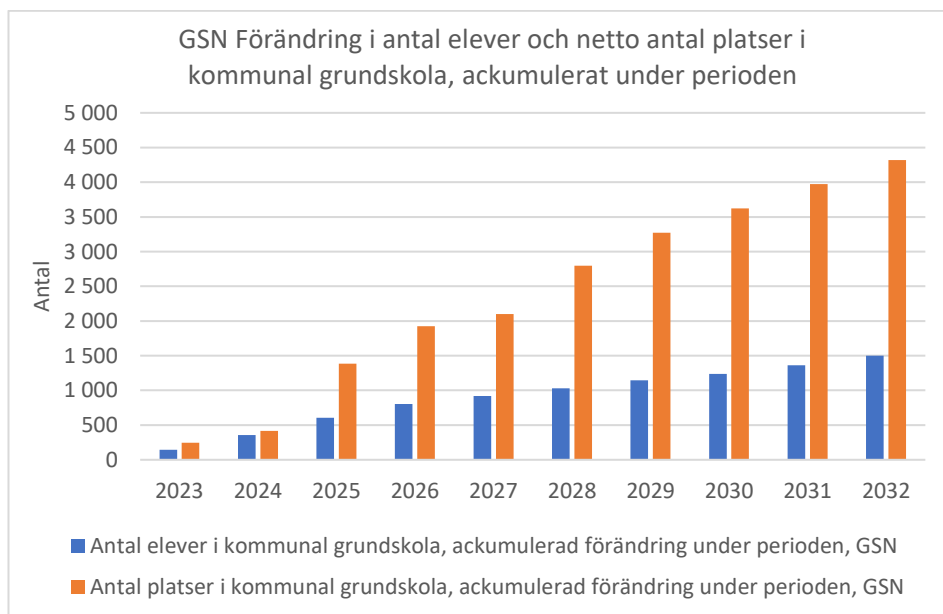
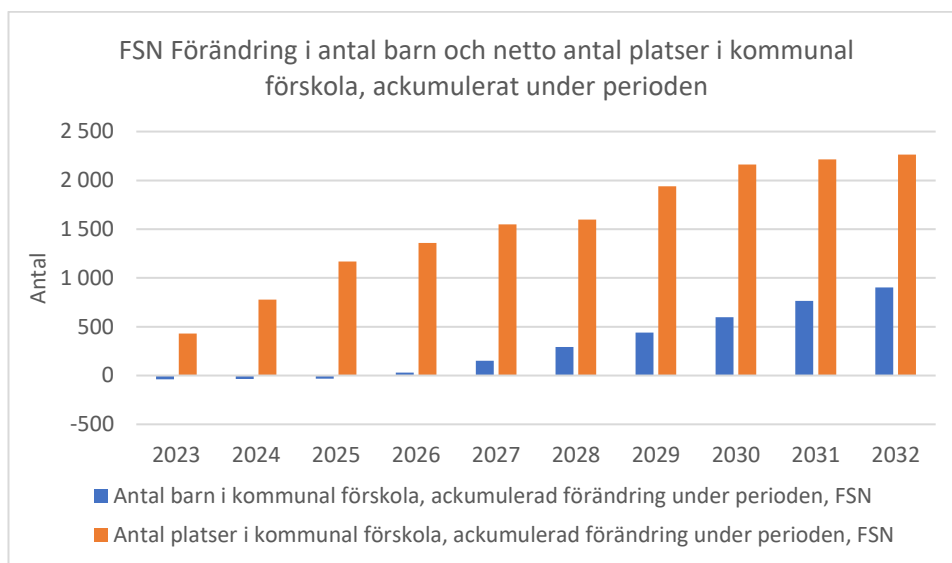
Driftskostnadskonsekvenserna kommer när investeringen är färdigställd och tas i bruk. Det är viktigt att Västerås stads investeringsnivå anpassas till kommunens finansiella situation, ekonomi och ekonomiska resultat. Detta för att ekonomin ska vara långsiktigt hållbar. Investeringsplaneringen behöver ha ett långsiktigt perspektiv eftersom kostnaderna av fattade beslut kommer med eftersläpning efter genomförande och kvarstår under lång tid.

Västerås stads investeringsbehov drivs till stor del av demografi. Från skolverksamheten framhålls att behovsanalys och genomförande av lokalförsörjningen är komplex och investeringsplanen behöver ta höjd för detta.

2022-09-15

Samt att på förskolesidan är utgångsläget på kort sikt en brist på platser i delar av staden. Skolnämndernas angivna behov av nya platser växer dock enligt investeringsplanen påtagligt snabbare än den förväntade ökningen i antalet förskolebarn och grundskoleelever. Det är därför av vikt att löpande utvärdera lokalförsörjningplaneringen så att investeringsnivåerna hålls på rätt nivå och framtida lokalkostnader inte tar större utrymme än nödvändigt.

STÖRRE INVESTERINGAR 2023

Planerade investeringar 2023, exklusive exploatering och markköp, är totalt cirka 1,6 miljarder kronor. Skolverksamheterna har den största andelen av investeringarna. Behoven drivs av växande antal barn och nya stadsdelar. Även behov att rusta upp undermåliga lokaler och ersätta paviljongslösningar. I vissa fall är förskoleverksamheten lokaliserad tillsammans med grundskolan. Att bygga nya förskolor dit förskoleverksamheten kan flytta kan då vara en lösning för att skapa mer utrymme för de trångbodda grundskolorna

Antal platser inom äldreboenden och servicehus behöver byggas ut utifrån den demografiska utvecklingen. Även utifrån ett behov av att ersätta befintliga boenden, både beroende på bristande funktionalitet och att vissa myndighetskrav inte kan tillgodoses.

Då lokalkostnader är en så stor andel av investeringar och löpande kostnader ingår i planeringen att kontinuerligt se över möjligheter till samordning inom och mellan verksamheter för att effektivisera lokalanvändningen. Sådan planering pågår exempelvis mellan skola och äldreomsorg inom det nya området Sätra, där man ser på gemensamma kök och lokaler.

Några exempel på investeringsbehov som identifierats inom förskola och grundskola är områdena Gäddeholm, Bäckby, Skälby och Sätra, Skultuna samt Barkarö Gotö och Rönnby. För äldreboende och gruppboendestäder planeras för Sätra. Även för övriga verksamhetsområden drivs investeringarna främst av ett växande Västerås och behov av upprustning och ersättningar.

Planerade investeringar visas mer uttömmande nedan i avsnittet med finansiella rapporter. Den totala investeringsramen för Västerås bestäms utifrån de kostnader som investeringarna beräknas medföra och det bedömda finansiella utrymmet framåt i tiden. Stadens nämnder tilldelas utifrån detta budgetmedel för sin löpande drift och har att prioritera sina investeringar utifrån sina verksamheters behov och tilldelade budgetramar. Därmed är årsplanens lista på investeringsprojekt preliminär i väntan på de prioriteringar som ska göras.

LÅNEBEHOV MED ANLEDNING AV ÖKAD INVESTERINGSNIVÅ

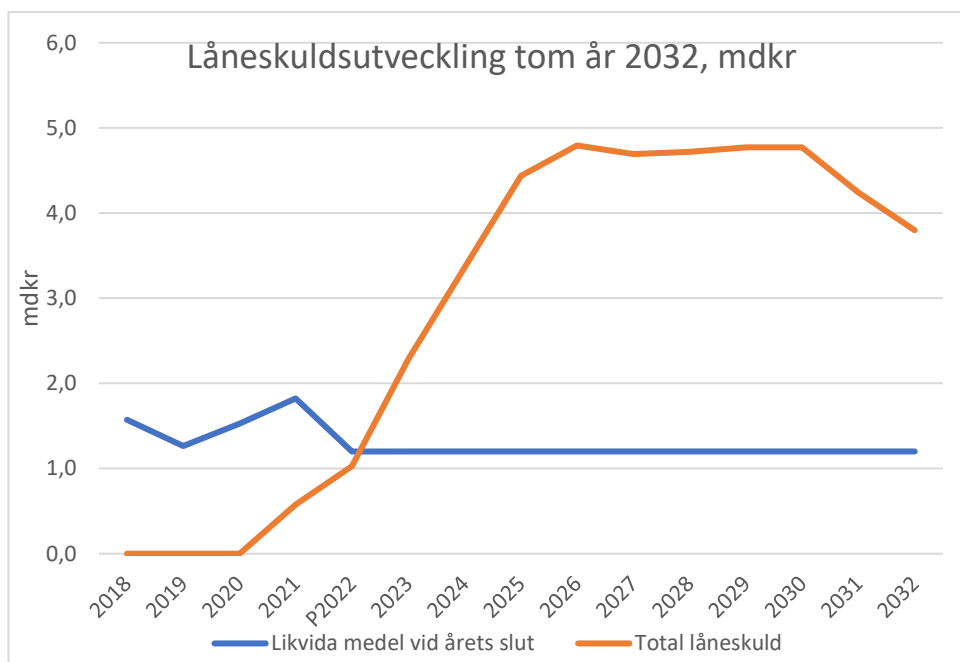
Självfinansieringsgraden av investeringarna, det vill säga det som kan finansieras genom resultat, försäljning av anläggningar, exploateringsresultat och befintliga avskrivningar är enligt planering för 2023–2027 ca 56 %. Nettoinvestering inklusive försäljning av anläggningstillgångar omfattar 8,4 mdkr mellan 2023 och 2027.

Det innebär att lånebehovet fram till 2027 är 4,7 mdkr och nettobelåningen kommer då uppgå till 3,5 mdkr vid bibehållen likviditet om 1,2 mdkr. Likviditeten bedöms bäst användas i stadens betalningskapacitet som är en viktig del i stadens kreditbetyg. Stadens lån för att finansiera de egna investeringarna ökar kraftigt.

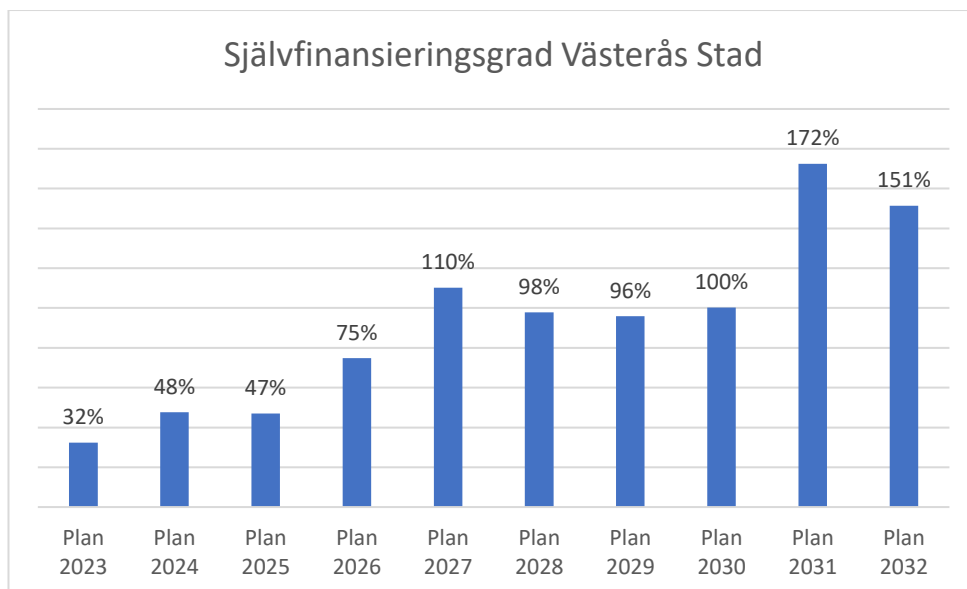
Sett till den kommande 10 års perioden 2023–2032 så är självfinansieringsgraden 80% med en nettoinvestering inklusive försäljning av anläggningstillgångar som bedöms omfatta 13,8 mdkr. Det skulle innebära en låneskuld om 3,8 mdkr och en nettolåneskuld om 2,6 mdkr förutsatt bibehållen likviditet om 1,2 mdkr fram till år 2032.

Dessa summor är baserade på investeringsnivåer enligt Västerås egen 10 års prognos för planerade investeringar. Intäkterna är uppräknade enligt bedömd generell skatteutveckling för åren 2029–2032.

Alla volymer är baserade utifrån ett resultat för 2023 (1,5% inklusive finansiella poster) samt att resultatmål för övriga år (2,5% av skatter och bidrag) i planeringsperioden efterlevs.

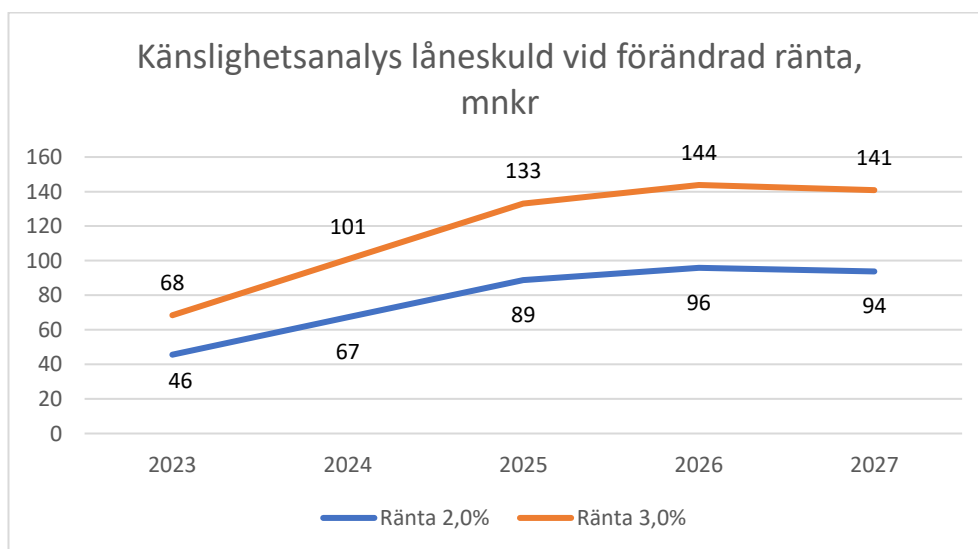

2022-09-15

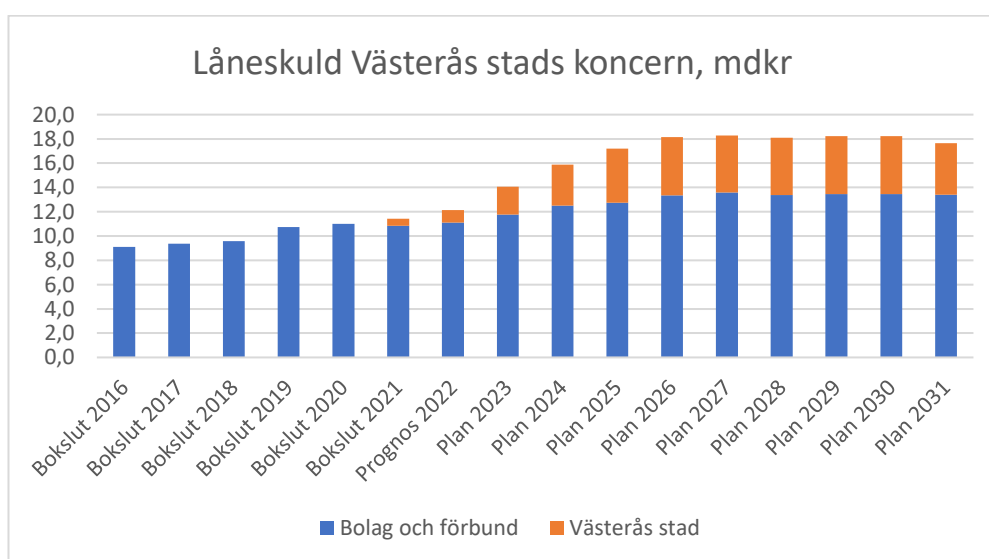
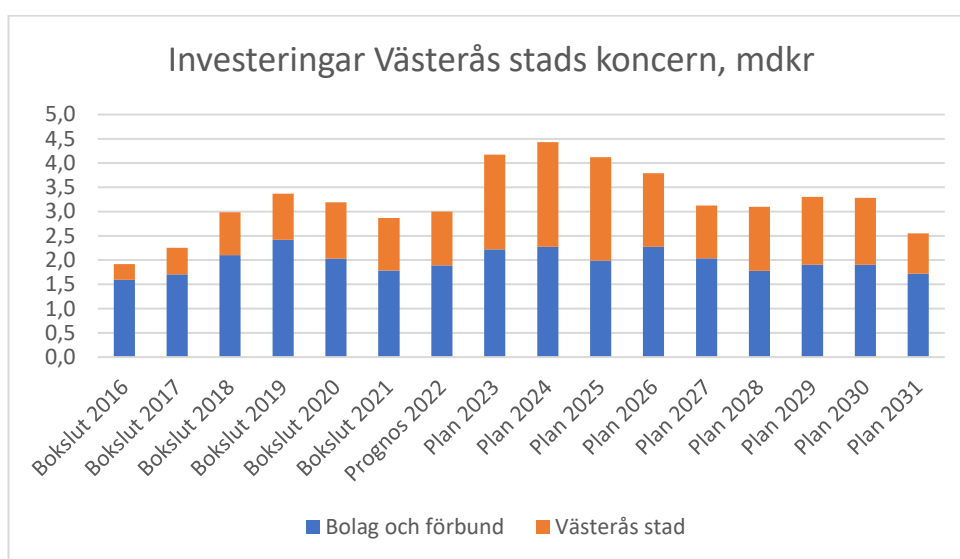

Västerås stad har som mål att nettobelåningen inte ska överstiga 3 mdkr för stadens egen räkning. Med ovan investeringsnivåer och förutsatt bibehållande av resultatnivåer enligt detta förslag så kommer det målet inte klaras under planperioden.

Upplåningsräntorna prognostiseras till ca 2% inför kommande år. Detta är en kraftig ökning jämfört med de upplåningsräntor som vi sett de senaste åren. Snitträntan 2022 är knappt 1%. Ökade räntor medför ökade kostnader vilket skapar incitament att försöka hålla nere stadens egen belåning. En högre låneskuld innebär en högre ränterisk vilket belyses av tabell nedan.

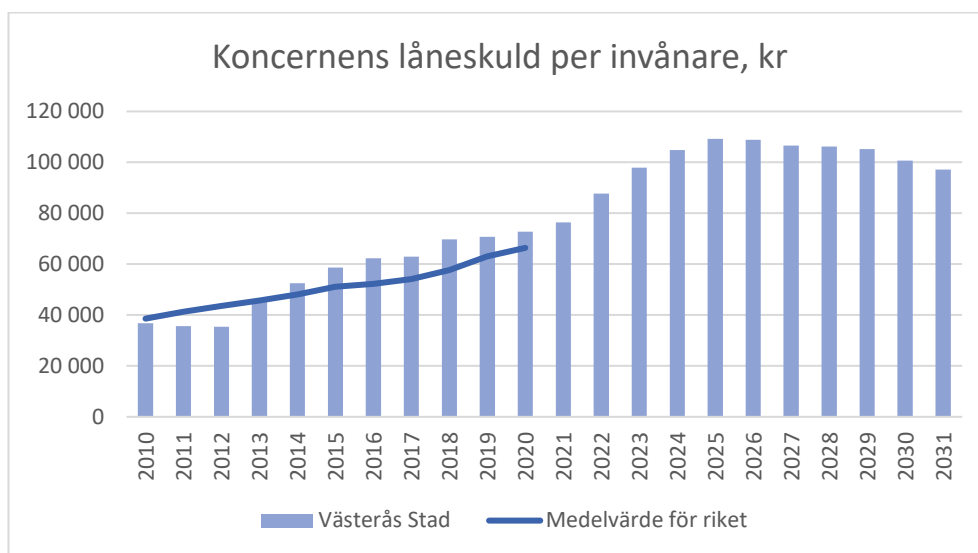

Även bolag och kommunalförbunden har en hög investeringstakt och har historiskt investerat betydligt mer än Västerås stad, under planperioden ökar kommunens egna investeringar i samma takt som bolagen. De största investeringarna sker inom Mälarenergi AB och Mimer AB. Inte heller bolagens investeringar kan helt täckas av avskrivningar och resultat så även deras låneskuld ökar under planperioden.

Upplåningen för Västerås stads koncern visar på en utveckling från en nivå under medelvärdet för riket till över denna nivå. Siffran för 2022 är en prognos.

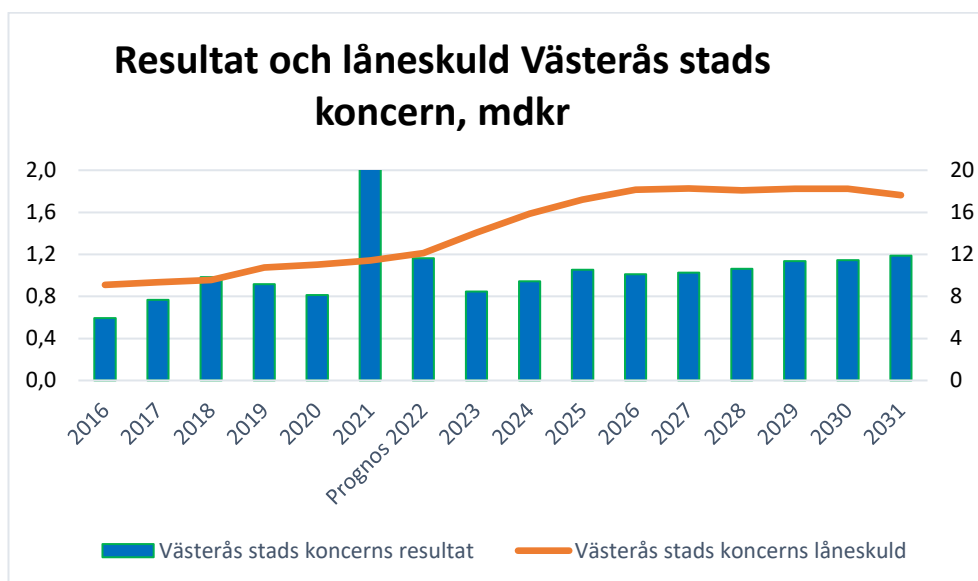

Bolag och kommunalförbund i koncernen

En betydande del av stadens verksamhet bedrivs i bolag och kommunalförbund. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för koncernens resultat och ekonomiska ställning. De kommunala bolagens budget utgör också ett viktigt underlag som information till kommunfullmäktige. I detta avsnitt görs en sammanfattning av de bolag där kommunens ägarandel överstiger 50 %, undantag är VAFAB där ägarandelen är något lägre men bolaget är så pass stort att det behöver belysas. Strömkällan äger kommunen 100% av men är så pass litet att det inte beskrivs närmare. Redovisningen ska endast ses som information. Kommunfullmäktige fattar inte något beslut om bolagens budget.

I Västerås Stadshuskoncernen ingår moderbolaget Västerås Stadshus AB samt dotterbolagen Mälarenergi AB, Bostads Mimer AB, Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB, Västerås Parkeringsbolag AB, Nya Västerås Flygplats AB.

Siffrorna som presenteras baseras på tioårsprognosen från hösten 2021. I oktober kommer uppdaterade siffror och justering sker till slutliga versionen av årsplanen.

Ovan scenario förutsätter ett resultat i staden som motsvarar minst 1,5% under 2023 för att sedan i snitt ligga på 2,5% fram till 2031. Lånebehovet ökar drastiskt under början av planperioden för att sedan avta ifall resultatnivåerna kan bibehållas. Det är främst stadens egen belåning som ökar kraftigt i början av planperioden. Ränterisken ökar i och med den ökade belåningen och en procentenhet högre ränta sänker resultatet med ca 200 mnkr.

Mälarenergi AB

I Mälarenergi-koncernen ingår moderbolaget Mälarenergi AB samt dotterbolagen Mälarenergi Elnät AB, Fibra AB, Mälarenergi Vattenkraft AB och Mälarenergi Försäljning AB.

Mälarenergi ska samverka med andra kommuner och intressenter i regionen i syfte att bidra till en hållbar utveckling. Bolaget ska tillhandahålla tjänster och produkter inom infraservice, det vill säga el, värme, vatten, IT, energitjänster och service. Bolaget omfattar verksamheter med olika förutsättningar. VA- och elnätsverksamheterna är monopol som lever under reglerad särlagstiftning medan övriga delar bedriver sina verksamheter i konkurrens. I huvudsak ska bolaget verka i Mälardalen.

Bostads AB Mimer

Bolagets uppgift är att skapa och förvalta ett bostadsbestånd som tillgodoser de boendes och bostadssökandes olika krav beträffande standard, storlek, utformning, läge, service, hyresnivå med mera. Genom affärsmässig samhällsnytta ska bolaget bidra kontinuerligt till en långsiktig hållbar utveckling.

Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB

Koncernen VSSF AB bildades år 2002 med uppgift att förvärva, förvalta och utveckla fastigheter i Västerås som inte primärt används för ägarens kärnverksamheter, men som är strategiskt viktiga för ägaren och för stadens utveckling. I bolaget ingår de helägda dotterbolagen Västerås Flygfastigheter AB, Geddeholms AB och Västerås Fastighet Kungsängen AB.

Västerås Parkeringsbolag AB

Västerås Parkerings AB startade verksamheten hösten 2016. Bolaget skall samordna arbetet med Västerås parkeringsplatser och jobba för att öka stadens andel av antalet parkeringsplatser. Västerås Parkerings AB ansvarar för Klippans parkeringsanläggning, som hyrs av Västerås stad, parkering på kvartermark och parkeringsövervakning på gatumark åt Västerås stad. Västerås Parkerings AB utför även på uppdrag av kunder, parkeringsövervakning och parkeringsadministration för deras parkeringsplatser. Avsikten är att bolaget ska arbeta med en helhet i hantering av personbilsparering i strategiska områden i centrala Västerås.

Nya Västerås Flygplats AB

Syftet med att bedriva verksamheten i bolagsform är främst att ägaren genom sitt ägande kan bidra till goda kommunikationsmöjligheter för näringsliv och privatpersoner i regionen. Bolaget skall verka för att tillsammans med staden och näringslivet tillhandahålla en väl fungerande flygplats som en del av stadens infrastruktur.

Mälarhamnar AB

Mälarhamnar AB har varit verksamt sedan årsskiftet 2000/2001 och ägs till 55 % av Västerås stad och till 45 % av Köpings kommun.

Bolaget ska genom hamn- och terminalverksamhet i Köping och Västerås på affärsmässiga grunder erbjuda det lokala och regionala näringslivet kostnadseffektiva och miljömässigt fördelaktiga lösningar inom hamn- och terminaltjänster.

Räddningstjänsten Mälardalen

Räddningstjänsten Mälardalen är ett kommunalförbund för räddningstjänst och förebyggande brandverksamhet. Medlemmar i förbundet är Västerås stad, Hallstahammars kommun och Surahammars kommun, Köping, Kungsör och Arboga. Förbundet ansvarar för den räddningstjänstverksamhet som enligt Lagen om skydd mot olyckor annars åvilar var och en av förbundsmedlemmarna samt att svara för de uppgifter som enligt annan lagstiftning åvilar den eller de kommunala nämnder som handhar räddningstjänst. Förbundet skall även ansvara för de uppgifter som enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor annars åvilar var och en av förbundsmedlemmarna.

Vafab Miljö kommunalförbund

VafabMiljö är ett Kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. Västerås stads andel är 43,6 %. Förbundets uppdrag är att ta hand om avfall från medlemskommunerna på ett miljöriktigt sätt. Målet är i första hand att avfallsmängderna ska minskas, det återstående avfallet ska betraktas som en resurs och återvinnas så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. VafabMiljö arbetar även med att transportera avfall från industrier och företag. De viktigaste värdena arbetet är uthållig miljöhänsyn, bra service, god kvalitet, hög effektivitet, stort engagemang och stor kompetens. Förbundet driver 18 Återbruk runt om i regionen varav sex av dem finns i Västerås. Där kan privatpersoner lämna grovavfall, sitt farliga avfall och el-avfall. Vafab driver även fem avfallsstationer där flera numera är omlastningsstationer. En verksam deponi finns på Gryta avfallsstation i Västerås. Genom enheten Gas tillverkas biogas och biogödsel.

Teater Västmanland

Teater Västmanland är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som medlemmar. Västerås stads andel är 49 %. Inriktningen är en bred teater som arbetar med förankring hos hela länet, en teater som vågar utmana, problematisera och skapa konstnärlig förnyelse. Kärnverksamheten är att producera föreställningar för barn, unga och vuxna. Teatern erbjuder skolor och teaterföreningar produktioner som kan turnera i

2022-09-15

länet och länets medborgare erbjuds kostnadsfri transport till utvalda föreställningar som spelas i teaterhuset i Västerås.
För att kunna ge en större bredd i repertoaren kompletteras teaterns egenproducerade föreställningar med nationella och internationella gästspel. Navet i verksamheten är teaterhuset i Västerås.

Västmanlandsmusiken

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Västerås stad och Region Västmanland som medlemmar. Västerås stads andel är 90 %. Västmanlandsmusiken bidrar till att närmare 800 evenemang kan genomföras varje år i länet. Förbundet har till uppgift att förse Västerås Konserthus med närmare 200 evenemang per år, varav en del av dessa av den egna orkestern Västerås Sinfoniettas konserter. Västerås Sinfonietta med 33 musiker har funnits sedan 1883 och har Västerås Konserthus som sin hemarena. Regional musik, dans och nycirkus är den del inom Västmanlandsmusiken där samarbetet med lokala arrangörer, föreningar och kulturinstitutioner runt om i länet bedrivs. Västmanlandsmusiken har som uppgift att verka för att dessa konstarter ska kunna komma hela länet tillgodo. Västmanlandsmusiken arrangerar egna evenemang och stöttar arrangörer i det lokala kulturlivet.

BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND (EBT), DRIFTREDOVISNING, MNKR	Prognos 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Västerås stadshus AB	92									
Mälarenergi AB	440	448	468	498	468	481	484	499	510	529
Bostads AB Mimer	199	187	182	237	182	197	212	220	230	239
Nya Västerås Flygplats AB	-28									
Västerås Parkerings AB	0	1	5	9	11	14	16	22	30	34
Västerås Strategiska Fastigheter AB	67	39	7	7	38	8	9	39	10	10
Västerås Marknads- och näringslivs AB	0									
Strömkällan AB	0	0	0							
Mälarhamnar AB	8	9	9	9	8	7	8	8	8	9
Västerås Central AB										
Vafab kommunalförbund	4	9	10	11	13	13	12	8	6	
Mälardalens brand- och räddningsförbund	1	3	4	4	6	8	11	13	15	16
Västmanlandsmusiken	0									
Västmanlands teater	0									
Summa bolag o kommunalförbund	783	695	684	774	725	729	750	810	809	837

2022-09-15

BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND, INVESTERINGAR, MNKR	Prognos 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Västerås stadshus AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mälarenergi AB	964	935	878	925	850	850	850	850	850	850
Bostads AB Mimer	733	962	1 133	836	1 158	969	732	861	857	853
Nya Västerås Flygplats AB	0									
Västerås Parkerings AB	54	4	43	111	154	106	76	78	83	3
Västerås Strategiska Fastigheter AB	5	15	20	15	10	10	10	10	10	10
Västerås Marknads- och näringslivs AB	0									
Strömkällan AB	0	0	0							
Mälarhamnar AB	23	26	11	14	11	11	19	13	14	4
Västerås Central AB	0	0								
Vafab kommunalförbund	113	100	90	90	90	90	90	90	90	
Räddningstjänsten Mälardalen	0	180	100	0	0	0	0	0	0	0
Västmanlandsmusiken	1	0	0	0	0					
Västmanlands teater	0									
Summa bolag o kommunalförbund	1 892	2 222	2 275	1 991	2 274	2 036	1 777	1 902	1 904	1 720

BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND, LÅNEBEHOV, MNKR	Prognos 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Västerås stadshus AB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mälarenergi AB	0	-57	-126	-132	-162	-229	-232	-247	-245	-250
Bostads AB Mimer	351	554	719	330	684	454	180	289	258	226
Nya Västerås Flygplats AB	0									
Västerås Parkerings AB	-39	-11	6	58	87	43	-105	45	45	-39
Västerås Strategiska Fastigheter AB	-101	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Västerås Marknads- och näringslivs AB	0									
Strömkällan AB	0	0	0							
Mälarhamnar AB	41	55	45	36	20	5	0	0	0	0
Västerås Central AB										
Vafab kommunalförbund		-12	-3	-39	-33	-31	-27	-3	-39	
Räddningstjänsten Mälardalen	0	150	97	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9
Västmanlandsmusiken	0									
Västmanlands teater	0									
Summa bolag o kommunalförbund	252	679	737	244	587	233	-194	75	10	-72

Nämndernas ansvarsområde och ekonomiska ramar

ALLMÄNNA BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR

Vid bedömning av nämndernas budgetramar för 2023 är utgångspunkten föregående års ram med hänsyn tagen till prognos innevarande år samt nettokostnadsavvikelse. Ettårssatsningar som beslutades i budget 2022 ingår inte i budgetramen för 2023.

Internränta 2022

Internränta är den ränta som nämnderna betalar för investeringar i aktiverade anläggningar i anläggningsredovisningen. Internräntan fastställs till 1,5% inför 2023.

Pris och lönekompensation

Totalt ökar kompensationen till nämnderna för pris och lönekostnader (inklusive pensionskostnader) med 2,8% under 2023. Vilket motsvarar ca 50% av behov.

Lönekompensation baseras på en löneöversyn om 2,5% från april, helårseffekt 1,9%.

Allmän prisökning kompenseras med 0% från januari.

Extra priskompensation har tilldelats berörda nämnder för ökade elkostnader inför kommande budgetår. Ettårig satsning som reduceras inför 2024.

Kompensation för ökade kostnader i samband med indexhöjning av fastighet har kompenserat nämnderna.

Personalomkostnadspålägg

Personalomkostnadspålägg för löner baseras på ålder och löneintervall. Det generella PO-pålägget höjs från 37,76% till 40,22% inför 2023.

Interna tjänster

Obligatoriska tjänster som köps av kommunstyrelsen/stadsledningskontoret höjs inför 2023 med 2,8%. Om behov finns av prisreglering kräver det en dialog mellan beställare och utförare.

Prisuppräknningen för befintliga indexbaserade hyror ökar med 7 % inför 2023.

GENOMGÅNG AV DE OLIKA NÄMNDERNA**Kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen är stadens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för koncernens utveckling och ekonomiska ställning samt medelsförvaltning.

Styrelsens övergripande uppgifter är att leda och samordna förvaltningen av kommunens ansvarsområden och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamheter. Kommunstyrelsen förbereder och yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige ska behandla och ansvarar för att verkställa fullmäktiges beslut samt fullgöra andra uppdrag som fullmäktige lämnat över till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	215,0	219,4	243,7	240,8	251,8
Civil beredskap, ökade kostnader pga investeringar		2,7			
Näringsliv och Marknad, ramjustering 2023		11,3			
Samordningsfunktion för näringsetableringar (en tjänst)		2,0			
Ökade arvodesnivåer politiker		1,5			
Upphandling IT-drift samt stadsgemensamma system (Raindance), ettårssatsning	1,0	-1,0			
Stärkt krisberedskap enligt handlingsplan för beredskap, avtagande satsning	1,5	-1,2	-0,3		
Rudbeckius 400 års jubileum, 2-årssatsning	-0,9	-0,2	-0,4		
Ansökan årets stadskärna		-0,6			
Trygghetsskapande insatser, tillfällig satsning 2021-2023	5,0		-5,0		
Fortsatt trygghetssatsning 2024-2027					
Innovation och utveckling					
Ett attraktivt och händelserikt Västerås (Universitetssatsning under 2022)					
Upphandling stadsgemensamma system eller IT-drift		1,0		6,0	4,0
Ramjustering 2022 (NIFF och Grundskolenämnden)	-3,6				
Ettårssatsning ny IT-leverantör upphör	-2,5				
Resursförstärkning internkontroll	1,0				
Anslag Hamnen	-3,5				
Effekt nytt pensionsavtal		4,9			
Pris och lönekompensation	6,4	3,9	2,8	5,0	5,2
Årets budget	219,4	243,7	240,8	251,8	261,0
Ökning budgettram	4,4	24,3	-2,9	11,0	9,2
Ökning budgettram exkl. pris och lönekompensation samt effekt nytt pensionsavtal	-2,0	15,5	-5,7	6,0	4,0
% Ökning	2,0%	11,1%	-1,2%	4,6%	3,7%

Under 2022 skedde en bolagsflytt inom Västerås Stads koncern. Västerås marknads och näringsliv bedrivs från och med 2022 i kommunal regi. Ram för detta tilldelas kommunstyrelsen inför 2023. Kostnadsökningen möts av en utökad utdelning från Stadshus AB. Ett antal tidigare beslutade satsningar reducerar ramen inför kommande år.

Förskolenämnden

Förskolenämnden ansvar för att uppfylla kommunens samtliga skyldigheter enligt skollagen avseende förskola och pedagogisk omsorg med undantag för öppen förskola. Det innebär att vara skolhuvudman för den kommunalt drivna verksamheten och att tilldela alla förskolor och all pedagogisk omsorg bidrag på lika villkor samt att vara tillsynsmyndighet för den fristående verksamheten.

Förskolenämnd, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	1 025,7	1 075,1	1 120,8	1 161,1	1 220,7
Ökat elevantal i Förskola	8,5	-4,6	0,6	0,2	7,3
Lokalersättning kommunal utförare	4,5	13,3	22,3	29,3	8,7
Lokalersättning fristående utförare		5,0	8,3	10,8	3,2
Ökad vistelsetid i förskolan, halvårseffekt	7,5	2,5			
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system	0,7	-0,2	0,1	-0,4	-0,2
Ökad kvalitet i förskolan	6,0				
Karriärstjänster 2022	1,0				
Höjda politikerarvoden		0,2			
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring		0,2			
Effekt nytt pensionsavtal		9,5			
Pris och lönekomensation	21,2	19,8	9,0	19,7	19,7
Årets budget	1 075,1	1 120,8	1 161,1	1 220,7	1 259,5
Ökning budgetram	49,4	45,7	40,3	59,6	38,7
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionsavtal	28,2	16,4	31,3	39,9	19,0
% Ökning	4,8%	4,2%	3,6%	5,1%	3,2%

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden ansvarar för förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem, men inte öppen fritidsverksamhet. Det innebär dels att vara skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten, dels att tilldela grundskolor och fritidshem bidrag på lika villkor och att utöva kommunens insyns rätt i fristående grundskolor.

Grundskolenämnd, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	2 132,8	2 249,9	2 354,7	2 427,1	2 549,8
Ökat elevantal i Grundskola	7,1	11,5	22,8	27,9	22,8
Lokalersättning kommunal utförare	5,6	22,4	23,5	41,5	57,1
Lokalersättning fristående utförare		6,1	6,5	11,4	15,7
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system	1,9	-0,5	0,4	-0,9	-0,9
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	2,2	1,0			
Ramjustering till NIFF - en kommun fri från våld - Gundsolan		-0,4			
Ramjustering, 1,6 från kommunstyrelsen samt 0,3 till förskolan	1,3				
Karriärtjänster 2022	3,0				
Ökad kvalitet i grundskolan	50,0				
Höjda politikerarvoden		0,2			
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring		0,5			
Effekt nytt pensionsavtal		25,4			
Pris och lönekomensation	46,0	38,5	19,2	42,8	42,3
Årets budget	2 249,9	2 354,7	2 427,1	2 549,8	2 686,8
Ökning budgetram	117,1	104,8	72,4	122,7	137,0
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	71,1	40,9	53,2	79,9	94,7
% Ökning	5,5%	4,7%	3,1%	5,1%	5,4%

2022-09-15

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare. Det innebär dels att vara skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten. Genom samverkansavtal med andra kommuner har Västerås kommunansvar för att erbjuda utbildning i Västerås inom gymnasie- och gymnasiesärskola. Utbildning- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar även för arbetsmarknadsprogram. Inför 2023 finns beslut om att nämnden ska ta över ansvaret för samhällsorienteringen från Individ och familjenämnden.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	902,4	918,1	960,8	983,7	1 005,4
Ökat elevantal i Gymnasieskolan	-12,7	14,7	10,4	4,0	6,0
Ökat elevantal i Vuxenutbildning		-2,1	-11,0		
Lokalersättning kommunal utförare	2,2	2,0	11,8	1,4	1,2
Lokalersättning fristående utförare		0,7	4,3	0,5	0,4
Upphandling av nytt skoladministrativt IT-system	0,7	-0,2	0,1	-0,4	-0,2
Näringsliv och Marknad, ramjustering 2023, expectrum		0,8			
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	0,2	0,4			
Ökad kostnad samhällsorientering (utökning 30 timmar)					
Ramjustering till NIFF - en kommun fri från våld		-0,4			
Karriärtjänster 2022	1,0				
Förstärkning yrkesintroduktion och satsning för att motverka undomsarbetslösheten	6,0				
Höjda politikerarvoden		0,1			
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring		0,2			
Effekt nytt pensionsavtal		9,6			
Pris och lönekomensation	18,3	16,8	7,3	16,2	15,9
Årets budget	918,1	960,8	983,7	1 005,4	1 028,7
Ökning budgetram	15,7	42,7	22,9	21,7	23,3
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	-2,6	16,2	15,6	5,5	7,4
% Ökning	1,7%	4,7%	2,4%	2,2%	2,3%

Politiskt beslut fattades under 2022 som innebär att verksamhet och ansvar för samhällsorienteringen ska ske under denna nämnd. Ansvaret har tidigare legat hos Individ och familjenämnden. Beslut finns också om att utöka verksamheten med 30 timmar inför 2023. Verksamheten är externt finansierad via flyktingmedel och då bedömd volym minskar så bedöms de utökade timmarna enligt beslut rymmas inom den externa finansieringen som finns, ingen ram tillförs via skattemedel med bakgrund av detta.

2022-09-15

Skultuna kommunalnämnd

Skultuna kommunalnämnd ansvarar för verksamhet för psykiskt funktionsnedsatta, hemtjänst med boendestöd och ledsagarservice, servicehus, demensboende. Kommunalnämnden ansvarar även för teknik och fritid, förskoleklass, fritidshem, grundskola till och med årskurs 9, gymnasium, fritidsgård, förskola, familjecentrum, öppen förskola och bibliotek.

Skultuna kommunalnämnd, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	124,6	129,4	137,3	141,5	153,1
Ökat elevantal Förskola samt Grundskola	-0,5	0,6	0,8	-0,4	2,6
Lokalersättning kommunal utförare	0,1	0,9	0,4	8,2	11,9
Ökade kapitalkostnader egna investeringar		0,2	1,5		0,2
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022	0,5	0,1			
Heltid som norm					
Sammanhållen arbetstid					
Satsning förskola och grundskola	2,1				
Ramjustering	0,3				
Höjda politikerarvoden		0,1			
Effekt nytt pensionsavtal		2,9			
Pris och lönekomensation	2,3	3,1	1,5	3,8	3,7
Årets budget	129,4	137,3	141,5	153,1	171,5
Ökning budgetram	4,8	7,9	4,2	11,6	18,4
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionsavtal	2,5	1,9	2,7	7,8	14,7
% Ökning	3,9%	6,1%	3,1%	8,2%	12,0%

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämnden svarar för de kommunala socialpolitiska frågorna och ansvarar för de delar i socialtjänstlagen som avser individ- och familjeomsorg. Det huvudsakliga uppdraget är att ge stöd och bistånd till människor som på grund av sociala eller ekonomiska problem behöver det. Nämnden ansvarar också för stadens mottagande av flyktingar och att organisera och utföra stadens krisstöd vid allvarliga händelser eller olyckor inom stadens gränser.

Individ- och familjenämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	893,7	923,8	955,7	978,2	1 010,1
Vårdkostnad barn och ungdom samt vuxen	13,6	5,9	5,5	5,8	6,3
Ekonomiskt bistånd - normjövning (2,5%)	10,0	5,9	5,9	5,9	5,9
Försörjningsstöd flyktinghushåll som övergår till svenskushåll		1,5	1,6	1,0	1,5
Lokalkompensation, hyreskostnader	1,0	0,7	2,1	0,8	0,8
Kapitalkostnader egna investeringar		1,1			
Förändrad lagstiftning - barnplaceringar våld i nära relationer					
Heltid som norm					
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022		0,7			
Välfärdsjobb	-3,0				
Höjda politikerarvoden		0,1			
Effekt nytt pensionsavtal		7,2			
Pris och lönekompensation	15,5	8,7	7,4	18,4	17,2
Effektivisering/verksamhetsutveckling	-7,0				
Årets budget	923,8	955,7	978,2	1 010,1	1 041,8
Ökning budgettram	30,1	31,9	22,5	31,9	31,7
Ökning budgettram exkl pris och lönekompensation samt effekt nytt pensionsavtal	14,6	15,9	15,1	13,5	14,5
% Ökning	3,4%	3,4%	2,4%	3,3%	3,1%

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Nämnden för personer med funktionsnedsättning ansvarar för omsorgen om människor med funktionsnedsättning, oavsett ålder. Verksamheten bedrivs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer under 65 år med funktionsnedsättning. Nämnden har också ansvar för kommunal hälso- och sjukvård i bostad med särskild service, för daglig verksamhet och sysselsättning samt för handläggning av bostadsanpassningsbidrag till personer som inte fyllt 65 år.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	883,3	927,0	969,4	997,3	1 035,3
Personlig assistans, Daglig verksamhet, köpta placeringar vuxna LSS, kvalitetsupphandlingar	10,0	16,5	11,5	9,6	9,3
Kontaktperson		1,0			
Ledsagning		0,5			
Lokalersättning, hyra samt ökad driftskostnad	16,0	6,2	7,2	10,5	11,3
Permanentning av projekt SPIRA	1,0				
Digitalisering					
Ökat peronalbehov myndighetsutövning					
Ambitionsökningar					
Verksamhet finansierad av statsbidrag tom 2023			3,2		
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	0,7	0,3			
Höjda politikerarvoden		0,1			
Utökad försäkring av barn och unga, olycksfallsförsäkring		0,1			
Effekt nytt pensionsavtal		7,4			
Pris och lönekomensation	16,0	10,3	6,1	17,9	15,0
Årets budget	927,0	969,4	997,3	1 035,3	1 070,9
Ökning budgettram	43,7	42,4	28,0	38,0	35,6
Ökning budgettram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionsavtal	27,7	24,7	21,9	20,1	20,6
% Ökning	4,9%	4,6%	2,9%	3,8%	3,4%

Äldrenämnden

Äldrenämnden ansvarar för insatser till personer som har fyllt 65 år. Arbetet styrs främst av socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om bostadsanpassningsbidrag (BAB). Nämnden ska underlätta för den enskilde individen att bo kvar i sitt ordinära boende. Om den enskilde har omfattande omvårdnadsbehov eller är otrygg, trots stödinsatser i sitt ordinära boende, kan särskilt boende erbjudas. Nämnden har från 2019 även ansvar för egenregin i utförandet av omsorgen inom äldrenämndens ansvarsområde. Uppdraget ska vara konkurrensneutralt och lika villkor ska gälla för egenregin och andra privata leverantörer.

Äldrenämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	1 737,8	1 802,3	1 835,1	1 926,5	2 003,4
Volymökning hemtjänst och hemsjukvård	19,3	28,0	37,8	31,1	34,2
Hemtjänst minskning pga nya boenden					
Lokalersättning, hyra samt ökad driftskostnad	-5,2	11,0	36,1	9,7	30,0
Kvalitetsatsning	17,5				
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	2,0	1,9			
Arbetskläder och säkra transportmedel		1,0	1,0	1,0	
Kortare inställelsetid vid larm i ordinärt boende					
Ny prismodell LOV hemvård					
Upphandling trygghetsskapande teknik 11 boenden		1,0	2,0		
Ambitionsökningar					
Verksamhet finansierad av statsbidrag tom 2023 - generella bidrag from 2024			10,8		
Äldresatsning (riktat statsbidrag from 2022)		-59,0			
Ökad bemanning av sjuksköterskor på äldreboenden (generellt bidrag socialstyrelsen)		9,3	-9,3		
Höjda politikerarvoden		0,1			
Effekt nytt pensionsavtal		14,6			
Pris och lönekomensation	30,9	25,0	12,9	35,1	32,0
Årets budget	1 802,3	1 835,1	1 926,5	2 003,4	2 099,5
Ökning budgettram	64,5	32,8	91,3	76,9	96,2
Särskild riktad nationell satsning from 2022 (Äldresatsning) - extern intäkt		59,0			
Ökning budgettram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionsavtal	33,6	-6,7	78,4	41,8	64,2
% Ökning	3,7%	1,8%	5,0%	4,0%	4,8%
% Ökning (exkl flytt externfinansierad verksamhet)		5,1%			

Riktad satsning om 59 mnkr som tilldelats nämnden i ram 2021 föreslås att plockas ur nämndens ram inför 2023. Anledningen till detta är att bidraget är återrapporteringskyldigt from 2022 och därmed bör klassas som riktat. Nämnden har kvar intäkten fast via statlig myndighet. En mer rättvisande jämförelse

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden genomför på uppdrag av kommunstyrelsen den övergripande fysiska planeringen i kommunen och tar fram förslag till översiktsplan och fördjupningar av översiktsplaneringen. Byggnadsnämnden ansvarar för detaljplanering och bygglovshantering, vilket innebär stadsbyggande och myndighetsutövning kopplat till plan- och bygglagen. Byggnadsnämnden ansvarar även för kommunens samlade lantmäteriverksamhet som omfattar fastighetsbildning, geografisk information och lantmäteriuppdrag. Byggnadsnämndens uppdrag finansieras till cirka två tredjedelar av externa intäkter.

Byggnadsnämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	28,4	29,2	41,9	42,8	38,5
Kompensation ökad volym planering					
Nytt verksamhetssystem KLM					
Satsning detaljplaneprocessen (beslut finns tom 2023)		10,0	-10,0		
Fortsatt satsning detaljplaner from 2024			10,0	-5,0	
Ny översiktsplan					
Höjda politikerarvoden		0,2			
Effekt nytt pensionsavtal		1,4			
Pris och lönekomensation	0,8	1,1	0,8	0,8	1,2
Årets budget	29,2	41,9	42,8	38,5	39,7
Ökning budgetram	0,8	12,7	0,8	-4,2	1,2
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal		10,2	0,0	-5,0	0,0
% Ökning	2,8%	43,6%	2,0%	-9,9%	3,0%

Budget för arbete kring detaljplaner (10 mnkr) beslutat i årsplan 2021 designerade Byggnadsnämnden föreslås flyttas direkt till nämnden egen ram inför 2023.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden ansvarar för de fastigheter som staden äger inklusive köp och försäljning av all fast egendom. I uppdraget ingår även exploateringsverksamhet och beställning av alla detaljplaner som berör stadens mark. Fastighetsnämnden ska styra stadens samlade lokalutnyttjande och besluta hur lokalbehovet ska tillgodoses. Fastighetsnämnden förvaltar stadens bebyggda fastigheter, markreserven och stadens tomträtter. Nämnden ansvarar också för bostadsförsörjningsplaneringen och tar årligen fram en handlingsplan till bostadsstrategiska programmet.

Fastighetsnämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Resultatkrav fastighetsnämnden					
Resultatkrav exploateringsverksamhet	30,0	30,0	20,0		
Årets resultat	30,0	30,0	20,0		
Tomträtter	50,3	50,3	50,3	50,3	50,3
Skollokaler	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Verksamhetslokaler	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Särskilt boende	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Markförvaltning och övrigt	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Hamnen		1,3	1,4	1,8	0,2
Totalt avkastningskrav för fastighetsnämnd	62,3	63,6	63,7	64,1	62,5

I budget 2022 är resultatkravet för fastighetsnämnden 30 mnkr, vilket innebär samma nivå som i föregående år.

Utöver resultatkravet finns ett avkastningskrav på 63,6 mnkr. Det motsvarar det resultat fastighetsnämnden har för tomträttsverksamhet, externt uthyrda skollokaler och verksamhetslokaler, markförvaltning och vid uthyrning av särskilda boenden. Hamnens verksamhet har gått från att vara i behov av anslag till resultatkrav. Resultatkravet ses över årligen och kan behöva minska i takt med att tomträtterna säljs.

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämnden är stadens myndighet inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedrivs ett omfattande tillsyns- och informationsarbete inom områdena hälsoskydd, miljöskydd, förorenade områden, enskilda avlopp, kemikalier, renhållning/avfall, livsmedel, dricksvatten, smittskydd, strålskydd, receptfria läkemedel samt tobak och e-cigarett. Nämnden ansvarar för kommunens konsumentjuridiska rådgivning.

Miljö- och konsumentnämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	22,3	23,2	26,9	28,8	30,6
Volymökning (klagomål, livsmedelskontroller)	0,4	0,6	0,6	0,6	0,7
Fördjupad myndighetsamverkan, led i brottsförebyggande och trygghetskapande arbete					
Ökad tillsyn inom avfallsområdet, nationell tillsynsstrategi		0,8			
Övergång till nytt avgiftssystem inom livsmedelskontrollen		0,7	0,4	0,3	0,2
Deltagande i detaljplaneärenden och övrig fysisk planering		0,5	0,5	0,5	
Effekt nytt pensionsavtal		0,5			
Pris och lönekomensation	0,5	0,6	0,3	0,4	0,5
Årets budget	23,2	26,9	28,8	30,6	32,0
Ökning budgetram	0,9	3,7	1,8	1,8	1,4
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionsavtal	0,4	2,6	1,5	1,4	0,9
% Ökning	4,0%	16,1%	6,8%	6,2%	4,6%

Ökad nationell tillsyn och nya lagkrav skapar behov av extra ram inför 2023. För att kunna bidra i detaljplaneprocessen kompenseras nämnden även 0,5 mnkr inför 2023.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för gator och parker inklusive natur, förutom i Skultuna kommundel, trafik- och parkeringsfrågor, gatu- och torghandel, kollektivtrafik inklusive båttrafik till öarna i Mälaren, färdtjänst och förvaltning av Mälarcampingen.

Tekniska nämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	469,8	517,9	570,3	594,0	631,6
Volymkompensation utökade ytor park/gata		1,5	1,5	1,5	1,5
Resandeökning färdtjänst/omsorgsresor		2,2	1,9	1,9	2,0
Strategiska investeringar, kapitalkostnad		1,8	1,9	1,9	2,0
Underhållsinvesteringar, kapitalkostnad		4,0	3,8	3,9	4,0
Ordinarie investeringar, kapitalkostnad		6,8	4,6	9,3	9,0
Kollektivtrafikkostnad befintligt utbud	10,4	22,0	8,7	9,1	9,5
Parkeringsintäkter, bortfall city och bryggeritomt			4,7	1,6	
Höja produktion av detaljplaner		6,0			
Etableringsskötsel					
Detalplanekostnader vägbyggnation - ettårssatsningar		3,5	-3,5	2,0	-2,0
Bärhetsklass 4 - utredning - ettårssatsning					
Förlängning linje 22 till Örtagården					
Förlängning linje 4 via Sätra					
Trygghetsskapande satsning - City					
Klimatpaket, cykelfrämjande åtgärder	4,6				
Ramjustering ökad kapitalkostnad	25,7				
Höjda politikerarvoden		0,2			
Effekt nytt pensionsavtal		1,9			
Pris och lönekomensation	7,4	2,5	0,1	6,4	4,4
Årets budget	517,9	570,3	594,0	631,6	662,0
Ökning budgettram	48,1	52,4	23,7	37,6	30,4
Ökning budgettram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	40,7	48,0	23,6	31,2	26,0
% Ökning	10,2%	10,1%	4,1%	6,3%	4,8%

Kostnaderna för det befintliga utbudet av kollektivtrafik ökar kraftigt inför 2023 i och med det ökade drivmedelspriserna på främst biogas. Därför kompenseras nämnden extra under 2023 för dessa ökade kostnader. För att kunna bidra i detaljplaneprocessen kompenseras nämnden även 6 mnkr inför 2023.

2022-09-15

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande ansvarar för idrotts- och friluftsvksamhet, fritidsgårdar, frivillig främjande, stödjande och förebyggande verksamhet, föreningsstöd till idrottsföreningar med mera. Inom förebyggande verksamhet finns bland annat familjecentrum med öppen förskola och öppen fritidsverksamhet.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	287,9	302,7	344,0	344,5	354,6
Volymökning, växande stad 1,1%		2,5	2,5	2,5	2,5
Föreningsstöd 1,2%		0,3	0,3	0,3	0,3
Övriga demografiska effekter		3,4	0,7		
Ökade kapitalkostnader egna investeringar		0,6	2,5	4,4	2,8
Ökade driftskostnader till följd av egna investeringar		0,4	1,5	3,3	1,4
Nytt ridcenter öster (Hyra samt drift)	0,1				12,0
Vedbobacken, höjning (Hyra samt drift)	1,0	1,8			3,2
Idrottshall Sätra inkl tillgänglighet/parasport (Hyra samt drift)					5,6
Bygga in hakonplan (tak) samt rundbana (Hyra samt drift)					2,0
Fredriksbergsbadet samt Bäckby aktivitetsyta och omklädningsrum (Hyra samt drift)	3,9	1,0			
Övriga investeringar TFF (hyra samt drift)	1,2	0,2	0,8	0,3	1,2
SM-veckan, ettårssatsning			5,0	-5,0	
Fritidsklubb Hammarby	2,5				
Förstärkt budget friluftsområden		1,8			
Samlokalisering familjecentrum och familjerådgivning (Tegnerlunden samt Viksäng)		0,5	0,5		
Marknadsavtal till elitklubbar	2,0				
Ramjustering från BUF - en kommun fri från våld - NIFF		0,7			
Näringsliv och Marknad - Expectrum - NIFF		1,5			
Effektiva processer och rättsäker handläggning - NIFF					
Ny lagstiftning - kommuner mot brott - NIFF					
Ambitionshöjningar - NIFF					
Höjda politikerarvoden		0,1			
Effekt nytt pensionsavtal		1,6			
Pris och lönekomensation	4,1	25,0	-13,3	4,3	3,9
Årets budget	302,7	344,0	344,5	354,6	389,5
Ökning budgetram	14,8	41,3	0,5	10,1	34,9
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	10,7	14,8	13,8	5,8	31,0
% Ökning	5,1%	13,7%	0,1%	2,9%	9,8%

Nämnden kompenseras extra inför 2023 för ökade elpriser. Kompensationen är inbakad i pris och lönekomensationen. Denna komensation är ettårig och plockas bort ur ram inför 2024, därav att pris och lön är negativ inför 2024.

Kulturnämnden

Kulturnämnden ansvarar för verksamheter som stadsbibliotek, konstmuseet, Vallby friluftsmuseum, kulturskolan, kulturarv och allmänskultur. Kulturnämnden lämnar föreningsbidrag till fritids- och kulturföreningar. Stödet till studieförbund ligger inom nämndens ansvarsområde, liksom kommunalförbunden för musik och teater. Kulturnämnden är även arkivmyndighet för Västerås stad.

Kulturnämnden (kulturverksamhet), mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	194,2	201,4	208,0	211,0	216,2
Volymökningar	1,0	0,8	0,8	0,8	0,8
Kulturinvesteringar	1,0	1,2	0,9	0,6	0,6
Kapitalkostnad konstinvestering samt ökade driftskostnader	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Ambitionshöjningar					
Bidrag till kommunalförbund					
ICORN - Fristad för kulturbärare	0,4				
Kultursatsning	1,0				
Riktad lönesatsning för jämställdhet från 2022		0,6			
Höjda politikerarvoden		0,1			
Effekt nytt pensionsavtal		1,5			
Pris och lönekomensation	3,5	2,2	1,1	3,6	2,8
Årets budget	201,4	208,0	211,0	216,2	220,7
Ökning budgettram	7,2	6,6	3,0	5,2	4,4
Ökning budgettram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	3,7	2,8	1,9	1,6	1,6
% Ökning	3,7%	3,3%	1,5%	2,5%	2,1%

Kulturnämnden (stadsarkivet), mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	9,0	9,6	9,7	11,0	11,3
Volymökningar	0,1				
Upphandling nytt e-arkiv 2022, engångssatsning	0,3	-0,3			
Systembyte e-arkiv		0,2	1,2	0,2	-1,6
Utökning personalstyrka elektroniska handlingar					
Effekt nytt pensionsavtal		0,1			
Pris och lönekomensation	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
Årets budget	9,6	9,7	11,0	11,3	9,9
Ökning budgettram	0,6	0,1	1,3	0,4	-1,4
Ökning budgettram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	0,4	-0,1	1,2	0,2	-1,6
% Ökning	6,7%	1,0%	13,2%	3,4%	-12,7%

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen består av elva förtroendevalda revisorer som väljs av kommunfullmäktige. Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning och kontroll av den kommunala verksamheten som bedrivs i nämnder och styrelser. Revisionen granskar och prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisionen har också som uppdrag att på samma sätt granska verksamheten i stadens aktiebolag, kommunalförbund och stiftelser genom lekmanarevisorerna. Kommunrevisionen ska ge kommunfullmäktige underlag för ansvarsprövning av kommunstyrelsen, nämnder och enskilda förtroendevalda. Varje revisor är självständig i förhållande till övriga revisorer och utgör en egen myndighet.

Kommunrevision, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	4,8	4,9	5,3	5,2	5,3
Överlappning revisorer, 3 månader		0,2	-0,2		
Nytt avtal (sakkunniga revisorer)		0,3			
Effekt nytt pensionsavtal		0,0			
Pris och lönekomensation	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Årets budget	4,9	5,3	5,2	5,3	5,4
Ökning budgetram	0,1	0,4	-0,1	0,1	0,1
Ökning budgetram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	0,0	0,4	-0,2	0,0	0,0
% Ökning	2,1%	9,0%	-2,5%	1,8%	1,2%

Valnämnden

Valnämnden är lokal valmyndighet och fullgör uppgifter i enlighet med vallagen. Det innebär organisering, samordning och genomförande av allmänna val till riksdag, kommun och region samt val till Europaparlamentet.

Valnämnden, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	6,3	6,8	2,3	6,8	3,0
Folkomröstning om Västerås flygplats	-4,0				
Val till riksdag, kommun och region (Sverige val)	4,5	-4,5			4,8
EU-val 2024			4,5	-4,5	
Satsning mellanvalsår (ta fram förslag på nya valdistrikt inför val 2026)				0,7	
Effekt nytt pensionsavtal					
Pris och lönekomensation					
Årets budget	6,8	2,3	6,8	3,0	7,8
Ökning budgettram	0,5	-4,5	4,5	-3,8	4,8
Ökning budgettram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	0,5	-4,5	4,5	-3,8	4,8
% Ökning	7,9%	-66,2%	195,7%	-55,9%	160,0%

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har till uppgift att kontrollera förmyndarskap, godmanskap och förvaltarskap i enlighet med föräldrabalken. Huvudsyftet med överförmyndarnämndens verksamhet är att säkerställa att huvudmannens rättigheter blir tillgodosedda.

Överförmyndaren, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Budget föregående år	15,3	15,8	16,5	16,9	17,4
Volymökning handlägningsärenden	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2
Höjning grundarvode till ställföreträdare, närma sig riket					
Förhöjt arvode, komplexa uppdrag					
Höjt arvode till professionella ställföreträdare					
Utökning handläggare					
Utbildning handläggare					
Utbildning ställföreträdare, lagkrav		0,1			
Effekt nytt pensionsavtal		0,3			
Pris och lönekomensation	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Årets budget	15,8	16,5	16,9	17,4	17,9
Ökning budgettram	0,5	0,7	0,4	0,5	0,5
Ökning budgettram exkl pris och lönekomensation samt effekt nytt pensionavtal	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
% Ökning	3,3%	4,5%	2,3%	2,9%	3,0%

Stadsgemensamma kostnader

Stadsgemensamma kostnader är kostnader som inte tillhör någon enskild nämnds ansvar. Det omfattar framförallt kostnaden för Mälardalens brand- och räddningsförbund, externt finansnetto för internbanken, pensionsfond, Asköviksfond och kulturfonden. Interna ränteintäkter är den del av kapitalkostnaden som nämnder betalar för aktiverade investeringar.

Fastighetsnämndens avkastningskrav motsvarar det resultat fastighetsnämnden har för tomträttsverksamhet, externt uthyrda skollokaler och verksamhetslokaler, markförvaltning och vid uthyrning av särskilda boenden. Resultatkravet ses över årligen och kan behöva minska i takt med att tomträtterna säljs.

I stadsgemensamma kostnader redovisas skillnaden mellan nämndernas redovisade personalomkostnadspålägg och verklig arbetsgivaravgift och pensionskostnad för pensionärer. Förändringar av Västerås stads semesterlöneskuld redovisas på stadsgemensamma kostnader.

Utöver detta finns en budget för miljöskuld/rivning/sanering, budget för ökad internhyra, anslag för att finansiera upprustning av Mariaberget, budgetpost för eventuella kostnadsökningar för flyktingar från Ukraina, budgetreserv för att kunna finansiera detaljplanekostnader innan projekt identifierats, medel för samfinansiering i EU-projekt.

Förändring av stadsgemensamma kostnader inför 2023:

Bidraget till Räddningstjänsten Mälardalen räknas upp med pris och löner enligt PKV index, inför 2023 så föreslås uppräknig av PKV ske med ca 50%. Detta för att matcha kompensationen som stadens egna verksamheter får.

Den kommungemensamma budgetreserven tas bort inför 2023.

En budgettram för att finansiera detaljplanekostnader där projekt inte ännu hunnit identifieras föreslås.

En budgettram om 5 miljoner för miljöskulder, rivning och sanering finns för att kunna finansiera behov som uppstår under året. Det gäller främst mark, gator och parker och inte fastigheter.

Pensionsutbetalningarna av ansvarsförbindelsen bedöms öka enligt senaste KPA prognoserna, ökningen beror på den höga inflationen och motsvarar 27 mnkr inför 2023.

Ränteintäkterna bedöms öka i takt med att investeringskostnaderna ökar.

2022-09-15

Kostnaderna ökar med 11 mnkr för att täcka Västerås stads andel av bidraget till Västerås flygplats. Västerås och Region Västmanland äger Flygplatsen med 50% vardera sedan 2022. Kostnaden täcks av ökad utdelning från Stadshus AB.

Intäkt som tidigare budgeterats för att kunna dela ut generellt bidrag till Äldrenämnden tas bort då ramtilldelning föreslås att plockas bort från ram. Äldrenämnden får intäkten direkt via externt bidrag from 2023.

Stadsgemensamma kostnader, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Räddningstjänsten Mälardalen	100,5	102,6	105,6	108,4	111,5
Kommungemensam reserv	12,0			35,0	30,0
Reserv för höjda elpriser efter 2023			15,8	15,8	15,8
Scenkonstbiennal	2,0				
Detaljplaner, kostnader innan projektidentifiering	10,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Styckebyggartomter	10,0				
Livsmedelskontroller	0,5				
Samordnad varudistribution samt ekosystemtjänster	2,0				
Västerås klimatlöfte	1,5				
Universitetssatsning	2,0				
Medfinansiering projekt, bekämpning av sjögull		0,2	0,2	0,2	0,2
Ökad kostnad Flygplats (50% ägande)		11,0	11,0	11,0	11,0
Ökad internhyra	10,0	10,0	16,5	16,5	16,5
Kapitalkostnad strategiska investeringar					
Riktad lönesatsning för jämställdhet, fördelas via KS/AG	5,0				
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	200,0	227,0	190,0	192,0	192,0
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Hem-PC kostnad	4,0	2,9			
Markhyra, Mälarenergi	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Interna ränteintäkter	-84,5	-110,0	-125,0	-160,0	-180,0
Avkastningskrav fastighetsnämnden	-62,3	-63,6	-63,7	-64,1	-62,5
Statsbidrag äldreomsorgssatsning	-59,0				
Gemensam innovation och utvecklingsbudget					
Anslag för att finansiera drift och investeringar i Mariaberget		6,3	6,3	6,4	6,3
Tillfälliga generella bidrag, flyktingmedel Ukraina		3,9			
Årets budget	160,5	199,1	165,5	170,0	149,6
Förändring budgetram		38,6	-33,6	4,5	-20,4
% Ökning		19,4%	-20,3%	2,7%	-13,6%

2022-09-15

Stadsgemensamma kostnader, förändringar mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Räddningstjänsten Mälardalen	1,5	2,1	3,0	2,8	3,1
Kommungemensam reserv	0,6	-12,0		35,0	-5,0
Reserv för höjda elpriser efter 2023			15,8		
Scenkonstbiennial		-2,0			
Detaljplaner, kostnader innan projektidentifiering		-8,0			
Styckebyggartomter	10,0	-10,0			
Livsmedelskontroller	0,5	-0,5			
Samordnad varudistribution samt ekosystemtjänster	2,0	-2,0			
Västerås klimatlöfte	1,5	-1,5			
Universitetssatsning	2,0	-2,0			
Medfinansiering projekt, bekämpning av sjögull		0,2			
Ökad kostnad Flygplats (50% ägande)		11,0			
Ökad internhyra	10,0		6,5		
Kapitalkostnad strategiska investeringar	-25,7				
Riktad lönesatsning för jämställdhet, fördelas via KS/AG		-5,0			
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner	11,0	27,0	-37,0	2,0	
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld					
Hem-PC kostnad		-1,1	-2,9		
Markhyra, Mälarenergi	-0,1				
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm					
Interna ränteintäkter	-13,8	-25,5	-15,0	-35,0	-20,0
Avkastningskrav fastighetsnämnden		-1,3	-0,1	-0,4	1,6
Statsbidrag äldreomsorgssatsning		59,0			
Gemensam innovation och utvecklingsbudget					
Anslag för att finansiera drift och investeringar i Mariaberget		6,3		0,1	-0,1
Tillfälliga generella bidrag, flyktingmedel Ukraina		3,9	-3,9		
Årets budget	-0,5	38,6	-33,6	4,5	-20,4

Finansiella rapporter och tabeller

Resultatbudget, mnkr

Resultaträkning, mnkr	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	1 980,9	2 465,2	2 502,2	2 539,8	2 577,9
Verksamhetens kostnader	-10 796,6	-11 687,1	-11 971,9	-12 379,0	-12 779,0
Avskrivningar	-605,0	-633,2	-709,5	-789,1	-879,0
Verksamhetens nettokostnad	-9 420,8	-9 855,0	-10 179,2	-10 628,3	-11 080,1
Skatteintäkter not 1	7 829,1	8 297,2	8 662,1	9 050,5	9 382,7
Generella statsbidrag och utjämning not 1	1 746,9	1 754,0	1 825,4	1 925,1	2 049,6
Verksamhetens resultat	155,2	196,2	308,3	347,3	352,2
Finansiella intäkter not 2	174,4	379,0	433,2	434,1	446,2
Finansiella kostnader not 3	-180,2	-424,2	-483,4	-503,8	-513,5
Summa finansnetto	-5,8	-45,2	-50,2	-69,7	-67,3
Resultat efter finansiella poster	149,4	151,0	258,1	277,6	284,9
Resultat i förhållande till skatteintäkter (%)	1,6%	1,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Noter till resultatbudget, mnkr

Not 1 Kommunalbeskattning, generella statsbidrag och utjämning	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skatteintäkter	7 829,1	8 297,2	8 662,1	9 050,5	9 382,7
Inkomstutjämning	1 234,5	1 378,7	1 494,0	1 626,3	1 757,4
Kostnadsutjämning	-66,3	-45,4	-69,8	-81,6	-92,1
Regleringspost	394,3	240,9	235,8	216,4	221,8
Införandebidrag	20,4	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	-105,7	-120,6	-121,9	-123,3	-124,7
Generella bidrag	0,0	13,2	0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	269,7	287,2	287,2	287,2	287,2
Summa	9 576,0	10 051,2	10 487,5	10 975,6	11 432,3
Ökning jfr bud	497,6	475,2	436,3	488,1	456,7
Ökning (%)	5,5%	5,0%	4,3%	4,7%	4,2%

Not 2 Finansiella intäkter	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Utdelning kommunala bolag	28,8	63,4	55,4	55,4	55,4
Utdelning kulturfonden	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ränteintäkter, internbanken	142,6	315,6	377,8	378,7	390,8
Summa externa finansiella intäkter	174,4	379,0	433,2	434,1	446,2

Not 3 - Finansiella kostnader	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Räntekostnader, internbanken	-99,0	-307,6	-400,1	-424,0	-439,5
Räntekostnader, pensionsavsättning	-12,0	-49,5	-22,5	-25,6	-26,2
Finansiell leasing, fastigheter	-66,8	-67,1	-60,9	-54,3	-47,8
Övriga räntekostnader, bankkostnader	-2,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa externa finansiella kostnader	-180,2	-424,2	-483,4	-503,8	-513,5

Kommentar:

Utdelning från kommunala bolag bedöms ligga kvar på samma nivå för hela planeringsperioden.

Nämndernas driftbudgetramar, mnkr

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Förskolenämnden	1 075,1	1 120,8	1 161,1	1 220,7	1 259,5
Grundskolenämnden	2 249,9	2 354,7	2 427,1	2 549,8	2 686,8
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	918,1	960,8	983,7	1 005,4	1 028,7
Skultuna kommundelsnämnd	129,4	137,3	141,5	153,1	171,5
Äldrenämnden	1 802,3	1 835,1	1 926,5	2 003,4	2 099,5
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	927,0	969,4	997,3	1 035,3	1 070,9
Individ- och familjenämnden	923,8	955,7	978,2	1 010,1	1 041,8
Överförmyndarnämnden	15,8	16,5	16,9	17,4	17,9
Kulturnämnden, kulturverksamheten	201,4	208,0	211,0	216,2	220,7
Kulturnämnden, Stadsarkivet	9,6	9,7	11,0	11,3	9,9
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	302,7	344,0	344,5	354,6	389,5
Tekniska nämnden	517,9	570,3	594,0	631,6	662,0
Byggnadsnämnden	29,2	41,9	42,8	38,5	39,7
Miljö- och konsumentnämnden	23,2	26,9	28,8	30,6	32,0
Kommunstyrelsen	219,4	243,7	240,8	251,8	261,0
Kommunrevisionen	4,9	5,3	5,2	5,3	5,4
Valnämnden	6,8	2,3	6,8	3,0	7,8
Delsumma Nämnder	9 356,5	9 802,5	10 117,0	10 538,2	11 004,5
Fastighetsnämnden övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastighetsnämnden, exploatering	-30,0	-30,0	-20,0	0,0	0,0
Delsumma Fastighetsnämnden	-30,0	-30,0	-20,0	0,0	0,0
Stadsgemensamma kostnader	160,5	199,1	165,5	170,0	149,6
Verksamhetens nettokostnad innan justeringsposter	9 487,0	9 971,6	10 262,5	10 708,2	11 154,2
Delsumma justering externa finansiella poster	-66,2	-116,6	-83,3	-79,9	-74,0
Verksamhetens nettokostnad - efter justering för finansiella poster	9 420,8	9 855,0	10 179,2	10 628,3	11 080,1
Skatteintäkter	7 829,1	8 297,2	8 662,1	9 050,5	9 382,7
Generella statsbidrag och utjämning	1 746,9	1 754,0	1 825,4	1 925,1	2 049,6
Totala skatteintäkter	9 576,0	10 051,2	10 487,5	10 975,6	11 432,3
Årets resultat exkl finansiella poster	155,1	196,2	308,3	347,3	352,2
Finansiella intäkter	174,4	379,0	433,2	434,1	446,2
Finansiella kostnader	-180,2	-424,2	-483,4	-503,8	-513,5
Summa finansnetto	-5,8	-45,2	-50,2	-69,7	-67,3
Årets resultat inkl finansiella poster	149,3	151,0	258,1	277,6	284,9
Årets resultat i % av skatter generella bidrag	1,6%	1,5%	2,5%	2,5%	2,5%

2022-09-15

Detaljerad uppräknig av ram inför 2023, mnkr

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2022	Demografi och volym (100% komp)*	Hyra/kapitalkostnad (90% komp)	Övrig driftkostnad investeringar (90% komp)	Övriga kostnader (ej komp)*	Tidigare beslutade satsningar (100% komp)	Riktad satsning - äldreomsorg	Pris och lön (ca 50%)	Pensionskostnad (ca 50%)	Prioritering/Omprioritering	Budget 2023
Förskolenämnden	1 075,1	-4,6	13,3	5,0	-0,2	2,9		19,8	9,5		1 120,8
Grundskolenämnden	2 249,9	11,5	22,4	6,1	-0,9	1,7		38,5	25,4		2 354,7
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	918,1	12,6	2,0	0,7	-0,6	1,5		16,8	9,6		960,8
Skultuna kommundelsnämnd	129,4	0,6	1,1	0,0	0,0	0,2		3,1	2,9		137,3
Äldrenämnden	**1 802,3	28,0	2,0	9,0	11,3	2,0	** -59,0	25,0	14,6		1 835,1
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	927,0	18,0	0,8	5,4	0,0	0,5		10,3	7,4		969,4
Individ- och familjenämnden	923,8	*13,3	1,8	0,0	0,0	0,8		8,7	7,2		955,7
Överförmyndarnämnden	15,8	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0		0,2	0,3		16,5
Kulturnämnden, kulturverksamheten	201,4	*0,8	1,2	0,2	0,0	0,7		2,2	1,5		208,0
Kulturnämnden, Stadsarkivet	9,6	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,3		0,1	0,1		9,7
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	302,7	*6,2	2,6	3,7	0,7	1,6		25,0	1,6		344,0
Tekniska nämnden	517,9	3,7	12,6	0,0	31,5	0,2		2,5	1,9		570,3
Byggnadsnämnden	29,2	0,0	0,0	0,0	10,0	0,2		1,1	1,4		41,9
Miljö- och konsumentnämnden	23,2	0,6	0,0	0,0	2,0	0,0		0,6	0,5		26,9
Kommunstyrelsen	219,4	0,0	2,7	0,0	1,0	11,8		3,9	4,9		243,7
Kommunrevisionen	4,9	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0		0,0	0,0		5,3
Valnämnden	6,8	-4,5	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		2,3
Delsumma Nämnder	9 357	86	63	30	56	24	-59	158	89	0	9 803
Skilnad mot behov, inkl centrala budgetposter		-21	-7	-3	-107	0	0	-106	-99	0	-344

*Undantag specifika poster

**Efter avdrag -59 mnkr: Äldreomsorgslyftet övergår från ram till egen finansiering via riktade statsbidrag, om ram 2022 minskar med samma summa så är total ökning jämfört med föregående år 92 mnkr.

Tidigare beslutade satsningar, mnkr

Beslutad satsning/kostnadsökning	Ingår i budgetram för	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Totalt 2023–2026
Detaljplaner	Byggnadsnämnden			-10,0			-10,0
Fredriksbergsbadet	NIF	3,4					0,0
Scenkonstbiennial	Stadsgemensamma kostnader	2,0	-2,0				-2,0
SM-Veckan	NIFF			5,0	-5,0		0,0
Trygghetskapande insatser (två tjänster)	Kommunstyrelsen	5,0		-5,0			-5,0
Upphandling ekonomisystem, ettårs satsning	Kommunstyrelsen		-1,0				-1,0
Stärkt krisberedskap, minskning tidigare satsning	Kommunstyrelsen		-1,2	-0,3			-1,5
Rudbeckius 400-årsjubileum, minskning flerårs satsning	Kommunstyrelsen		-0,2	-0,4			-0,6
Årets stadskärna, minskning flerårs satsning	Kommunstyrelsen		-0,6				-0,6
Upphandling nytt e-arkiv 2022, engångssatsning	Kulturnämnden, stadsarkiv	0,3	-0,3				-0,3
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Grundskolenämnden		1,0				1,0
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Utb- och arbetsmarknadsnämnd		0,4				0,4
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Individ och familjenämnden		0,7				0,7
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Kulturnämnden, kulturverksamhet		0,6				0,6
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Äldrenämnden		1,9				1,9
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Nämnden för pers. med funktionsnedättning		0,3				0,3
Riktad lönesatsning för jämställdhet 2022	Skultuna kommunalnämnd		0,1				0,1
Justering ram pga överflytt av VMNAB	NIFF		1,5				1,5
Justering ram pga överflytt av VMNAB	Utb- och arbetsmarknadsnämnd		0,8				0,8
Justering ram pga överflytt av VMNAB	Kommunstyrelsen		11,3				11,3
Samordningsfunktion för näringsetableringar (en tjänst)	Kommunstyrelsen		2,0				2,0
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Kommunstyrelsen		1,5				1,5
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Byggnadsnämnden		0,2				0,2
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Förskolenämnden		0,2				0,2
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Grundskolenämnden		0,2				0,2
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Individ och familjenämnden		0,1				0,1
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Kulturnämnden, kulturverksamhet		0,1				0,1
Reviderade arvoden till förtroendevalda	NIFF		0,1				0,1
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Nämnden för pers. med funktionsnedättning		0,1				0,1
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Skultuna kommunalnämnd		0,1				0,1
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Tekniska nämnden		0,2				0,2
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Utb- och arbetsmarknadsnämnd		0,1				0,1
Reviderade arvoden till förtroendevalda	Äldrenämnden		0,1				0,1
Styckebyggartomter	Stadsgemensamma kostnader	10,0	-10,0				-10,0
Livsmedelskontroller	Stadsgemensamma kostnader	0,5	-0,5				-0,5
Samordnad varudistribution samt ekosystemtjänster	Stadsgemensamma kostnader	2,0	-2,0				-2,0
Västerås klimatlöfte	Stadsgemensamma kostnader	1,5	-1,5				-1,5
Universitetssatsning	Stadsgemensamma kostnader	2,0	-2,0				-2,0
Ökad vistelsetid förskola	Förskolenämnden	2,5	2,5				2,5
Utökad olycksfallsförsäkring	Förskolenämnden		0,2				0,2
Utökad olycksfallsförsäkring	Grundskolenämnden		0,5				0,5
Utökad olycksfallsförsäkring	Utb- och arbetsmarknadsnämnd		0,2				0,2
Utökad olycksfallsförsäkring	Nämnden för pers. med funktionsnedättning		0,1				0,1
Summa kostnad		29,2	5,8	-10,7	-5,0	0,0	-9,9

Kassaflödesanalys, mnkr

Kassaflödesanalys, mnkr	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Finansiering						
Årets budgeterade resultat	204	308	347	352	298	1 510
Årets resultat finansiella poster	-53	-50	-70	-67	0	-240
Likviditetspåverkan exploateringsverksamhet	-138	123	10	3	-38	-40
Justering för avskrivningar	633	709	789	879	928	3 938
Justering för finansiell leasing	-180	-178	-161	-156	-142	-816
Justering exloatering	-30	-20	0	0	0	-50
Justering för förändring pensionsavsättning	165	87	37	47	47	382
Summa finansiering	600	980	953	1 059	1 093	4 685
Investeringsverksamhet						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 954	-2 159	-2 130	-1 516	-1 091	-8 850
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	100	100	100	100	100	500
Investering i aktier och andelar						
Summa Investeringsverksamhet	-1 854	-2 059	-2 030	-1 416	-991	-8 350
Upplåning						
Upplåning	1 254	1 079	1 077	358	-102	3 666
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	1 254	1 079	1 077	358	-102	3 666
Årets kassaflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Likvida medel vid årets början	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Likvida medel vid årets slut	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Självfinansieringsgrad	32%	48%	47%	75%	110%	56%

Bedömningen är att investeringarna inkl försäljning av materiella anläggningstillgångar kommer omfatta 8,4 mdr under åren 2023–2027. Lånenivån blir därmed cirka 3,7 mdr förutsatt en bibehållen likviditet om 1,2 mdr mellan åren 2023–2027. Vilket behövs för att Västerås ska behålla sitt kreditbetyg. Det förutsätter också en resultatnivå om minst 2,5% from 2024 och framåt, samt att resultatet 2023 bibehålls. Inkluderas prognosen för 2022 för den egna belåningen så är lånenivån uppe på 4,7 mdr ackumulerat 2027. Nettobelåningen motsvarar då 3,5 mdr.

Kassaflödesanalys, mnkr	2028	2029	2030	2031	2032	2023-2032
Finansiering						
Årets budgeterade resultat	311	325	337	349	362	3 194
Årets resultat finansiella poster	0	0	0	0	0	-240
Likviditetspåverkan exploateringsverksamhet	14	10	-7	-83	-83	-189
Justering för avskrivningar	968	1 008	1 048	1 088	1 128	9 177
Justering för finansiell leasing	-142	-142	-142	-142	-142	-1 526
Justering exploatering	0	0	0	0	0	-50
Justering för förändring pensionsavsättning	47	47	47	47	47	618
Summa finansiering	1 198	1 248	1 283	1 259	1 312	10 984
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 325	-1 401	-1 380	-830	-967	-14 754
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	100	100	100	100	100	1 000
Investering i aktier och andelar						
Summa Investeringsverksamhet	-1 225	-1 301	-1 280	-730	-867	-13 754
Upplåning	27	53	-2	-529	-445	2 771
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	27	53	-2	-529	-445	2 771
Årets kassaflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Likvida medel vid årets början	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Likvida medel vid årets slut	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Självfinansieringsgrad	98%	96%	100%	172%	151%	80%

Bedömningen är att investeringarna inkl försäljning av materiella anläggningstillgångar kommer omfatta 13,8 mdr under åren 2023–2032. Lånenivån blir därmed cirka 2,8 mdr förutsatt en bibehållen likviditet om 1,2 mdr mellan åren 2023–2032. Vilket behövs för att Västerås ska behålla sitt kreditbetyg. Det förutsätter också en resultatnivå om minst 2,5% from 2024 och framåt, samt att resultatet 2023 bibehålls. Inkluderas prognosen för 2022 för den egna belåningen så är lånenivån uppe på 3,7 mdr ackumulerat 2032. Nettobelåningen motsvarar då 2,6 mdr.

2022-09-15

Befolkningsutveckling enligt befolkningsprognos - Mars 2022

Demografi	Utfall	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Ökning 2021-2032	Ökning (%)
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032			
1-5 år	9 387	9 349	9 351	9 324	9 311	9 395	9 554	9 697	9 872	10 050	10 235	10 380	993	11%	
6-15 år	18 760	18 964	19 137	19 423	19 665	19 806	19 910	20 039	20 154	20 236	20 403	20 540	1 780	9%	
16-18 år	5 555	5 635	5 791	5 830	5 868	5 937	6 043	6 132	6 171	6 253	6 279	6 334	779	14%	
19-64 år	91 014	92 079	93 121	94 311	95 471	96 722	97 802	98 754	99 643	100 315	101 154	101 931	10 917	12%	
65-79 år	21 865	21 906	21 874	21 685	21 615	21 564	21 559	21 760	22 098	22 548	23 033	23 459	1 594	7%	
80+ år	8 568	8 904	9 296	9 826	10 261	10 740	11 155	11 489	11 773	11 976	12 100	12 197	3 629	42%	
Totalt antal invånare	156 838	158 585	160 318	162 165	163 999	166 015	167 917	169 804	171 683	173 388	175 225	176 873	20 035	13%	
Befolkningsförändring	1 287	1 747	1 733	1 847	1 834	2 017	1 902	1 887	1 879	1 704	1 838	1 648			
Befolkningsförändring %	0,8%	1,1%	1,1%	1,2%	1,1%	1,2%	1,1%	1,1%	1,1%	1,0%	1,1%	0,9%			

Elevantal budget 2023 samt planering, antal

Barn och elevantal (total)	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Förändring 2022-2026
Förskola	8 521	8 572	8 632	8 592	8 579	8 576	8 652	8 772	20
<i>varav Skultuna</i>	263	270	255	255	237	232	245	245	-10
Förskoleklass	1 859	1 859	1 883	1 907	1 938	1 959	1 944	1 913	61
Årskurs 1-6	11 057	11 119	11 198	11 253	11 364	11 492	11 641	11 731	443
Årskurs 7-9	5 446	5 526	5 455	5 542	5 632	5 736	5 805	5 876	350
Särskola	241	254	278	258	261	265	268	270	-10
Grundskola totalt	18 603	18 758	18 814	18 960	19 195	19 452	19 658	19 790	844
<i>varav Skultuna</i>	578	595	599	599	624	631	640	640	41
Fritidshem	7 026	6 899	6 699	6 814	6 882	6 969	7 043	7 051	344
<i>varav Skultuna</i>	291	282	262	251	251	242	242	242	-20
Gymnasieskola	5 590	5 730	5 601	5 718	5 815	5 852	5 909	5 994	308
Gymnasiesärskola	124	130	134	142	144	145	147	149	13
Gymnasie totalt	5 714	5 860	5 735	5 860	5 959	5 997	6 056	6 143	321
Barn och elever totalt exkl fritidshem	32 838	33 190	33 181	33 412	33 733	34 025	34 366	34 705	1 185
Ökning barn- och elevantal exkl fritidshem		352	-9	231	321	292	341	339	

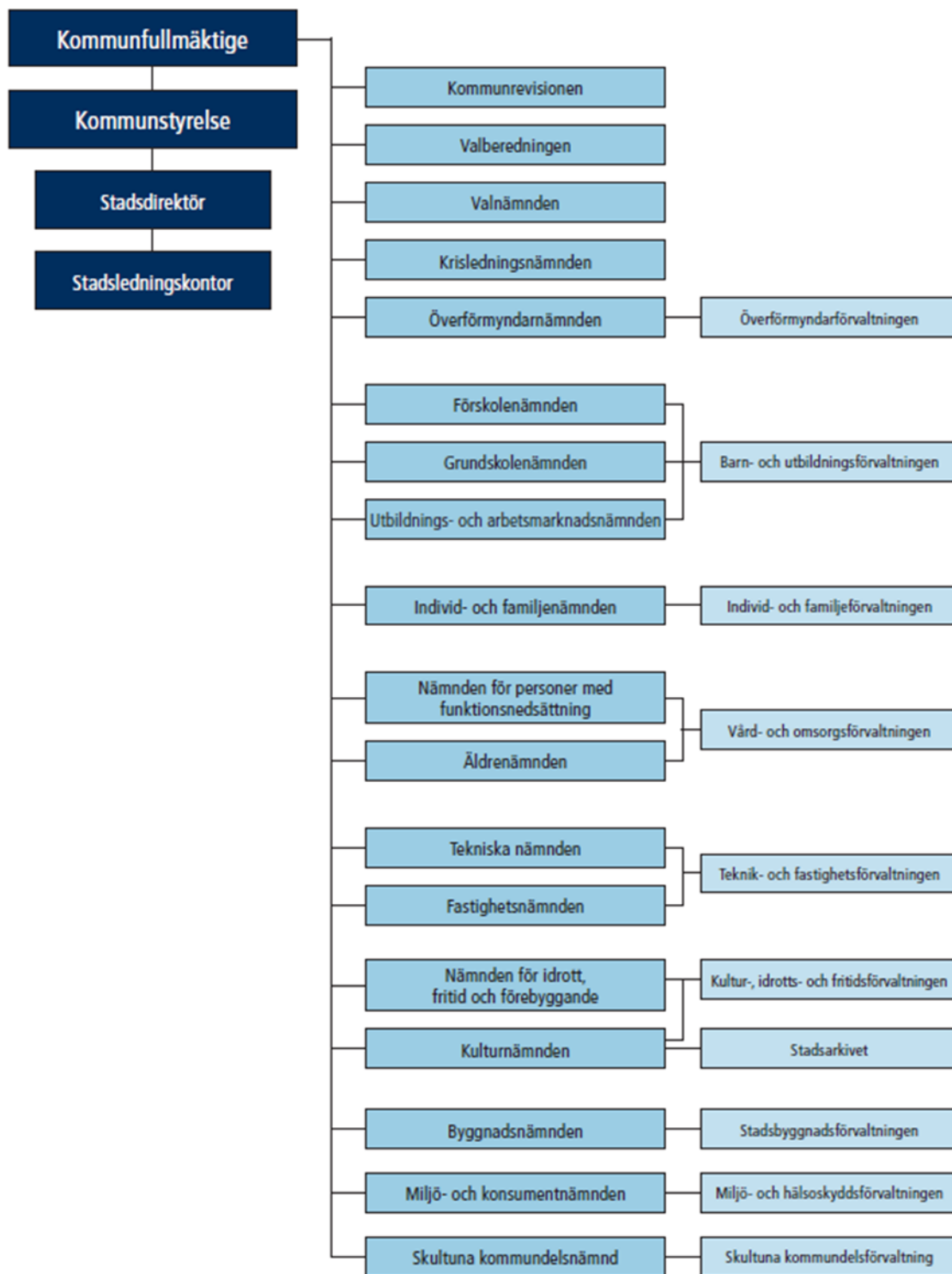
Investeringsplan 2023-2032, mnkr

Nämndernas investeringsbudget, mnkr	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Totalt 2023-2027	Totalt 2028-2032
Fastighetsnämnden	1 256,7	1 386,3	1 341,9	852,7	698,1	983,6	957,6	722,0	539,7	613,5	5 535,7	3 816,5
Fastighetsnämnden, projekt Mälarporten	-33,5	95,5	122,5	181,1	-96,6	-109,4	-16,2	210,8	-156,2	-76,7	269,0	-147,8
Kommunstyrelsen	21,0	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	79,8	73,5
Förskolenämnden	18,2	29,6	22,5	13,2	9,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	92,5	70,0
Grundskolenämnden	37,7	25,4	62,7	23,2	22,5	28,0	28,0	28,0	28,0	28,0	171,5	140,0
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	13,7	15,1	6,0	5,0	11,6	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	51,4	42,0
Skultuna kommundelsnämnd	1,0	9,0	5,0	1,0	1,0	2,5	1,0	1,0	1,0	1,0	17,0	6,5
Äldrenämnden	12,0	2,8	8,4	8,4	8,4	2,8	8,4	2,8	8,4	2,8	40,0	25,2
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1,9	1,3	1,7	1,3	1,3	1,7	1,3	1,7	1,7	1,3	7,6	7,7
Individ- och familjenämnden	6,5	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	13,2	8,4
Kulturnämnden	13,5	7,0	7,0	9,8	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	14,7	47,8	56,7
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	40,4	48,7	23,0	4,9	11,9	13,3	18,2	23,1	4,9	5,6	128,9	65,1
Tekniska nämnden, ordinarie investeringar	39,7	24,9	27,9	28,6	33,9	30,6	30,2	29,3	30,6	31,0	154,9	151,7
Tekniska nämnden, gatuunderhållsinvesteringar	52,0	37,1	37,8	38,5	39,2	39,9	40,6	41,3	42,0	42,7	204,6	206,5
Tekniska nämnden, strategiska investeringar	97,6	201,8	194,1	198,5	195,0	193,0	191,0	191,5	197,0	197,5	887,0	970,0
Tekniska nämnden, övriga	2,5	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	9,5	8,8
Byggnadsnämnden	1,5	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0
Summa investering exkl. exploatering	1 582,4	1 904,2	1 878,6	1 384,4	963,9	1 237,0	1 311,2	1 302,5	748,0	901,9	7 713,5	5 500,7
Fastighetsnämnden, exploatering	322,0	205,0	201,0	82,0	77,0	38,0	40,0	28,0	32,0	15,0	887,0	153,0
Fastighetsnämnden, strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	250,0	250,0
Summa exploatering och markförvärv	372,0	255,0	251,0	132,0	127,0	88,0	90,0	78,0	82,0	65,0	1 137,0	403,0
SUMMA INVESTERINGAR	1 954,4	2 159,2	2 129,6	1 516,4	1 090,9	1 325,0	1 401,2	1 380,5	830,0	966,9	8 850,5	5 903,7

Investeringsplan fastighetsnämnden 2023-2032, mnkr

Fastighetsnämnden, investering per verksamhet, mnkr	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Totalt 2023-2027	Totalt 2028-2032
Grundskola (inkl. Skultuna kommunalnämnd)	581,3	796,4	668,2	276,5	100,5	378,7	298,2	217,7	217,7	217,7	2 422,8	1 330,0
Grundskola - GSN	468,3	696,4	573,2	276,5	100,5	378,7	298,2	217,7	217,7	217,7	2 114,8	1 330,0
Grundskola - SKN	113,0	100,0	95,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	308,0	0,0
Förskola (inkl. Skultuna kommunalnämnd)	234,5	267,8	254,2	169,1	87,9	165,9	150,2	32,9	32,9	32,9	1 013,4	414,8
Förskola - FSN	208,5	215,3	221,2	169,1	87,9	165,9	150,2	32,9	32,9	32,9	901,9	414,8
Förskola - SKN	26,0	52,5	33,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	111,5	0,0
Gymnasieskola	147,5	42,7	4,2	5,6	266,7	161,7	4,2	4,2	4,2	4,2	466,7	178,5
Idrottsfastigheter	66,0	46,3	114,8	149,1	128,6	71,9	191,1	273,0	103,6	0,0	504,8	639,6
Idrottsfastigheter - NIFF	63,0	44,8	114,8	149,1	103,6	46,9	191,1	273,0	103,6	0,0	475,3	614,6
Idrottsfastigheter - SKN	3,0	1,5	0,0	0,0	25,0	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,5	25,0
Kulturfastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	18,6	116,2	113,8	0,0	1,1	72,5	18,6	303,5
Boenden	52,4	72,0	131,2	97,9	29,3	29,3	134,3	134,3	134,3	239,3	382,9	671,7
Boenden - Äldrenämnden	6,8	38,3	108,3	71,9	3,3	3,3	108,3	108,3	108,3	213,3	228,7	541,6
Boenden - Nämnden för personer med funktionsned.	26,3	29,2	18,4	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	116,9	107,6
Boenden - Individ och familj	19,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	37,3	22,4
Övriga fastighetsinvesteringar	109,0	95,2	126,0	119,0	37,1	25,9	25,9	25,9	25,9	25,9	486,3	129,5
Hamnens utveckling	8,0	18,5	23,2	15,0	9,0	9,0	12,0	9,0	9,0	10,0	73,7	49,0
Extern hyra, hamnen	58,0	47,5	20,2	20,5	20,5	25,0	28,0	25,0	11,0	11,0	166,7	100,0
Projekt Mälarpporten (Resecentrum, Etapp 1)*	-33,5	95,5	122,5	181,1	-96,6	-109,4	-16,2	210,8	-156,2	-76,7	269,0	-147,8
Summa investering exkl. exploatering	1 223,2	1 481,8	1 464,4	1 033,8	601,5	874,2	941,4	932,8	383,4	536,7	5 804,7	3 668,6
Fastighetsnämnden, exploatering	322,0	205,0	201,0	82,0	77,0	38,0	40,0	28,0	32,0	15,0	887,0	153,0
Fastighetsnämnden, strategiska markförvärv	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	250,0	250,0
Summa exploatering och markförvärv	372,0	255,0	251,0	132,0	127,0	88,0	90,0	78,0	82,0	65,0	1 137,0	403,0
SUMMA INVESTERINGAR FASTIGHETSNÄMNDEN	1 595,2	1 736,8	1 715,4	1 165,8	728,5	962,2	1 031,4	1 010,8	465,4	601,7	6 941,7	4 071,6

Västerås stads organisationsschema

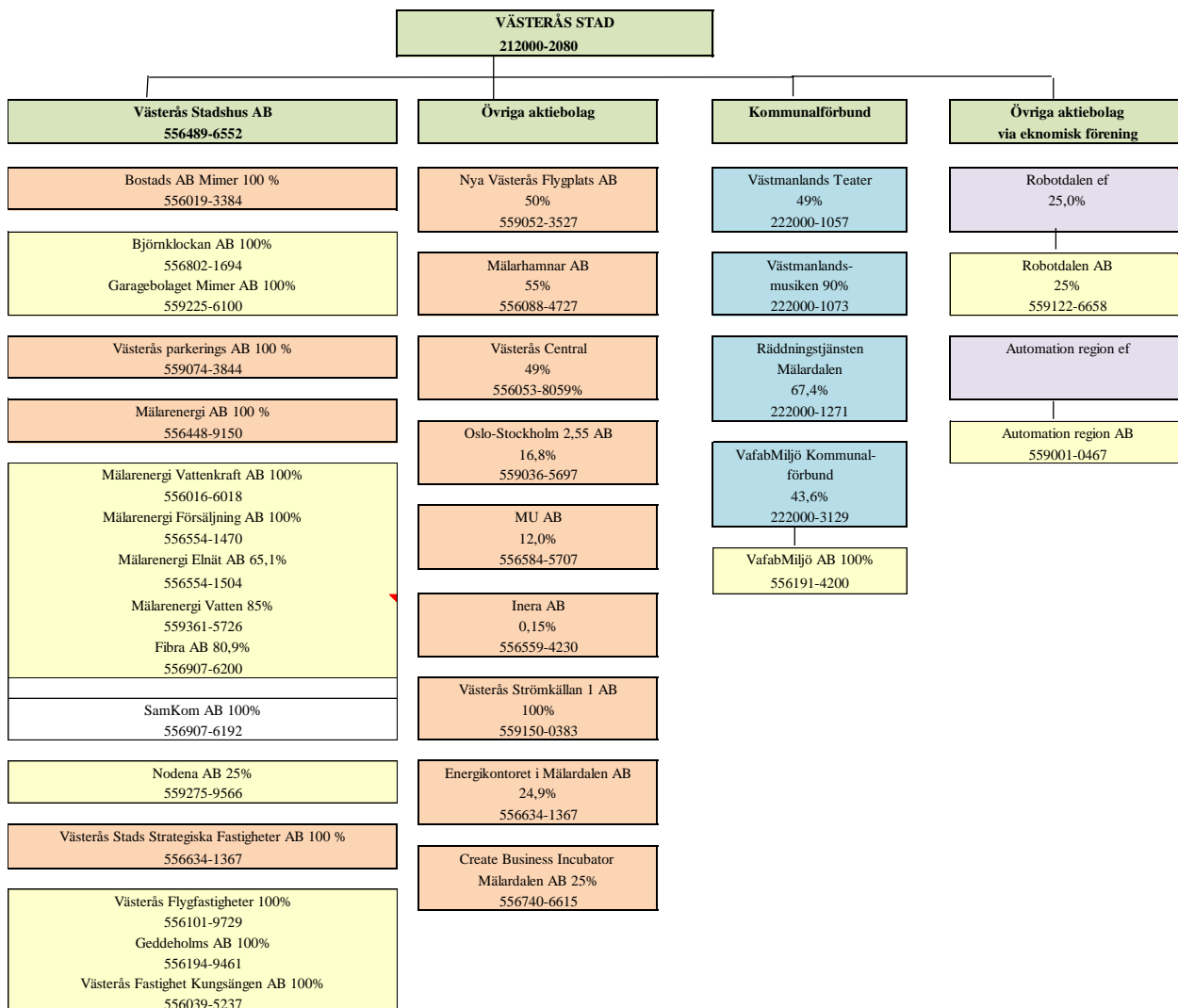

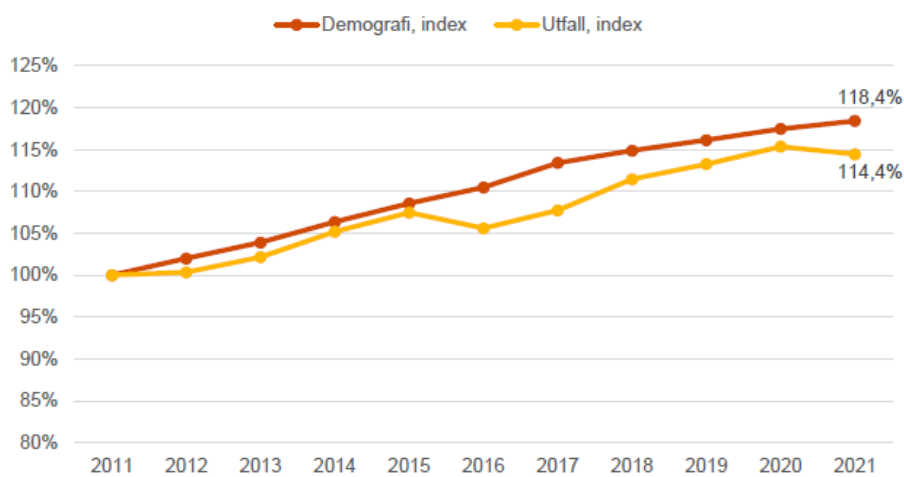
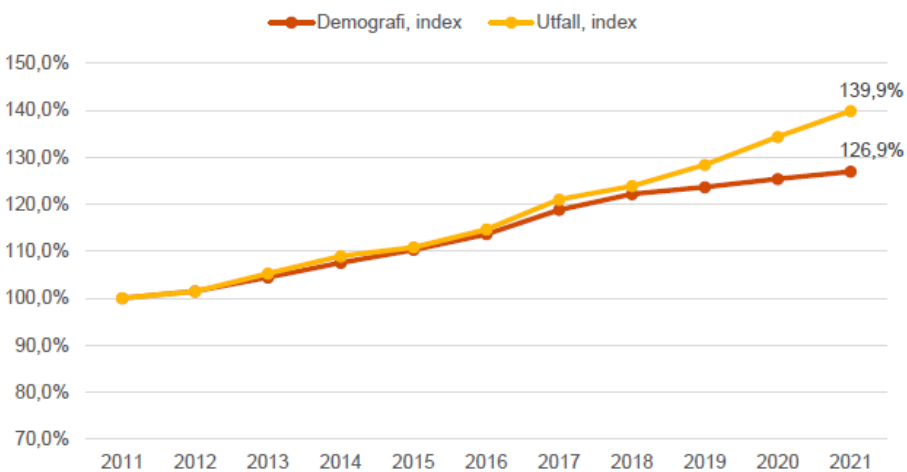
2022-09-15

Koncernstruktur

Västerås stad

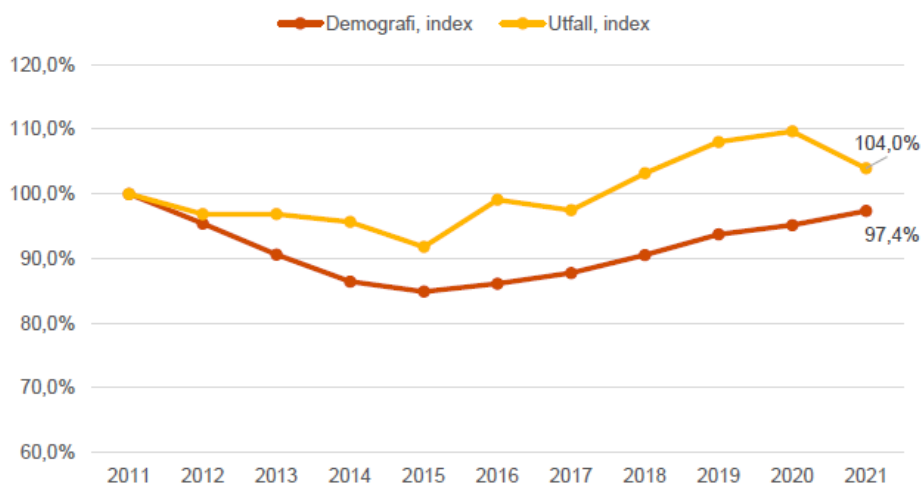
Koncernstruktur 2022-04-01

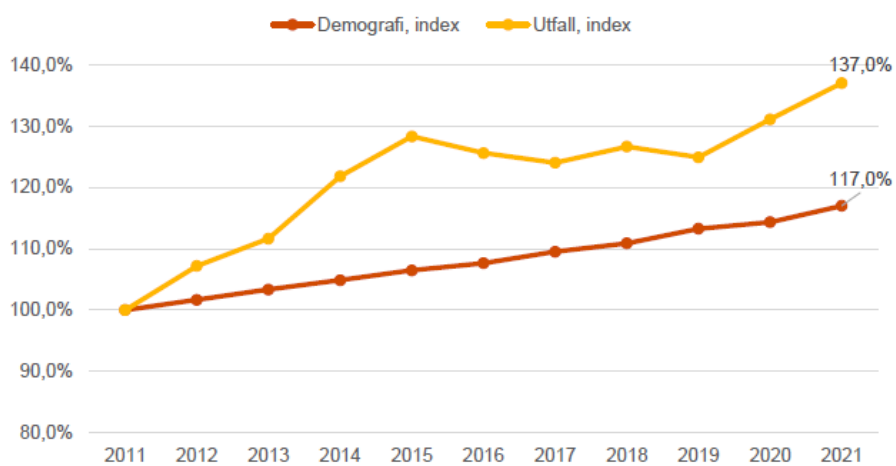
Bilaga: Utdrag ur Pwcs långsiktiga ekonomisk analys, augusti 2022**Kostnader vs. demografi****2011 - 2021, förskola, fritidshem och annan verksamhet****2011 - 2021, grundskola**

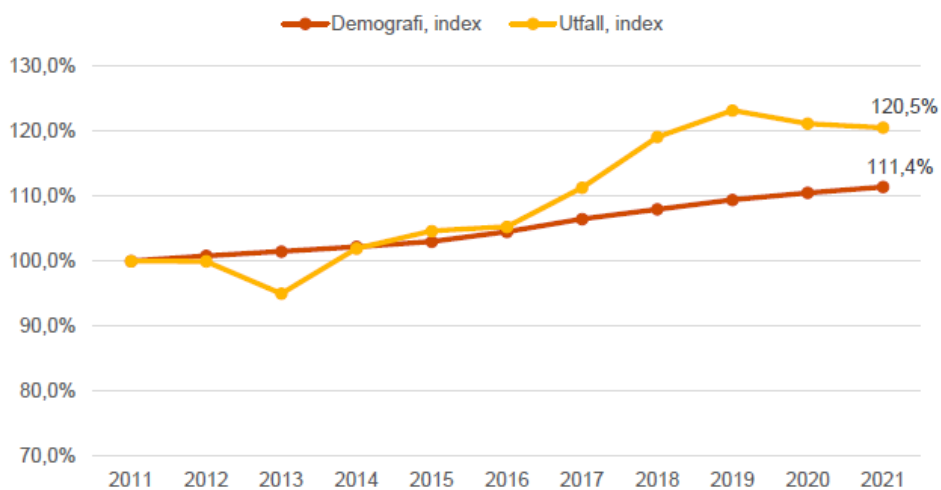
2011 - 2021, gymnasieskola

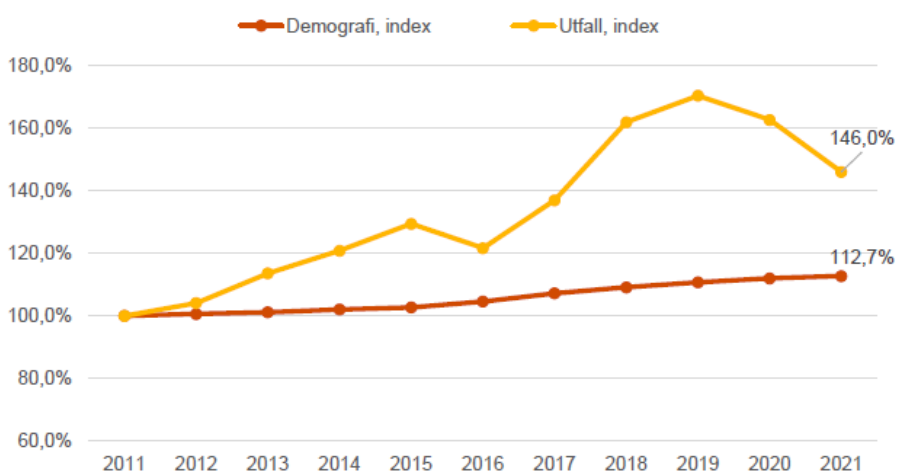
2011 - 2021, äldreomsorg

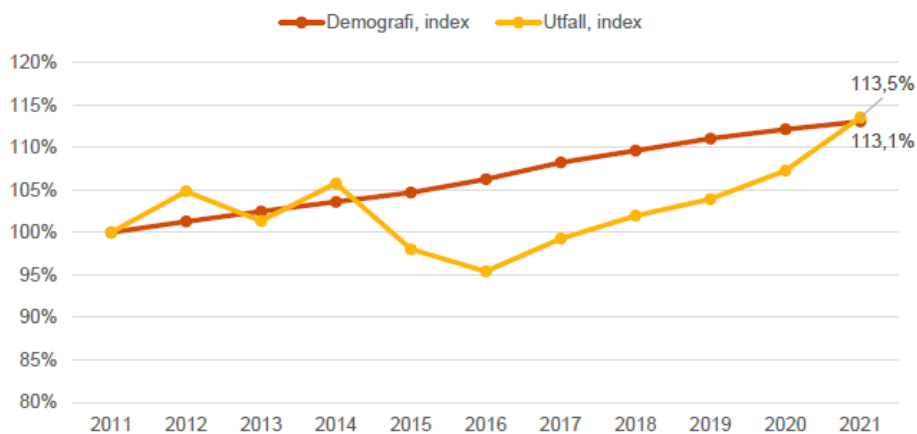
2011 - 2021, LSS

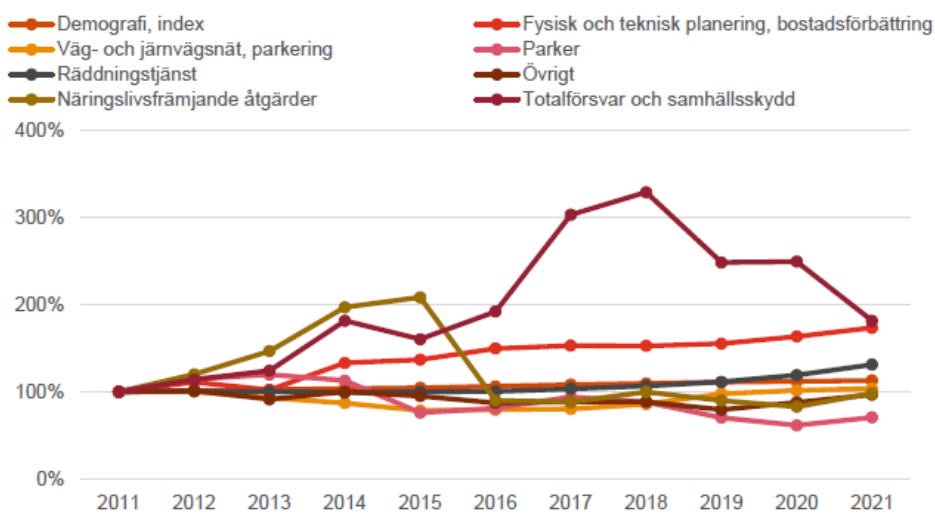
2011 - 2021, IFO exklusive bistånd

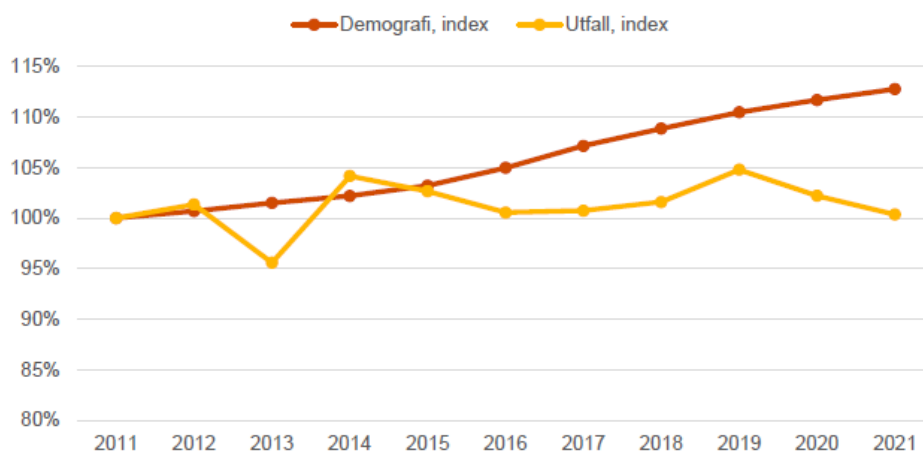
2011 - 2021, Infrastruktur, skydd mm

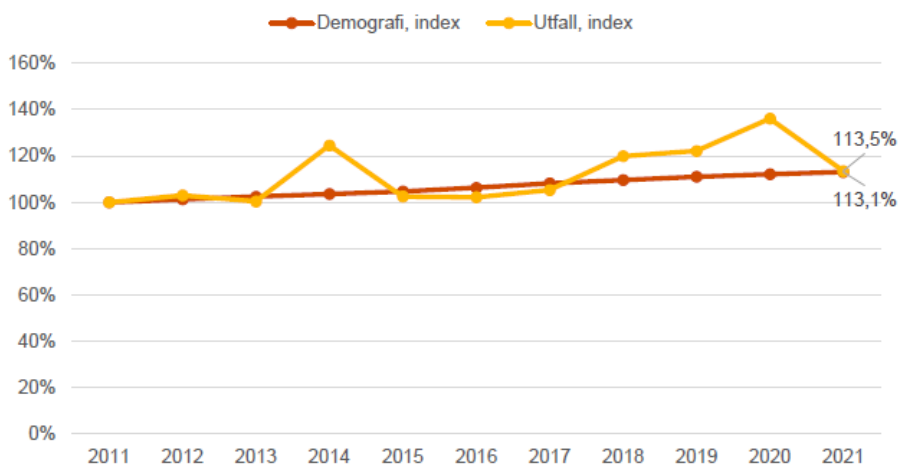
2011 - 2021, Infrastruktur, skydd mm – beståndsdelar

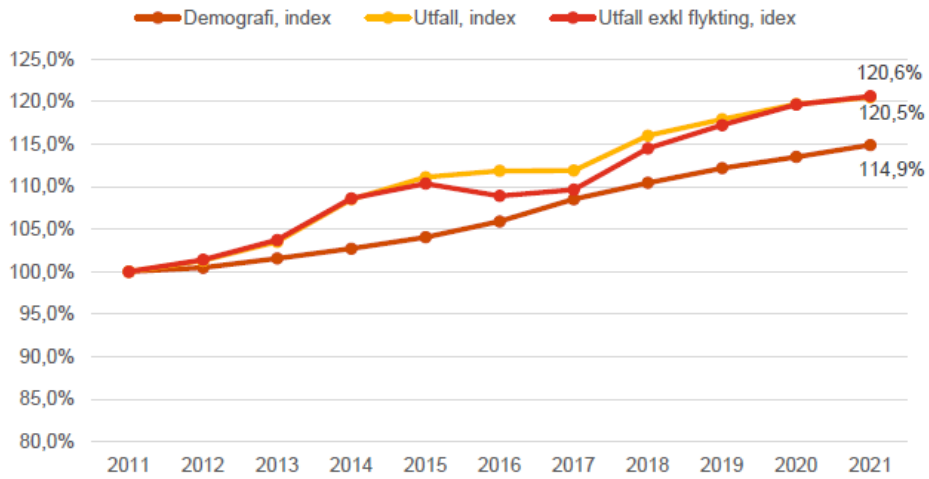
2011 - 2021, kultur och fritid

2011 - 2021, politisk verksamhet

2011 - 2021, totalt

Bilaga: Statens budget för 2023

Nedan sammanställning bygger på regeringens höstbudgetproposition inför 2022 inklusive förändringar via vårproposition 2022. Uppdatering sker efter valet när ny höstbudgetpropositionen presenteras. Vilket sker under mitten av oktober, då SKR även presenterar ny skatteunderlagsprognos. Nedan kan komma att ändras när ny regering formats.

Generella statsbidrag

De generella bidragen till kommunerna förstärktes inför 2022 med 2,1 mdr per år. Under 2024 tillkommer ytterligare generella bidrag med 2,7 mdr, dessa medel har tidigare varit riktade satsningar mot äldreomsorgen för att bland annat minska antalet timanställda, öka antalet sjuksköterskor samt investera i äldreboenden. Enligt propositionen lyfts dessa satsningar in i den kommunalekonomiska utjämnningen och blir generella bidrag from 2024

Övriga regleringar som påverkar de generella bidragen enligt finansieringsprincipen motsvarar en ökning med 497 mnkr inför 2023.

Nedan beskrivs de största ingående delarna i budgetpropositionens förslag om övriga regleringar under planperioden:

Regeringen har avsatt 109 miljoner kronor för 2023 och 219 miljoner för 2024 för ersättning till kommunerna för det föreslagna nya lagstadgade ansvaret att arbeta med brottsförebyggande arbete som presenteras i utredningen SOU 2021:49 **Kommuner mot brott**.

I syfte att höja kunskapsresultaten föreslås en utvidgning av den **obligatoriska lovskolan** samt en möjlighet till 2 timmars **extra studietid** per vecka för elever som behöver detta. För detta föreslår regeringen 246 mnkr 2023 samt 242 mnkr 2024. Dessa belopp tillförs kommunerna genom de generella bidragen. Medlen är en omfördelning från befintliga statsbidragen för lovskola och läxhjälp. Tidigare satsning lovskola minskar de generella bidragen med -350 mnkr per år och kvar av denna tidigare satsning blir 52 mnkr 2023 samt 67 mnkr 2024. Det hela sammantaget blir en nettominskning av de generella bidragen under planperioden.

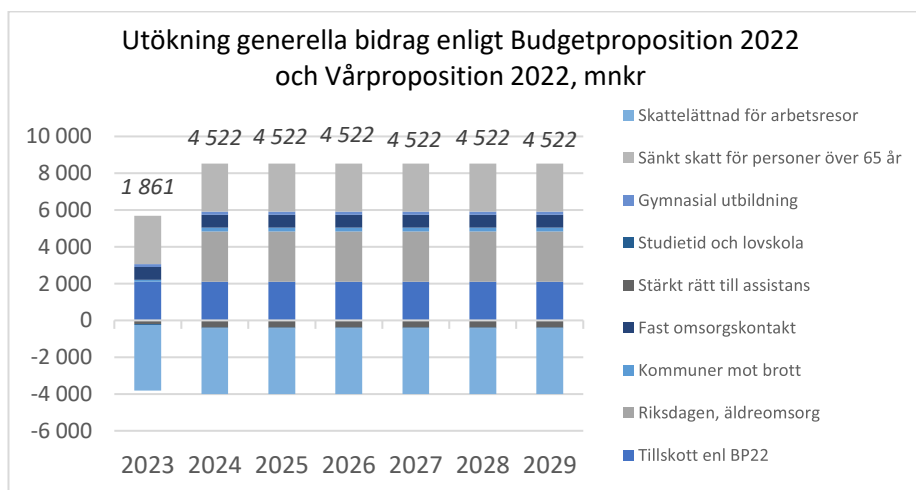
För implementering av en reform för utökat antal gymnasiala yrkesutbildningsplatser föreslår regeringen en förstärkning till kommunerna med 170 miljoner kronor årligen med start under 2023.

Fast omsorgskontakt i hemtjänst från 1 juli 2022 regleras med 348 miljoner 2022 och 684 miljoner 2023 (ingår i generella statsbidraget). Beloppet är utifrån finansieringsprincipen.

Stärkt rätt till assistans baseras på huvudförslaget att fler barn har rätt till personlig assistans. Sjukvårdande insatser ska kunna räknas in i assistanstiden och egen vården regleras. Budgetförändringar till följd av dessa förslag innebär för kommunernas räkning att kostnaderna förväntas minska 196 mnkr under 2023

samt 392 mnkr under 2024. Därav att de generella bidragen genom finansieringsprincipen minskar under dessa år.

Sänkt skatt för personer över 65 år minskar skatteunderlaget vilket då kompenseras för ibland de generella bidragen enligt finansieringsprincipen, motsvarar 2 620 mnkr per år. Påverkar inte kommunernas finansiering sammantaget. Förslag presenterades även i vårpropositionen om **skattelättnad för arbetsresor** vilket skulle innebära att de generella bidragen enligt finansieringsprincip minskar med -3 570 mnkr. Detta får inte heller effekt på helheten då skatteunderlaget förväntas öka med samma summa.

Riktade statsbidrag (större satsningar)

Barn och utbildning

Fortsatt satsning till skolan via den så kallade skolmiljarden är inte aviserad inför kommande år. Västerås andel har tidigare varit 15–20 mnkr.

Ett nytt samlat statsbidrag föreslås införas för förskolan som innebär att två befintliga statsbidrag slås samman. Statsbidraget kan bland annat användas för att stärka det kvalitetshöjande arbetet i förskolan och minska barngruppernas storlek. För 2022 uppgår statsbidraget till cirka 1,7 miljarder kronor. Regeringen aviserar också en förstärkning av det samlade statsbidraget med 296 miljoner kronor för 2023 och 257 miljoner kronor för 2024.

Regeringen föreslår en förstärkning av det så kallade likvärdighetsbidraget med 323,5 mnkr inför 2022. Statsbidraget uppgår då till 6,5 mdr och föreslås succesivt att trappas upp till 8,7 mdr 2024. Tidigare generellt bidrag för lovskola förs över till detta riktade statsbidrag och blir då en del av finansieringen till denna höjning. Vilket vi också ser då de generella bidragen (netto) minskar under planeringsperioden.

Statsbidraget för regionalt yrkesvux, inklusive kombinationsutbildningar, bör enligt propositionen utökas för 2022 och framåt. Regeringen föreslår att

2022-09-15

statsbidraget tillförs 1 540 miljoner kronor 2022. Avsikten är att kommunerna ska ingå samverkansavtal med varandra och att individerna fritt ska kunna söka gymnasial yrkesutbildning som erbjuds inom ramen för ett sådant avtal.

Vård och omsorg

En förlängning görs 2022 och 2023 av de riktade statsbidragen för att minska timanställda i äldreomsorgen, öka antalet sjuksköterskor på särskilda boende, investeringsbidrag till särskilda boende med mera, på sammantaget 3,9 miljarder per år. Dessa medel övergår under 2024 till att bli generella bidrag, därav ökning med 2,7 miljarder från 2024.

Förstärkning av äldreomsorgslyftet 2022 och 2023 med 1 200 respektive 700 miljoner kronor. Totalt omfattar äldreomsorgslyftet 1 700 miljoner kronor för 2022 och 2023.

Äldreomsorgssatsning om 4 miljarder kronor bedöms fortsätta. Inriktningen har dock justerats från att ett riktat bidrag utan uppföljningsplikt till ett riktat bidrag med uppsiktsplikt. Västerås Stads andel av detta bidrag bedöms vara ca 59 mnkr och bör från 2023 hanteras som ett riktat bidrag.

